SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Narodowy Bank Polski

GP-WP-AD-0001-7/18/581/2018

Druk nr 2599

Warszawa, 29 maja 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Zgodnie z art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o Narodowym Banku Polskim przekazuję:

- Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2017 roku

zatwierdzone przez Radę Polityki Pieniężnej w dniu 29 maja 2018 r.

Z poważaniem

(-) Adam Glapiński

NBP Narodowy Bank Polski

Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2017 roku

Warszawa, 2018 r.

Spis treści

Synteza 7
1. Funkcjonowanie organów NBP 12
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego 12
1.2. Rada Polityki Pieniężnej 13
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego 15
1.4. Plan działalności NBP 17
2. Polityka pieniężna 18
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2017 r. 18
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2017 r. 19
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2017 r. 23
3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego 30
3.1. Nadzór makroostrożnościowy 30
3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego 31
3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego 32
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej 33
3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej 34
4. Działalność emisyjna 35
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu 35
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich 35
4.3. Wprowadzenie do obiegu banknotu o nominale 500 zł 36
4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych 36
4.5. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych 37
4.6. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne 37
4.7. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego 37
5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi 39
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych 39
5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi 40
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi 41
5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych 42
5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej 44

6. Działalność dewizowa 46
6.1. Rejestr działalności kantorowej 46
6.2. Decyzje w sprawach dewizowych 46
6.3. Kontrola obrotu dewizowego 46
7. Działania na rzecz systemu płatniczego 48
7.1. Realizacja zadań operacyjnych 48
7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego 49
7.3. Nadzór nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego 51
7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych 53
8. Obsługa Skarbu Państwa 55
8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP 55
8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa 56
8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi 56
8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym 57
9. Działalność analityczno-badawcza 59
9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej 59
9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji 59
9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych 60
9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej 60
9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę 61
9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki 61
9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP 62
9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP 63
9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi 63
10. Działalność statystyczna 65
10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki 65
10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych 66
11. Działalność edukacyjna i informacyjna 70
11.1. Działalność edukacyjna 70
11.2. Działalność informacyjna i promocyjna 72
11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna 73
11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów 74
12. Działalność legislacyjna 75
12.1. Działalność legislacyjna organów NBP 75
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych 75
12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego 77

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej 77
13. Współpraca międzynarodowa 79
13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej 79
13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi 80
14. Działalność wewnętrzna 85
14.1. Zarządzanie kadrami 85
14.2. Zmiany organizacyjne 86
14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym 86
14.4. Działalność inwestycyjna 86
14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP 87
14.6. Audyt wewnętrzny 87
14.7. Działalność oddziałów okręgowych NBP 87
14.8. Zapewnienie bezpieczeństwa 88
Załączniki 89
1. Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 roku wraz ze Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 roku 90
2. Otoczenie polskiej gospodarki 166
3. Produkt Krajowy Brutto 169
4. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych 171
5. Bilans płatniczy 174
6. Pieniądz i kredyt 177
7. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP 179
8. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami 183
9. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2017 r. 188
Spis najważniejszych skrótów 189

Synteza

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza". Podstawowe zadania NBP określa ustawa o Narodowym Banku Polskim i ustawa Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. W 2017 r. NBP działał zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2017* oraz *Planem działalności NBP na lata 2017–2019*.

2. *Sprawozdanie* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2017 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność analityczno-badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna, współpraca międzynarodowa. W *Sprawozdaniu* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2017 r. wraz ze sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta na temat sprawozdania finansowego.

3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2017 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 16 jednostek organizacyjnych.

4. W 2017 r. polityka pieniężna była prowadzona zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2017*. Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. Prowadząc politykę pieniężną, NBP nadal wykorzystywał strategię celu inflacyjnego. Od 2004 r. cel inflacyjny ustalony jest na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyleń o szerokości ± 1 punkt procentowy. W 2017 r. koniunktura w Polsce była korzystna, a wzrost gospodarczy przyśpieszył (realny PKB zwiększył się o 4,6%, wobec 3,0% w 2016 r.). Głównym czynnikiem wzrostu był popyt konsumpcyjny wspierany przez systematyczny wzrost zatrudnienia i przyśpieszenie wzrostu płac, a także wypłaty świadczeń. Jednocześnie nastąpiło ożywienie inwestycji. Wzrostowi PKB sprzyjał ponadto relatywnie wysoki wzrost aktywności w otoczeniu polskiej gospodarki, głównie w strefie euro będącej głównym partnerem handlowym Polski. W konsekwencji utrzymała się nadwyżka w handlu zagranicznym Polski, a saldo na rachunku obrotów bieżących było dodatnie. Jednocześnie – pomimo ożywienia gospodarczego – wzrost kredytu był niższy od dynamiki nominalnego PKB. W takich warunkach dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych zwiększyła się w 2017 r. i wyniosła 2,0% (wobec -0,6% w 2016 r.). Tym samym inflacja CPI — po kilku latach utrzymywania się poniżej celu inflacyjnego NBP — ukształtowała się w jego pobliżu. Przyczyniła się do tego głównie wyższa dynamika cen żywności i energii. Jednocześnie inflacja bazowa pozostała niska, czemu sprzyjała ograniczona — mimo wzrostu — wewnętrzna presja popytowa, niska inflacja za granicą oraz umocnienie się kursu złotego. Rynek pracy, pomimo spadku bezrobocia i przyśpieszenia dynamiki płac, nie generował w 2017 r. nadmiernej presji inflacyjnej. Prognozy inflacji wskazywały, że w kolejnych latach dynamika cen będzie się nadal kształtować w pobliżu celu inflacyjnego. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, w 2017 r. Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmienionym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%.

Podejmując decyzje o poziomie stóp procentowych, Rada brała pod uwagę w szczególności to, że zarówno bieżąca, jak i prognozowana na kolejne lata inflacja była zbliżona do celu inflacyjnego NBP. Jednocześnie stabilizacja stóp procentowych sprzyjała utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego, w tym ożywieniu inwestycji oraz stabilności systemu finansowego.

5. W 2017 r. Narodowy Bank Polski realizował politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2017*. Najważniejsze znaczenie w realizacji polityki pieniężnej w 2017 r. miała stopa referencyjna NBP. Stopa ta, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych instrumentów rynku pieniężnego. Celem operacyjnym polityki pieniężnej w 2017 r. było dążenie do kształtowania stawki POLONIA, określającej średnie ważone oprocentowanie niezabezpieczonych lokat zawieranych na rynku międzybankowym na termin *overnight*, w pobliżu stopy referencyjnej NBP. W 2017 r. średnie absolutne odchylenie wspomnianego indeksu od stopy referencyjnej NBP wyniosło 12 pb. Do realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej wykorzystywane były przez NBP w 2017 r. przede wszystkim operacje otwartego rynku. Za ich pomocą bank centralny dążył do kształtowania optymalnych, z punktu widzenia celu operacyjnego, warunków płynnościowych w sektorze bankowym. NBP stosował regularnie operacje podstawowe, przeprowadzane raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności (za ich pomocą absorbowane były środki będące w posiadaniu sektora bankowego przewyższające wymagany poziom rezerwy obowiązkowej). Operacje dostrajające służyły zaś doraźnemu oddziaływaniu na warunki płynnościowe w sektorze bankowym. Stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych sprzyjał jednocześnie system rezerwy obowiązkowej, w ramach którego podmioty nią objęte zobowiązane są do utrzymania środków pozostających na rachunkach w banku centralnym w wysokości średnio nie niższym od poziomu rezerwy wymaganej w danym okresie. Obowiązek utrzymywania rezerwy ograniczał ponadto skalę operacji otwartego rynku przeprowadzanych przez bank centralny w celu absorpcji nadpłynności. W 2017 r. banki miały również możliwość uzupełniania niedoborów oraz lokowania nadwyżek środków w banku centralnym, korzystając z oferowanych przez NBP kredytu lombardowego oraz depozytu na koniec dnia (operacji depozytowo-kredytowych). Instrumenty te — podobnie jak system rezerwy obowiązkowej — pełniły rolę uzupełniającą, w stosunku do operacji otwartego rynku, w zakresie realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej. Rentowności operacji depozytowo-kredytowych wyznaczały maksymalne pasmo wahań dla oprocentowania niezabezpieczonych lokat o terminie *overnight* zawieranych na rynku międzybankowym.

6. Poziom krótkoterminowej płynności sektora bankowego, mierzonej jako średnie w roku saldo operacji prowadzonych przez bank centralny (emisji bonów pieniężnych NBP i operacji depozytowo-kredytowych) w 2017 r. wyniósł 73 632 mln zł. W porównaniu ze średnim poziomem w 2016 r. nastąpił wzrost płynności o 426 mln zł. W 2017 r. średni poziom bonów pieniężnych emitowanych przez NBP wyniósł 72 786 mln zł. Z kwoty tej 71 090 mln zł stanowiły bony sprzedawane w ramach operacji podstawowych, natomiast 1 696 mln zł stanowiły operacje dostrajające. Średni poziom operacji depozytowo-kredytowych wyniósł 846 mln zł. Wzrost płynności w 2017 r. spowodowany był przede wszystkim przewagą skupu walut obcych przez NBP nad ich sprzedażą. W kierunku zmniejszenia płynności sektora bankowego oddziaływał głównie wzrost poziomu pieniądza gotówkowego.

7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego". Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz zapewnienia stabilnych warunków funkcjonowania banków i całego systemu finansowego, a także utrzymania niskiego poziomu inflacji. W 2017 r. NBP kontynuował działania na rzecz rozwoju systemu płatniczego i jego sprawnego funkcjonowania. Narodowy Bank Polski uczestniczył w procesie tworzenia przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził analizy i badania krajowego systemu bankowego i współpracował ze Związkiem Banków Polskich.

8. W 2017 r. działania na rzecz stabilności systemu finansowego polegały przede wszystkim na prowadzeniu badań i analiz wykorzystywanych do identyfikacji ryzyka systemowego oraz oceny stabilności i kierunków rozwoju krajowego systemu finansowego. NBP przygotowywał również propozycje działań mających na celu ograniczanie ryzyka systemowego. Wyniki prac zostały opublikowane m.in. w: *Raporcie o stabilności systemu finansowego* (w czerwcu i grudniu 2017 r.), opracowaniu *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2016 r.* i raporcie *Sytuacja na rynku kredytowym*. Rola NBP w pracach Komitetu Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej polegała na organizowaniu prac Komitetu i zapewnieniu zaplecza analityczno-badawczego. W 2017 r. Narodowy Bank Polski brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej w formule dotyczącej zarządzania kryzysowego, współpracując z instytucjami tworzącymi sieć bezpieczeństwa finansowego, tj. z Ministerstwem Finansów (MF), Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) i Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG).

9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła o 5,9% i na koniec grudnia 2017 r. wyniosła 198 mld 715,9 mln zł. W 2017 r. NBP wyemitował wartości kolekcjonerskie: 6,2 tys. sztuk monet złotych, 356 tys. sztuk monet srebrnych oraz 55 tys. sztuk banknotów. W 2017 r. NBP wprowadził do obrotu banknot o nominale 500 zł. Ponadto NBP kontynuował działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego w Polsce.

10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dążył do zapewnienia bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków. Jednocześnie — spełniając te kryteria — podejmował działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw. Dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł w 2017 r. 2,4 mld zł.

11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz prowadzeniu określonych ustawowo kontroli. W 2017 r. przeprowadzono 1671 kontroli dewizowych i wydano 29 decyzji dewizowych. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w Polsce działało 4951 kantorów.

12. Działania NBP na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i dokonywaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych oraz sprawowaniu nadzoru nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego. W 2017 r. NBP zakończył dostosowanie systemu TARGET2-NBP do współpracy z platformą TARGET2-Securities. Ponadto NBP rozpoczął nadawanie numerów dostawcom usług płatniczych innym niż banki, podjął działania nadzorcze w odniesieniu do schematów płatniczych oraz opublikował *Politykę sprawowania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego*.

13. Prowadzona przez NBP obsługa bankowa budżetu państwa przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. W 2017 r. do podmiotów wykorzystujących międzysystemowy interfejs B2B w ramach obsługi tych rachunków przez NBP dołączył Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W 2017 r. NBP prowadził 14 146 rachunków dla 3017 klientów. Narodowy Bank Polski organizował przetargi sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych, a także współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym.

14. Najważniejsze badania ekonomiczne z zakresu stabilności makroekonomicznej prowadzone w NBP w 2017 r. dotyczyły: polityki pieniężnej, procesów cenotwórczych, cen i inflacji, sytuacji fiskalnej, gospodarki światowej i sektora realnego gospodarki. W 2017 r. doskonalono narzędzia prognozowania makroekonomicznego i rozwijano modele prognostyczne. Zorganizowano 5 międzynarodowych konferencji naukowych oraz 27 otwartych seminariów naukowych. W 2017 r. w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej[1] ukazało się 18 artykułów naukowych pracowników NBP.

15. W 2017 r. NBP realizował zadania statystyczne obejmujące pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego oraz, w węższym zakresie, od podmiotów niefinansowych. Prowadził też prace nad metodyką opracowywania danych i dostosowaniem jej do zmieniających się standardów międzynarodowych, jak również doskonalił narzędzia informatyczne ich pozyskiwania i prezentacji. W 2017 r. NBP zakończył budowę systemu sprawozdawczego statystyki monetarnej MONREP, wprowadził zmiany w systemie informacji sprawozdawczej na potrzeby statystyki ostrożnościowej wynikające ze zmian przepisów europejskich, rozpoczął pozyskiwanie danych w zakresie statystyki inwestycji w papiery wartościowe od nowych podmiotów oraz uruchomił nowy serwis pn. HUB Statystyczny.

16. W 2017 r. w ramach działań edukacyjnych i informacyjnych NBP wspierał realizację 139 projektów edukacyjnych skierowanych do szerokiego grona odbiorców. Przeprowadzono kampanie informacyjne: *Bezpieczne pieniądze, Nie daj się nabrać, Sprawdź, zanim podpiszesz* oraz — wspólnie z KNF — kampanię na temat tzw. kryptowalut. W 2017 r. rozwijano działalność informacyjną NBP w Internecie. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka odwiedziło ponad 58 tys. osób.

17. W 2017 r. NBP uczestniczył w pracach Stałego Komitetu Rady Ministrów, Komitetu do Spraw Europejskich i innych gremiów międzyresortowych oraz współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC) Narodowy Bank Polski opiniował projekty opinii EBC do projektów aktów prawnych UE i państw członkowskich UE, dotyczących m.in. nadzoru finansowego, stabilności finansowej, kredytów bankowych oraz ograniczenia płatności gotówkowych.

18. W 2017 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ESRB, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ESRB, EBA, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. NBP angażował się głównie w prace instytucji europejskich odpowiedzialnych za

[1] Lista filadelfijska (ISI Master Journal List) — lista czasopism naukowych opracowana i aktualizowana przez Institute for Scientific Information (ISI). Zawiera tytuły czasopism, które przeszły proces oceny i są uwzględniane w bazach ISI.

monitorowanie ryzyka systemowego i ochronę stabilności finansowej w UE, a także w działania zmierzające do ograniczenia ryzyka w sektorze finansowym UE, w tym nowelizacje odpowiednich unijnych aktów prawnych. W 2017 r. NBP współpracował ponadto z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi, w szczególności z Bankiem Światowym, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych, Azjatyckim Bankiem Inwestycji Infrastrukturalnych oraz Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Na podstawie wspólnego wniosku Prezesa NBP i Ministra Rozwoju i Finansów w 2017 r. zakończony został dostęp Polski do Elastycznej Linii Kredytowej (Flexible Credit Line, FCL). NBP wspólnie z bankami centralnymi Niemiec i Litwy wygrał konkurs na realizację projektu pomocowego Komisji Europejskiej skierowanego do Narodowego Banku Republiki Białorusi.

19. W 2017 r. przeciętne zatrudnienie w NBP było o 15 etatów niższe niż w 2016 r. i wyniosło 3281 etatów. Spadek był wynikiem centralizacji obsługi posiadaczy rachunków w zakresie operacji gotówkowych i koncentracji procesu przeliczania oraz sortowania banknotów.

20. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 roku* zostało zbadane przez biegłego rewidenta, wybranego przez Radę Polityki Pieniężnej. W załączniku 1 przedstawiono *Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 roku* wraz ze *Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 roku*.

21. Wynik finansowy NBP za 2017 r. był ujemny i wyniósł -2,5 mld zł. Podobnie jak w latach poprzednich znaczący wpływ na jego ukształtowanie miały: dodatni wynik z zarządzania rezerwami dewizowymi, koszty prowadzonej polityki pieniężnej oraz koszty działania i amortyzacji. Główną przyczyną wystąpienia straty w 2017 r. były natomiast koszty niezrealizowane z wyceny kursowej w kwocie 13,1 mld zł, spowodowane aprecjacją złotego w stosunku do walut obcych. W celu pokrycia tych kosztów NBP wykorzystał całkowicie rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie 10,8 mld zł.

1. Funkcjonowanie organów NBP

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

W 2017 r. Prezes NBP w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP oraz Komitetowi Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej. Ponadto, reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską, Prezes NBP uczestniczył (lub był reprezentowany) w następujących spotkaniach międzynarodowych instytucji bankowych i finansowych:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego,
- Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- spotkaniach Rad Gubernatorów Grupy Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

W 2017 r. Prezes NBP wydał 36 zarządzeń, dotyczących m.in. emisji banknotów i monet, numeracji banków i rachunków bankowych, rozliczeń międzybankowych i rozrachunków międzybankowych, oraz 9 obwieszczeń zawierających m.in.: jednolite teksty aktów prawnych organów NBP, wykaz walut wymienialnych, bilans oraz rachunek zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2016 r.

Ponadto Prezes NBP jako przełożony pracowników brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	Adam Glapiński
Członkowie:	Grażyna Ancyparowicz
	Eugeniusz Gatnar
	Łukasz Hardt
	Jerzy Kropiwnicki
	Eryk Łon
	Jerzy Osiatyński
	Rafał Sura
	Kamil Zubelewicz
	Jerzy Żyżyński

W 2017 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2017*. W 2017 r. RPP odbyła 22 posiedzenia (w tym 11 decyzyjnych), na których podjęła 9 uchwał (8 uchwał normatywnych i 1 uchwałę nienormatywną). Uchwały RPP były publikowane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski i Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

W 2017 r. RPP nie podejmowała uchwał w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim (Tabela 1).

W 2017 r. RPP podjęła 2 uchwały zmieniające uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej[2] (Tabela 2).

Tabela 1. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2017 r.

Stopa procentowa	Wysokość w %
Stopa referencyjna	1,50
Stopa lombardowa	2,50
Stopa depozytowa	0,50
Stopa redyskonta weksli	1,75

Źródło: dane NBP.

[2] Uchwała nr 6/2017 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 8 listopada 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej; uchwała nr 7/2017 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 grudnia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Tabela 2. Wysokość stóp rezerwy obowiązkowej i oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej

	Wysokość w %	Obowiązuje od dnia
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków złotowych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz od środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych	3,50	31.12.2010
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków uzyskanych z tytułu operacji *repo* i *sell-buy-back* oraz środków pozyskanych co najmniej na 2 lata	0,00	01.03.2018
Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, utrzymywanej przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową na rachunkach bieżących lub rachunkach rezerwy obowiązkowej	0,50	01.01.2018

Źródło: dane NBP.

Pozostałe uchwały podjęte przez RPP w 2017 r. dotyczyły:

- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2016,
- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2016,
- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2016 r.,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2016 r.,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2018,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2018,
- wybrania biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego za rok obrotowy 2017 i 2018.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej* — za III i IV kwartał 2016 r. oraz za I i II kwartał 2017 r.,
- *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2016 r.*,
- *Prognozę bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2018 r.*,
- *Opinię do projektu ustawy budżetowej na rok 2018*.

Rada rozpatrywała także projekcje inflacji i PKB oraz przyjęła trzy *Raporty o inflacji* (w marcu, lipcu i listopadzie).

W 2017 r. członkowie RPP uczestniczyli w:

- spotkaniu z przedstawicielami Komisji Nadzoru Finansowego, które było poświęcone omówieniu *Raportu o sytuacji banków w 2016 r.*,

- spotkaniach z przebywającymi w Polsce misjami MFW i OECD,
- spotkaniach z analitykami rynkowymi,
- konferencji międzynarodowej NBP pt. *The Evolving Role of Central Europe in the European Economy. 7th Annual NBP Conference on the Future of the European Economy (CoFEE)*,
- konferencjach i seminariach organizowanych przez NBP, instytucje międzynarodowe i banki centralne.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zarząd NBP	
Przewodniczący:	Adam Glapiński
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	Piotr Wiesiołek
Wiceprezes NBP	Anna Trzecińska
Członkowie	Jacek Bartkiewicz
	Andrzej Kaźmierczak
	Ryszard Kokoszczyński
	Paweł Samecki
	Paweł Szałamacha
	Katarzyna Zajdel-Kurowska

Zgodnie z ustawą o NBP działalnością Narodowego Banku Polskiego kieruje Zarząd NBP. Podejmuje on uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. W 2017 r. Zarząd NBP realizował podstawowe zadania zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2017*, *Planem działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2017–2019* i *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2017*.

Ponadto Zarząd NBP rozpatrywał projekty uchwał oraz materiały przekazywane RPP, dotyczące w szczególności:

- projekcji inflacji i PKB,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej w kraju, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji sektora finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynkach: pracy, nieruchomości, finansowym, kredytowym i walutowym,
- bieżącej sytuacji na światowych rynkach finansowych, w tym na rynkach finansowych strefy euro oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,
- płynności sektora bankowego oraz instrumentów polityki pieniężnej,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku.

Zarząd NBP omawiał także zagadnienia dotyczące: działalności emisyjnej, zarządzania rezerwami dewizowymi, funkcjonowania polskiego systemu płatniczego, w tym funkcjonowania i rozwoju rynku tzw. kryptowalut, oraz działalności badawczo-analitycznej NBP.

W 2017 r. Zarząd NBP odbył 50 posiedzeń. Podjął 93 uchwały (w tym: 57 uchwał normatywnych i 36 uchwał nienormatywnych) oraz 196 uchwał zarządczych[3].

Uchwały podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły w szczególności:

- regulaminu refinansowania przez NBP banków kredytem lombardowym oraz kredytem w ciągu dnia operacyjnego,
- emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego,
- zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania rezerwy obowiązkowej,
- regulaminu prowadzenia przez NBP rachunków i kont depozytowych bonów skarbowych i bonów pieniężnych NBP w systemie SKARBNET4 oraz przeprowadzania w tym systemie operacji na papierach wartościowych,
- warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski,
- regulaminu prowadzenia przez NBP rachunków bankowych i świadczenia usługi bankowości elektronicznej oraz wzorów umów rachunku bankowego,
- realizacji przez Narodowy Bank Polski w obrocie zagranicznym i krajowym poleceń wypłaty w walutach obcych i walucie krajowej oraz operacji czekowych w walutach obcych, a także skupu i sprzedaży walut obcych,
- warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów, przeznaczonych m.in. na cele kolekcjonerskie,
- polityki emisji znaków pieniężnych powszechnego obiegu,
- sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych,
- zarządzania rezerwami dewizowymi,
- prowizji i opłat bankowych stosowanych przez NBP,
- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego,
- regulaminu organizacyjnego NBP,
- regulaminu Zarządu NBP.

Uchwały zarządcze podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły m.in.:

- objęcia przez NBP funkcji organizatora fixingu stawki referencyjnej POLONIA,

[3] Zgodnie z art. 53 i 54 ustawy o NBP uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego będące aktami normatywnymi ogłaszane są w Monitorze Polskim lub w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

- poparcia inicjatywy opracowania i wdrożenia przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych (BIS) i Europejski Bank Centralny globalnego kodeksu postępowania dla rynku walutowego,
- podpisania przez Narodowy Bank Polski i Związek Banków Polskich porozumień dotyczących: wymiany informacji o próbach i mechanizmach popełniania przestępstw w obrocie finansowym oraz przekazywania danych o zdarzeniach operacyjnych wynikających z ryzyka operacyjnego banków,
- nowelizacji *Polityki sprawowania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego,*
- kontynuowania uczestnictwa NBP w Nowych Porozumieniach Pożyczkowych MFW,
- działań na rzecz udziału NBP w realizacji projektu twinningowego skierowanego do Narodowego Banku Republiki Białorusi.

1.4. Plan działalności NBP

W 2017 r. realizowano *Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2017–2019,* uchwalony przez Zarząd NBP w dniu 27 października 2016 r. W *Planie* określono cele NBP na najbliższe lata i zadania służące ich realizacji.

Zgodnie z zasadami planowania działalności w NBP Zarząd NBP uchwalił *Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2018–2020,* który obowiązuje od 1 stycznia 2018 r.

2. Polityka pieniężna[4]

Przedkładając sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej, Rada Polityki Pieniężnej wypełnia zobowiązanie zawarte w art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z art. 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej jest ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski". Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2017* dołączono załączniki, w których przedstawiono kształtowanie się istotnych zmiennych makroekonomicznych, a także *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*[5] i *Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami* w roku objętym sprawozdaniem.

Przy ocenie polityki pieniężnej ex post należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim to, że działania władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a jednocześnie są podejmowane w warunkach niepewności dotyczącej przyszłych procesów makroekonomicznych. Należy także uwzględniać to, że w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które – choć pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej — mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w kraju w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2017 r.

W 2017 r. Rada Polityki Pieniężnej, zwana dalej „Radą", prowadziła politykę pieniężną zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2017* przyjętymi we wrześniu 2016 r. Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. W ten sposób Rada realizowała podstawowe zobowiązania Narodowego Banku Polskiego zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. poz. 483, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2017 r. poz. 1373). Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza". Ustawa o Narodowym Banku Polskim, zwanym dalej „NBP",

[4] Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2017*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 15 maja 2018 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art. 16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2 i 4, art. 23–24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o NBP.

[5] Załącznik *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* nie został dołączony do *Sprawozdania z działalności* z uwagi na jego obszerność. Jest dostępny w dokumencie źródłowym oraz na stronie internetowej NBP.

w art. 3 ust. 1 stanowi, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP".

NBP dąży do zapewnienia stabilności cen, wykorzystując strategię celu inflacyjnego. W ramach tej strategii od 2004 r. celem polityki pieniężnej jest utrzymanie inflacji na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyleń o szerokości ±1 punktu procentowego w średnim okresie. Średniookresowy charakter celu oznacza, że ze względu na silne zmiany cen surowców lub inne szoki makroekonomiczne i finansowe inflacja może się okresowo odchylać od celu, kształtując się nawet poza przedziałem odchyleń od celu. Reakcja polityki pieniężnej na szok zależy od jego przyczyn i charakteru oraz oceny trwałości jego skutków, w tym wpływu na procesy cenotwórcze i oczekiwania inflacyjne.

Stabilizowanie inflacji na niskim poziomie jest bardzo ważnym, ale niewystarczającym warunkiem utrzymywania równowagi w gospodarce. Rada prowadzi więc politykę pieniężną w taki sposób, aby wspierać stabilność systemu finansowego i ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce, uwzględniając w swoich decyzjach kształtowanie się cen aktywów oraz dynamikę akcji kredytowej. Rada uznaje jednocześnie, że w warunkach znacznej swobody przepływu kapitału i integracji rynków finansowych politykę pieniężną w ograniczaniu nierównowag makroekonomicznych powinna wspierać polityka makroostrożnościowa. Poprzez wywieranie selektywnego wpływu na kształtowanie się agregatów kredytowych umożliwia ona stabilizowanie akcji kredytowej, przy mniejszych kosztach dla wzrostu gospodarczego niż polityka pieniężna.

Rada realizuje strategię celu inflacyjnego w warunkach płynnego kursu walutowego. Reżim płynnego kursu nie wyklucza interwencji na rynku walutowym, gdy jest to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2017 r.

W 2017 r. koniunktura w Polsce była korzystna, a wzrost gospodarczy przyśpieszył (realny PKB zwiększył się o 4,6%, wobec 3,0% w 2016 r.). Głównym czynnikiem wzrostu był popyt konsumpcyjny wspierany przez systematyczny wzrost zatrudnienia i przyśpieszenie wzrostu płac, a także wypłaty świadczeń. Jednocześnie nastąpiło ożywienie inwestycji. Wzrostowi PKB sprzyjał ponadto relatywnie wysoki wzrost aktywności w otoczeniu polskiej gospodarki, głównie w strefie euro będącej głównym partnerem handlowym Polski. W konsekwencji utrzymała się nadwyżka w handlu zagranicznym Polski, a saldo na rachunku obrotów bieżących było dodatnie. Jednocześnie – pomimo ożywienia gospodarczego – wzrost kredytu był niższy od dynamiki nominalnego PKB.

W takich warunkach dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych zwiększyła się w 2017 r. i wyniosła 2,0% (wobec -0,6% w 2016 r.). Tym samym inflacja CPI — po kilku latach utrzymywania się poniżej celu inflacyjnego NBP — ukształtowała się w jego pobliżu. Przyczyniła się do tego głównie wyższa dynamika cen żywności i energii. Jednocześnie inflacja bazowa pozostała niska, czemu

sprzyjała ograniczona — mimo wzrostu — wewnętrzna presja popytowa, niska inflacja za granicą oraz umocnienie się kursu złotego. Rynek pracy, pomimo spadku bezrobocia i przyśpieszenia dynamiki płac, nie generował w 2017 r. nadmiernej presji inflacyjnej. Prognozy inflacji wskazywały, że w kolejnych latach dynamika cen będzie się nadal kształtować w pobliżu celu inflacyjnego.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, w 2017 r. Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmienionym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Podejmując decyzje o poziomie stóp procentowych, Rada brała pod uwagę w szczególności to, że zarówno bieżąca, jak i prognozowana na kolejne lata inflacja była zbliżona do celu inflacyjnego NBP. Jednocześnie stabilizacja stóp procentowych sprzyjała utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego, w tym ożywieniu inwestycji oraz stabilności systemu finansowego.

Poniżej przedstawiono najważniejsze uwarunkowania decyzji Rady w 2017 r. w podziale na półrocza.

W I połowie 2017 r. wzrost aktywności gospodarczej za granicą pozostawał umiarkowany, jednak — w II kw. ub.r. — utrwalały się sygnały ożywienia światowej koniunktury widoczne zwłaszcza w handlu i przemyśle. Sprzyjało to wzrostowi aktywności gospodarczej w strefie euro. W Stanach Zjednoczonych również utrzymywała się korzystna koniunktura wspierana przez dalszą poprawę sytuacji na rynku pracy oraz ożywienie inwestycji. Dynamika PKB w Chinach, mimo utrzymywania się obaw o narastanie nierównowag w tej gospodarce, była relatywnie stabilna.

Ceny ropy naftowej i innych surowców, po wyraźnym wzroście w grudniu 2016 r., w I połowie 2017 r. były stabilne. W efekcie inflacja na świecie, choć wzrosła na początku 2017 r., w kolejnych miesiącach utrzymywała się na umiarkowanym poziomie. W strefie euro i większości krajów Europy Środkowo-Wschodniej inflacja pozostawała poniżej obowiązujących tam celów inflacyjnych. Jednocześnie inflacja bazowa w tych gospodarkach nieco wzrosła, ale kształtowała się poniżej wieloletniej średniej. W Stanach Zjednoczonych zarówno inflacja CPI, jak i inflacja bazowa pozostały wyższe niż w strefie euro.

W tych warunkach Europejski Bank Centralny (EBC) utrzymywał stopy procentowe na poziomie bliskim zera, w tym stopę depozytową poniżej zera, a także kontynuował program zakupu aktywów finansowych, choć na mniejszą skalę niż w poprzednim roku. Natomiast Rezerwa Federalna (Fed) dwukrotnie (w marcu i czerwcu) podwyższyła stopy procentowe, utrzymując jednak program reinwestycji zapadających papierów dłużnych kupionych w trakcie luzowania ilościowego.

Z uwagi na utrwalające się sygnały poprawy koniunktury oraz wciąż ekspansywną politykę pieniężną głównych banków centralnych nastroje na światowych rynkach finansowych polepszały się. Indeksy giełdowe na świecie wzrosły, osiągając w przypadku niektórych gospodarek, w szczególności Stanów Zjednoczonych, najwyższe wartości w historii. Poprawa nastrojów na światowych rynkach finansowych sprzyjała spadkowi rentowności obligacji skarbowych rynków wschodzących i aprecjacji ich walut, w tym złotego.

W Polsce, po przejściowym spowolnieniu w 2016 r., wzrost gospodarczy w I połowie 2017 r. przyśpieszył. Głównym czynnikiem wzrostu pozostawał rosnący popyt konsumpcyjny wspierany przez wzrost zatrudnienia i płac, bardzo dobre nastroje konsumentów oraz wypłaty świadczeń. Jednocześnie dynamika inwestycji — pomimo wzrostu do dodatniego poziomu w I kw. ub.r. — pozostawała niska. Inwestycje wzrosły w sektorze publicznym, podczas gdy w sektorze przedsiębiorstw pogłębił się ich spadek. Wzrost aktywności gospodarczej w Polsce był wspierany również przez poprawiającą się koniunkturę na świecie, przekładającą się na dalszy wzrost polskiego eksportu.

Poprawie koniunktury w Polsce towarzyszyło dalsze ożywienie na rynku pracy. Wzrost liczby pracujących w gospodarce ponownie przyśpieszył, po spowolnieniu w II połowie 2016 r. W efekcie nadal obniżało się bezrobocie. W tych warunkach dynamika nominalnych wynagrodzeń była wyższa niż w poprzednich latach. Nieco przyśpieszył również wzrost jednostkowych kosztów pracy, choć ich dynamika pozostała umiarkowana.

Dynamika cen w Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach, wzrosła na przełomie lat 2016–2017, przede wszystkim ze względu na wyższe niż rok wcześniej ceny surowców na rynkach światowych, a następnie ustabilizowała się na umiarkowanym poziomie. Jednocześnie inflacja bazowa pozostała niska, co było związane z nadal niską — pomimo poprawy koniunktury — presją popytową, wciąż umiarkowaną dynamiką cen w otoczeniu polskiej gospodarki, a także aprecjacją złotego.

Dostępne w I połowie roku prognozy wskazywały na kontynuację poprawy koniunktury w kolejnych kwartałach, czemu miał sprzyjać w szczególności wzrost inwestycji, przy wciąż rosnącym popycie konsumpcyjnym. Jednocześnie — w świetle tych prognoz — inflacja miała pozostać umiarkowana.

Wobec takich uwarunkowań Rada uznała, że stopy procentowe NBP powinny pozostać niezmienione. Rada oceniała, że mimo obserwowanego wzrostu dynamiki cen, ryzyko trwałego przekroczenia celu inflacyjnego w średnim okresie jest ograniczone, a w gospodarce nie narastają nierównowagi. Jednocześnie utrzymywanie stóp procentowych na niezmienionym poziomie wspierało oczekiwane ożywienie inwestycji.

W II połowie 2017 r. w gospodarce światowej utrwalało się ożywienie koniunktury. W strefie euro wzrost gospodarczy ponownie przyśpieszył, choć dostępne prognozy wskazywały na obniżenie dynamiki PKB w kolejnych kwartałach. W Stanach Zjednoczonych koniunktura również pozostawała dobra. Z kolei w Chinach dynamika PKB obniżyła się, choć mniej niż oczekiwano.

Poprawa koniunktury w gospodarce światowej oddziaływała w kierunku wyższego popytu na ropę naftową. Wraz z ograniczeniem podaży – wynikającym z wcześniejszego porozumienia państw należących do Organizacji Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OPEC) i niektórych innych eksporterów – przełożyło się to na wzrost cen tego surowca w II połowie 2017 r. Wzrosły również ceny innych surowców energetycznych, tj. gazu i węgla. Jednocześnie ceny surowców rolnych na rynkach światowych obniżyły się. W efekcie inflacja w gospodarce światowej pozostała umiarkowana,

czemu w wielu krajach sprzyjała również nadal niska inflacja bazowa. W strefie euro inflacja pozostawała niższa od poziomu zgodnego z definicją stabilności cen EBC. Z kolei w Stanach Zjednoczonych inflacja pozostawała zbliżona do celu inflacyjnego Fed.

W tych warunkach EBC — podobnie jak w I półroczu — utrzymywał stopy procentowe na poziomie bliskim zera, w tym stopę depozytową poniżej zera. Jednocześnie EBC wydłużył czas funkcjonowania programu zakupu aktywów co najmniej do września 2018 r., ogłaszając jednocześnie ograniczenie miesięcznej skali skupu o połowę od początku 2018 r. Z kolei Fed rozpoczął stopniowe zmniejszanie swojej sumy bilansowej (w październiku) i po raz kolejny podniósł stopy procentowe (w grudniu). Pomimo to na międzynarodowych rynkach finansowych utrzymywały się bardzo dobre nastroje. Wzrostowi cen akcji na światowych rynkach towarzyszył dalszy, choć nieco mniejszy niż w poprzednich kwartałach, napływ kapitału na rynki wschodzące. Oddziaływał on w kierunku aprecjacji kursów walutowych tych krajów, w tym złotego. Obniżyły się też rentowności obligacji skarbowych wielu gospodarek wschodzących, w tym Polski.

W Polsce w II połowie 2017 r. utrzymywała się dobra koniunktura, a wzrost gospodarczy wyraźnie przyśpieszył. Istotnym czynnikiem wzrostu pozostał rosnący popyt konsumpcyjny wspierany przez zwiększające się zatrudnienie i przyśpieszenie wzrostu płac, a także wciąż bardzo dobre nastroje konsumentów oraz wypłaty świadczeń. Jednocześnie dynamika inwestycji była wyższa niż w I półroczu. Wzrost nakładów brutto na środki trwałe dotyczył jednak nadal głównie sektora publicznego. Aktywność gospodarcza wspierana była również przez znaczący wzrost eksportu, choć jego dynamika obniżyła się nieco pod koniec roku.

Systematyczny wzrost popytu sprzyjał dalszemu wzrostowi zapotrzebowania na pracę. W efekcie w II połowie roku nadal rosło zatrudnienie w polskiej gospodarce, co znalazło także odzwierciedlenie w dalszym spadku bezrobocia. W takiej sytuacji przyśpieszył wzrost nominalnych wynagrodzeń. Ze względu na równoczesne zwiększenie się dynamiki wydajności pracy jednostkowe koszty pracy rosły jednak nadal w umiarkowanym tempie.

Dynamika cen konsumpcyjnych w Polsce w II połowie 2017 r. pozostała umiarkowana. Sprzyjała temu nadal ograniczona – mimo stopniowego wzrostu – wewnętrzna presja popytowa. Dodatkowo na niskim poziomie utrzymywała się dynamika cen importu, do czego przyczyniała się umiarkowana inflacja w otoczeniu polskiej gospodarki wraz z mocniejszym kursem złotego. W konsekwencji inflacja bazowa pozostała niska. Jednocześnie istotnie wzrosła dynamika cen żywności, co było związane głównie z mniejszą podażą niektórych produktów rolnych w kraju. Czynnikiem oddziałującym w kierunku wyższej inflacji przez większą część II półrocza było również zwiększenie się dynamiki cen energii spowodowane wzrostem cen surowców na światowych rynkach.

Projekcje makroekonomiczne z II połowy 2017 r. nie wskazywały na ryzyko nadmiernego przyśpieszenia tempa wzrostu gospodarczego, w szczególności z uwagi na oczekiwane wygasanie statystycznych efektów wpływu świadczeń wychowawczych na dynamikę konsumpcji oraz

prognozowane obniżenie wzrostu gospodarczego w otoczeniu polskiej gospodarki. Ponadto zgodnie z tymi projekcjami inflacja w najbliższych latach miała pozostać w pobliżu celu inflacyjnego NBP.

Wobec powyższych uwarunkowań Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmienionym poziomie w II połowie 2017 r. Rada oceniała, że w świetle dostępnych informacji inflacja pozostanie zbliżona do celu inflacyjnego NBP w horyzoncie projekcji. Ponadto stabilizacja stóp sprzyjała utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego, w tym ożywieniu inwestycji.

Ważnym elementem realizacji polityki pieniężnej w 2017 r. była – podobnie jak w poprzednich latach – komunikacja z otoczeniem polegająca na przedstawianiu przez Radę informacji o podejmowanych decyzjach wraz z oceną przebiegu procesów gospodarczych wpływającą na te decyzje. Do najważniejszych instrumentów komunikacji polityki pieniężnej w 2017 r. należały publikowane cyklicznie: *Informacje po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej* (i towarzyszące im konferencje prasowe po posiedzeniach Rady), *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*[6], *Raporty o inflacji*, a także: *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2016* i *Założenia polityki pieniężnej na rok 2018*.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2017 r.

W 2017 r. NBP wykorzystywał zestaw instrumentów przyjęty przez Radę w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2017*.

Płynność sektora bankowego w 2017 r.

W 2017 r. NBP realizował politykę pieniężną w warunkach nadpłynności sektora bankowego[7]. Jej średni poziom w roku wyniósł 73 632 mln zł[8] i był wyższy w porównaniu do 2016 r. o 426 mln zł, tj. o 0,6%.

Średni poziom nadpłynności w grudniu 2017 r. wyniósł 83 377 mln zł i był o 6 433 mln zł (tj. o 8,4%) wyższy niż w grudniu 2016 r.

Największy wpływ na kształtowanie płynności sektora bankowego w 2017 r. miały zmiany poziomu pieniądza gotówkowego w obiegu oraz transakcje walutowe związane ze skupem walut obcych od Ministerstwa Finansów. Zmiana pierwszego z wyżej wymienionych czynników przyczyniła się do spadku płynności sektora bankowego w ciągu roku o 10 234 mln zł. Przewaga skupu walut obcych

[6] W *Opisach dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* znajduje się szersze omówienie zagadnień i argumentów, które wpływały na decyzje podejmowane przez Radę w 2017 r.

[7] Nadpłynność sektora bankowego jest to nadwyżka środków pozostająca w sektorze bankowym ponad wymagany poziom rezerwy obowiązkowej. Miarą nadpłynności jest saldo przeprowadzanych przez NBP operacji otwartego rynku oraz operacji depozytowo-kredytowych.

[8] W okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

nad ich sprzedażą przez NBP w 2017 r. spowodowała natomiast wzrost płynności sektora bankowego o 9 578 mln zł.

Na wzrost płynności sektora bankowego wpłynęła również wpłata z zysku NBP do budżetu państwa w kwocie 8 741 mln zł, a w kierunku jej ograniczenia oddziaływał wzrost wysokości rezerwy obowiązkowej – średnio o 2 450 mln zł.

Stopy procentowe NBP

Najważniejsze znaczenie dla realizacji polityki pieniężnej w 2017 r. miała stopa referencyjna NBP. Stopa ta, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych instrumentów rynku pieniężnego, w szczególności niezabezpieczonych depozytów międzybankowych.

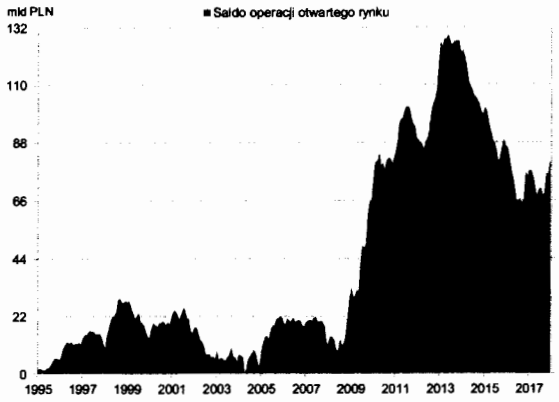
Stopa depozytowa oraz stopa lombardowa NBP wyznaczały pasmo wahań stóp procentowych *overnight* na rynku międzybankowym.

Operacje otwartego rynku

W 2017 r. celem operacyjnym polityki pieniężnej, podobnie jak w 2016 r., było dążenie do kształtowania stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Głównym instrumentem służącym realizacji wskazanego zadania były operacje otwartego rynku przeprowadzane z inicjatywy banku centralnego. Za ich pomocą bank centralny zarządzał płynnością sektora bankowego. Realizację celu operacyjnego polityki pieniężnej wspierały system rezerwy obowiązkowej oraz oferowane przez bank centralny operacje depozytowo-kredytowe.

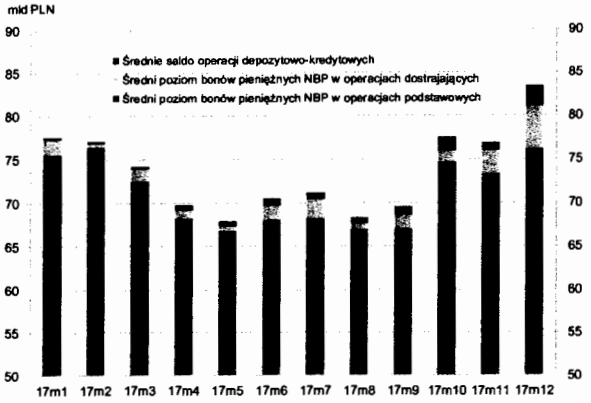
Za pomocą podstawowych operacji otwartego rynku bank centralny dążył do utrzymywania zbilansowanych warunków płynnościowych w sektorze bankowym na przestrzeni całego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Jednocześnie rentowności poszczególnych operacji, równe obowiązującemu w dniu ich przeprowadzania poziomowi stopy referencyjnej NBP, bezpośrednio oddziaływały na cenę pieniądza kwotowaną na rynku międzybankowym (w tym na stawkę POLONIA).

Wykres 1. Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku w latach 1995–2017

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Instrumenty absorbujące nadpłynność w poszczególnych miesiącach w 2017 r.

Źródło: dane NBP.

Operacje podstawowe stosowane były w 2017 r. regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności. Za pomocą operacji podstawowych bank centralny absorbował większość nadpłynności utrzymującej się w sektorze bankowym. W 2017 r. średni poziom bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach operacji podstawowych wyniósł 71 090 mln zł i był niższy w porównaniu z 2016 r. o 85 mln zł.

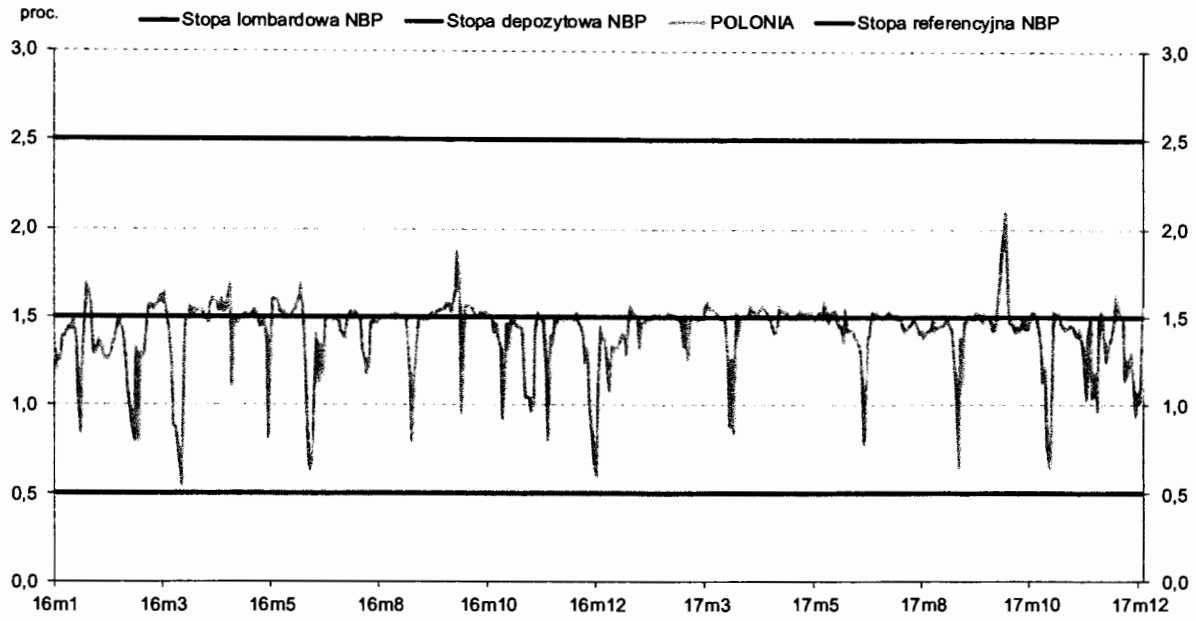
Poza operacjami podstawowymi w 2017 r. NBP stosował również operacje dostrajające, które pełniły rolę uzupełniającą w zakresie realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej. Przesłanką dla ich stosowania było dążenie do zapewnienia bankom możliwości zbilansowania ich pozycji płynnościowych w okresie utrzymywania rezerwy. Rentowności tych operacji były równe poziomowi stopy referencyjnej NBP i – w sposób analogiczny jak w przypadku rentowności operacji podstawowych – wpływały na cenę pieniądza na rynku międzybankowym.

W 2017 r. NBP przeprowadził 12 operacji dostrajających w ostatnich dniach roboczych okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Ponadto w 2017 r. NBP zastosował 8 operacji dostrajających w trakcie okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej. W ramach operacji emitowane były przez NBP bony pieniężne z terminami zapadalności 1-, 2-, 3- i 4-dniowymi. Średni poziom operacji dostrajających wyniósł 1 696 mln zł w 2017 r. i był wyższy niż w 2016 r. o 433 mln zł.

Sposób zarządzania płynnością sektora bankowego przez NBP stwarzał bankom warunki do bilansowania własnych pozycji płynnościowych w perspektywie okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Odzwierciedleniem powyższych uwarunkowań była skuteczność NBP w zakresie realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej w 2017 r. Stawka POLONIA kształtowała się w opisywanym okresie na poziomach zbliżonych do wysokości stopy referencyjnej NBP. Średnie

absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP w 2017 r. wyniosło 12 pb, w porównaniu do 16 pb w 2016 r.[9]

Wykres 3. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2016–2017

Źródło: dane NBP.

Rezerwa obowiązkowa

System rezerwy obowiązkowej sprzyjał realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej, oddziałując w kierunku stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Uśredniony charakter systemu rezerwy obowiązkowej stwarzał podmiotom swobodę decydowania o wysokości środków gromadzonych na rachunkach w banku centralnym w trakcie okresu rezerwowego, pod warunkiem utrzymywania średniego stanu środków na rachunkach w NBP na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej. Jednocześnie obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej ograniczał skalę operacji otwartego rynku NBP, konieczną do absorpcji nadpłynności utrzymującej się w 2017 r. w sektorze bankowym.

W 2017 r. obowiązkowi utrzymania rezerwy obowiązkowej podlegały banki, oddziały instytucji kredytowych, oddziały banków zagranicznych działające w Polsce, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej w 2017 r. wynosiła 3,5% od wszystkich zobowiązań, z wyjątkiem środków uzyskanych z tytułu transakcji *repo* i *sell-buy-back*, w przypadku których analogiczny parametr wynosił 0,0%.

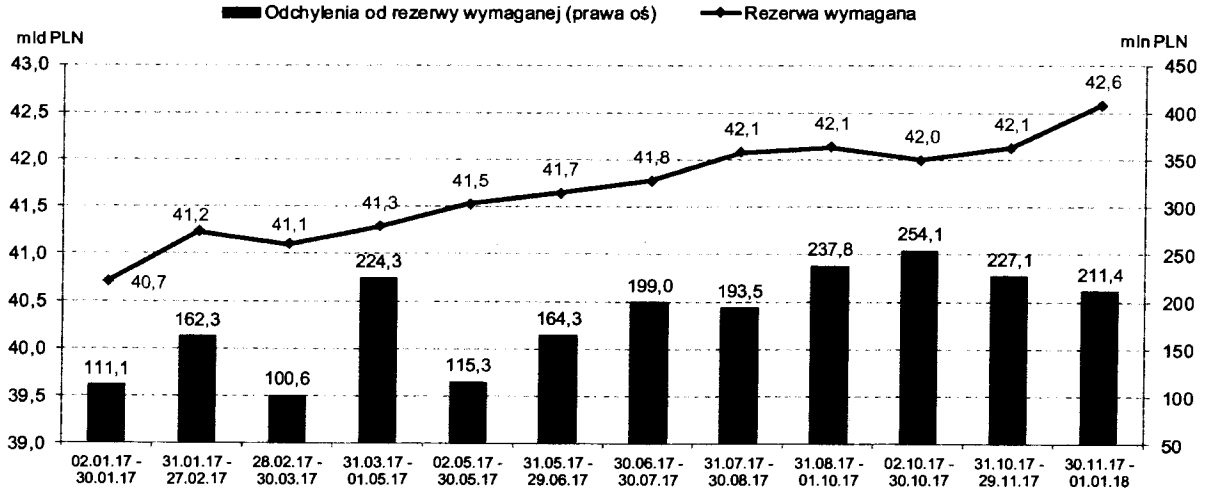
[9] Przytoczony wskaźnik obliczono jako średnie dzienne absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP (uśredniony moduł różnicy) przeliczone według bazy 365 dni.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. wysokość rezerwy obowiązkowej ukształtowała się na poziomie 42 581 mln zł, w tym rezerwa obowiązkowa sektora bankowego wynosiła 42 282 mln zł, a rezerwa obowiązkowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej wynosiła 299 mln zł. Rezerwa obowiązkowa ogółem była wyższa o 2 548 mln zł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., co oznacza wzrost o 6,36%. Głównym czynnikiem kształtującym przyrost rezerwy obowiązkowej w 2017 r. był wzrost depozytów w sektorze bankowym, od których naliczana była rezerwa obowiązkowa.

W 2017 r. we wszystkich okresach rezerwowych odnotowana została nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach podmiotów w porównaniu z wymaganym poziomem rezerwy obowiązkowej. Jej minimalna wartość została osiągnięta w marcu (101 mln zł), a maksymalna – w październiku (254 mln zł). Przeciętna nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach podmiotów rezerwy w 2017 r. wyniosła 183 mln zł i stanowiła 0,43% średniego poziomu wymaganej rezerwy obowiązkowej.

W 2017 r. odnotowano dwa przypadki nieutrzymania wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej przez banki komercyjne.

Wykres 4. Zmiany wielkości rezerwy obowiązkowej i odchylenia od rezerwy wymaganej w 2017 r.

Źródło: dane NBP.

Oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej w 2017 r. wynosiło 0,9 stopy referencyjnej NBP. Oznacza to, iż przeciętnie w trakcie roku kształtowało się ono na poziomie 1,35%.

W 2017 r. Rada zdecydowała o wprowadzeniu dwóch zmian w zakresie funkcjonowania systemu rezerwy obowiązkowej.

Zgodnie z decyzją z dnia 8 listopada 2017 r. – począwszy od rezerwy obowiązkowej podlegającej utrzymywaniu od dnia 30 kwietnia 2018 r. – stopa rezerwy od środków przyjętych przez banki oraz

sektor SKOK na okres co najmniej 2 lat wynosi 0,0%. Główną przesłanką wskazanej decyzji było ujednolicenie podejścia stosowanego wobec tych środków pozyskiwanych od podmiotów krajowych oraz zagranicznych objętych systemem rezerwy.

W dniu 5 grudnia 2017 r. Rada zdecydowała o obniżeniu od dnia 1 stycznia 2018 r. wysokości oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej do poziomu 0,5%.

Obie zmiany w zakresie funkcjonowania systemu rezerwy obowiązkowej mają sprzyjać zmniejszaniu skali niedopasowania struktury terminowej aktywów i pasywów polskich instytucji objętych obowiązkiem utrzymywania rezerwy, poprzez wspieranie długoterminowego oszczędzania.

W 2017 r. Zarząd NBP podjął decyzję o kontynuacji zwolnienia banku spółdzielczego z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w okresie realizacji programu postępowania naprawczego.

Operacje depozytowo-kredytowe

Operacje depozytowo-kredytowe (depozyt na koniec dnia oraz kredyt lombardowy) pełniły rolę instrumentów stabilizujących poziom płynności w sektorze bankowym oraz skalę wahań stóp procentowych na rynku międzybankowym. Operacje te przeprowadzane były z inicjatywy banków. Przy ich wykorzystaniu podmioty te uzupełniały niedobory płynności albo lokowały nadwyżki środków w NBP, w obu przypadkach na okresy jednodniowe.

Stopa oprocentowania kredytu lombardowego, wyznaczająca maksymalną cenę pozyskania pieniądza w NBP, określała górną granicę wahań stóp procentowych na rynku międzybankowym. Z kolei stopa depozytowa stanowiła ograniczenie korytarza ich odchyleń od dołu.

W 2017 r., podobnie jak w latach poprzednich, banki sporadycznie korzystały z kredytu lombardowego. Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku wyniosła 13 mln zł (liczona za dni ich wykorzystania) w porównaniu do 1 350 mln zł w 2016 r. Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego ukształtowało się w 2017 r. na poziomie 35 tys. zł (przy 3 667 tys. zł w 2016 r.).

W 2017 r. banki złożyły lokaty terminowe (depozyty na koniec dnia) w NBP ogółem w kwocie 309 mld zł (liczone za dni ich utrzymywania). Wspomniana wartość była o 8,8% wyższa od wyznaczonej w analogiczny sposób w roku poprzednim (284 mld zł). Łączna wysokość lokat składanych przez banki w danym dniu wahała się od 29 mln zł do 10 936 mln zł. Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia w 2017 r. wyniósł 846 mln zł, w porównaniu do 772 mln zł w 2016 r. Najwyższe kwoty środków banki lokowały w formie depozytu na koniec dnia w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje typu *swap* walutowy, NBP może dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym, przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

W 2017 r. NBP nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

Interwencje walutowe

W ramach obowiązującej strategii polityki pieniężnej NBP może dokonywać zakupu lub sprzedaży na rynku walut obcych za złote.

W 2017 r. NBP nie przeprowadzał tego rodzaju operacji

3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego[10]

Stabilnie funkcjonujący system finansowy jest niezbędnym warunkiem zrównoważonego rozwoju gospodarczego w długim okresie oraz realizacji podstawowego celu NBP — utrzymania stabilnego poziomu cen. Powierzone Narodowemu Bankowi Polskiemu ustawowe zadania z tego obszaru obejmują: działania na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego, kształtowanie warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego oraz działania na rzecz stabilności systemu finansowego.

Szczególne znaczenie dla zachowania stabilności systemu finansowego w Polsce ma utrzymanie bezpieczeństwa sektora bankowego, którego aktywa stanowią ponad dwie trzecie aktywów krajowych instytucji finansowych.

3.1. Nadzór makroostrożnościowy

W 2017 r. Narodowy Bank Polski prowadził obsługę organizacyjną i merytoryczną Komitetu Stabilności Finansowej jako organu właściwego w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M). W 2017 r. odbyło się 5 posiedzeń Komitetu.

W ramach prac KSF-M w 2017 r. Narodowy Bank Polski:

- Udostępniał analizy, opracowania i opinie na temat identyfikacji i oceny ryzyka w sektorze finansowym i jego otoczeniu gospodarczym (krajowym i zagranicznym), w tym cykliczne raporty: *Raport o stabilności systemu finansowego* i *Raport o stanie równowagi polskiej gospodarki*.
- Uczestniczył w przygotowaniu propozycji działań mających na celu ograniczanie ryzyka systemowego, w tym przygotowywał materiały analityczne będące podstawą do wydawania przez Komitet rekomendacji w sprawie wysokości bufora antycyklicznego w poszczególnych kwartałach[11].
- Informował społeczeństwo i nadzorowane podmioty o pracach Komitetu. W tym celu prowadził internetowy serwis informacyjny poświęcony nadzorowi makroostrożnościowemu, gdzie umieszczał bieżące informacje o działalności KSF-M.

W 2017 r. przedstawiciel NBP przewodniczył stałej grupie roboczej powołanej przez Komitet. Celem prac grupy jest przygotowywanie analiz i opinii dotyczących ryzyka systemowego i zagrożeń dla stabilności finansowej, wypracowanie podstaw merytorycznych decyzji podejmowanych przez

[10] Zadania z tego obszaru są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6 i 6a Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2017 r., poz. 1373).

[11] *Poziom antycyklicznego bufora kapitałowego w Polsce* — materiały dostępne na stronie internetowej NBP.

KSF-M oraz proponowanie działań ograniczających ryzyko systemowe (w tym instrumentów makroostrożnościowych). Oprócz regularnych ocen ryzyka systemowego, w 2017 r. grupa omówiła: wpływ stosowania stałych stóp procentowych w umowach kredytowych na stabilność sektora bankowego, korzyści i koszty związane z nowym wymogiem MREL[12], sytuację na rynku nieruchomości oraz funkcjonowanie rynku listów zastawnych w krajach członkowskich UE.

W 2017 r. zrealizowała swój mandat Grupa Robocza ds. Ryzyka Walutowych Kredytów Mieszkaniowych kierowana przez przedstawiciela NBP[13]. Grupa opracowała *Rekomendację dotyczącą restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych*, którą Komitet Stabilności Finansowej przyjął 13 stycznia 2017 r. Realizacja rekomendacji pozwoli wprowadzić bodźce regulacyjne skłaniające do restrukturyzacji portfela walutowych kredytów mieszkaniowych na zasadzie dobrowolnego porozumienia pomiędzy bankami a ich klientami.

Ponadto w 2017 r. Prezes NBP jako Przewodniczący KSF-M, przekazał Sejmowi RP informację o działalności Komitetu w 2016 r. w zakresie zadań dotyczących nadzoru makroostrożnościowego.

3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

NBP uczestniczył w pracach Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie zarządzania kryzysowego (KSF-K). W 2017 r. odbyły się 2 posiedzenia Komitetu w tej formule. Omówiono podczas nich m.in.: kwestię opracowania planów przymusowej restrukturyzacji, sytuację w sektorze banków spółdzielczych oraz stan przygotowania i realizacji postępowań naprawczych banków.

W 2017 r. NBP podpisał z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym nowe *Porozumienie w sprawie przedmiotu, trybu i terminów przekazywania informacji pomiędzy Bankowym Funduszem Gwarancyjnym a Narodowym Bankiem Polskim*[14]. Dzięki porozumieniu został rozszerzony zakres informacji i analiz, które przekazują sobie te instytucje (w tym w zakresie nowych zadań BFG dotyczących przymusowej restrukturyzacji banków).

Współpraca NBP z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego obejmowała także:

- członkostwo delegowanego przez Prezesa NBP członka Zarządu NBP w Komisji Nadzoru Finansowego[15],

[12] MREL (ang. minimum requirement for own funds and eligible liabilities) oznacza minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych instytucji finansowych; wymóg został wprowadzony, aby organy przymusowej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji mogły stosować instrument umorzenia lub konwersji długu na kapitał w celu realizacji procesu przymusowej restrukturyzacji (resolution).

[13] Grupa została powołana uchwałą KSF w 2016 r. Mandat grupy wygasł 2 czerwca 2017 r.

[14] Na podstawie art. 328 Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

[15] Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 3 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2016 r., poz. 174, z późn. zm.).

- współdziałanie z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego — na podstawie ustawowego upoważnienia dotyczącego zasad przekazywania informacji[16],
- członkostwo dwóch reprezentantów delegowanych przez Prezesa NBP w Radzie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego[17].

3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego

Narodowy Bank Polski prowadzi regularne analizy i badania systemu finansowego w Polsce, jego sektorów oraz związków ze sferą realną gospodarki, a uzyskane wyniki przedstawia m.in. w cyklicznych opracowaniach. Zakres analiz i badań systematycznie się poszerza w związku z zaangażowaniem NBP w prace KSF-M, w szczególności w obszarach związanych z ryzykiem systemowym i nadzorem makroostrożnościowym.

W 2017 r. zostały opublikowane następujące dokumenty (dostępne na stronie internetowej NBP):

- *Raport o stabilności systemu finansowego*. Dokument przedstawia analizę systemu finansowego i jego otoczenia gospodarczego pod kątem identyfikacji głównych zagrożeń dla stabilności finansowej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem sektora bankowego. Analizy wykazały, że w 2017 r. polski system finansowy funkcjonował stabilnie, a natężenie zagrożeń dla jego stabilności nie zmieniło się istotnie. Sytuacja sektora bankowego pozostawała dobra, co potwierdzają testy warunków skrajnych — większość banków byłaby w stanie zaabsorbować skutki potencjalnych szoków, chociaż spadek współczynników kapitałowych w scenariuszu szokowym byłby znaczny. Zaobserwowane zmniejszenie zyskowności banków może w przyszłości ograniczać ich zdolność do zwiększania kapitału. Obszarem wrażliwym pozostawał systematycznie malejący, ale wciąż znaczny, portfel kredytów walutowych. Głównym źródłem zagrożeń dla stabilności systemu finansowego nadal była niepewność rozwoju sytuacji w otoczeniu gospodarczym Polski. W raportach NBP zawarł ponadto rekomendacje działań mających na celu zwiększenie odporności polskiego systemu finansowego oraz ograniczenie ryzyka systemowego.
- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2016 r.* W opracowaniu przedstawiono strukturę polskiego systemu finansowego, a także analizę tendencji i barier rozwoju działających w Polsce instytucji oraz rynków finansowych. Przeanalizowano zmiany w infrastrukturze i regulacjach prawnych systemu finansowego, a także inicjatywy mające na celu integrację rynku finansowego w UE i zwiększenie jego bezpieczeństwa. Z ocen krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych wynika, że rozmiar i struktura polskiego systemu finansowego umożliwiają jego dalszy zrównoważony rozwój, wspierający stabilny wzrost gospodarczy.
- *Sytuacja na rynku kredytowym*. Materiał jest opracowywany kwartalnie na podstawie ankiet kierowanych do przewodniczących komitetów kredytowych banków komercyjnych.

[16] Na podstawie art. 17 ust. 2 Ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2017 r., poz. 196, z późn. zm.)

[17] Na podstawie art. 7 ust. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2017 r., poz. 1937).

Opracowanie przedstawia zmiany polityki kredytowej banków i popytu na wybrane rodzaje kredytów oraz przyczyny tych zmian.

- *Zasobność gospodarstw domowych w Polsce. Raport z badania 2016 r.* Opracowanie zawiera analizę sytuacji finansowej i majątkowej gospodarstw domowych w Polsce w 2016 r., z uwzględnieniem struktury ich aktywów i pasywów oraz ryzyka związanego z zaciągniętymi zobowiązaniami.
- *Poziom antycyklicznego bufora kapitałowego w Polsce.* Opracowanie jest przygotowywane kwartalnie na potrzeby KSF-M. Zawiera dane dotyczące wskaźnika cyklu kredytowego oraz kalibracji antycyklicznego bufora kapitałowego w Polsce.

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

W 2017 r. Narodowy Bank Polski uczestniczył w pracach instytucji europejskich odpowiedzialnych za monitorowanie ryzyka systemowego i ochronę stabilności finansowej w UE. Działania te polegały głównie na pełnieniu przez Prezesa NBP funkcji członka Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) oraz udziale przedstawicieli NBP w pracach gremiów ESRB. Zaangażowanie NBP w te działania wynikało z tego, że głównym źródłem zagrożeń dla stabilności finansowej pozostawał rozwój sytuacji w otoczeniu gospodarczym Polski.

W ramach prac ESRB w 2017 r. omówiono w szczególności: powiązania między instytucjami finansowymi oraz sytuację na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w kontekście stabilności finansowej w UE, testy warunków skrajnych dla sektora bankowego i dla kontrahentów centralnych w UE (ang. *central counterparty*, CCP), sposoby rozwiązania problemu kredytów zagrożonych w UE i zapobiegania ich ponownemu narastaniu, doświadczenia związane z prowadzeniem polityki makroostrożnościowej w krajach UE, zasady stosowania instrumentów makroostrożnościowych oraz koncepcję utworzenia jednolitego rynku instrumentów finansowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi krajów UE (ang. *sovereign bonds-backed securities* - SBBS).

Ponadto w 2017 r. przedstawiciele NBP brali udział w:

- pracach kolegiów do spraw przymusowej restrukturyzacji (ang. *resolution college*) utworzonych dla transgranicznych europejskich grup bankowych, ze szczególnym uwzględnieniem banków uznanych przez polski organ nadzoru za inne instytucje o znaczeniu systemowym — tzw. OSII[18]; przedstawiciele NBP uczestniczą w tych gremiach na zaproszenie KNF i współpracują w tym zakresie z przedstawicielami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (polskiego organu ds. *resolution*);
- posiedzeniach Rady Organów Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA);
- pracach Europejskiej (Wiedeńskiej) Inicjatywy Koordynacyjnej (Vienna Initiative);

[18] OSII (ang. *other systemically important institution*) to podmiot nie będący globalną systemowo ważną instytucją, ale mogący — ze względu na swą wielkość, powiązania lub model biznesowy — stwarzać zagrożenie dla stabilności systemu finansowego danego kraju.

- pracach międzynarodowej sieci badawczej banków centralnych (International Banking Research Network), w ramach której badano transgraniczne skutki zmian w polityce pieniężnej i regulacjach makroostrożnościowych w poszczególnych krajach.

3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej

W 2017 r. NBP kontynuował zwolnienie jednego z banków z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w okresie realizacji programu postępowania naprawczego oraz rozpatrywał podobny wniosek innego banku.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- wsparcie merytoryczne i organizacyjne Komitetu Stabilności Finansowej jako organu właściwego w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M),
- prowadzenie analiz i badań dotyczących stabilności i rozwoju systemu finansowego w Polsce oraz ograniczeń ryzyka systemowego,
- udział w pracach instytucji europejskich związanych z operacjonalizacją polityki makroostrożnościowej.

4. Działalność emisyjna[19]

Narodowemu Bankowi Polskiemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dzięki wprowadzaniu do obiegu banknotów i monet w pełnej strukturze nominałowej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) według stanu na 31 grudnia 2017 r. wyniosła 198 mld 715,9 mln zł. Oznacza to wzrost wartości pieniądza gotówkowego o 11 mld 141,1 mln zł, tj. o 5,9%, w stosunku do stanu na 31 grudnia 2016 r.

W 2017 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli do NBP 377 mln 791,2 tys. sztuk banknotów i 1 mld 59 mln 414,5 tys. sztuk monet. W porównaniu z dostawami w 2016 r. (331 mln 615,2 tys. sztuk banknotów i 847 mln 464,4 tys. sztuk monet) oznacza to, że liczba banknotów wzrosła o 46 mln 176 tys. sztuk (13,9%), a liczba monet zwiększyła się o 211 mln 950,1 tys. sztuk (25,0%).

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. banknoty emitowane w złotych stanowiły 97,6%, a monety 2,4% wartości obiegu gotówkowego (w 2016 r. odpowiednio 97,6% i 2,4%). W ujęciu liczbowym banknoty emitowane w złotych stanowiły 10,2%, a monety 89,8% znaków pieniężnych w obiegu (w 2016 r. odpowiednio 10,4% i 89,6%).

Pod względem wartości największy udział w obiegu na koniec 2017 r. miały banknoty: 100 zł — 62,8% (w 2016 r. — 65,2%) i 200 zł — 28,3% (w 2016 r. — 27,6%). Wśród monet dominowały: 5 zł — 35,1% (w 2016 r. — 36,4%) i 2 zł — 29,8% (w 2016 r. — 29,5%).

W strukturze liczbowej największy udział w obiegu na koniec 2017 r. miały banknoty: 100 zł — 61,6% (w 2016 r. — 62,6%) i 200 zł — 13,9% (w 2016 r. — 13,2%). W przypadku monet przeważały: 1 gr — 37,5% (w 2016 r. — 37,5%) oraz 2 gr — 17,5% (w 2016 r. — 17,6%).

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

Narodowy Bank Polski emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków. Dąży również do rozwijania zainteresowania polską kulturą, nauką i tradycją.

W 2017 r. w ramach 23 tematów wyemitowano 6,2 tys. sztuk złotych monet, 356 tys. sztuk srebrnych monet oraz 55 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich (w 2016 r. 11,2 tys. sztuk monet złotych i 312 tys. sztuk monet srebrnych oraz 35 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich).

[19] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim.

Łącznie w 2017 r. wyemitowano 27 rodzajów monet kolekcjonerskich i banknot kolekcjonerski.

Wśród wyemitowanych wartości kolekcjonerskich na uwagę zasługują serie monet zainaugurowane w 2017 r.:

- *Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni* — moneta rozpoczynająca serię poświęconą żołnierzom wyklętym oraz monety z wizerunkami: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego ps. Witold, Feliksa Selmanowicza ps. Zagończyk oraz Henryka Glapińskiego ps. Klinga,
- *Wielcy polscy ekonomiści* — moneta poświęcona Mikołajowi Kopernikowi,
- *Polskie Termopile* — moneta poświęcona bitwie pod Zadwórzem.

W 2017 r. NBP wyemitował także banknot kolekcjonerski poświęcony 300-leciu koronacji Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej.

Narodowy Bank Polski kontynuował emisję monet o wartości nominalnej 5 zł z wizerunkiem okolicznościowym, w standardzie obiegowym, z serii zatytułowanej *Odkryj Polskę*. W ramach dwóch tematów (*Kaplica Trójcy Św. na Zamku Lubelskim* i *Centralny Okręg Przemysłowy*) wyemitowano łącznie 2,4 mln sztuk monet.

NBP kontynuował także emisję złotych monet inwestycyjnych *Orzeł bielik* o wartości nominalnej 500 zł, 100 zł i 50 zł.

W 2017 r. wartości kolekcjonerskie wyemitowane przez Narodowy Bank Polski zdobyły uznanie podczas międzynarodowych konkursów. Srebrna moneta o nominale 5 zł wyemitowana w 2016 r., upamiętniająca 250. rocznicę założenia Mennicy Warszawskiej zajęła trzecie miejsce w kategorii „Moneta roku" w konkursie Coin Constellation — 2017. Banknot kolekcjonerski o nominale 20 zł wyemitowany w 2016 r. z okazji 1050. rocznicy Chrztu Polski otrzymał główną nagrodę za najlepszy banknot kolekcjonerski podczas Currency Conference w Kuala Lumpur.

4.3. Wprowadzenie do obiegu banknotu o nominale 500 zł

W lutym 2017 r. wprowadzono do obiegu banknot o nominale 500 zł. Według stanu na koniec 2017 r. w obiegu było 7,2 mln sztuk tych banknotów, czyli 0,4% banknotów w obiegu. W ujęciu wartościowym ich udział w obiegu wyniósł 1,9%.

4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych

W 2017 r. z powodu zużycia lub utraty zabezpieczeń przed fałszerstwami wycofano z obiegu 231,2 mln sztuk banknotów i monet, w tym: 225,4 mln sztuk banknotów i 5,8 mln sztuk monet (w 2016 r. — 210,9 mln sztuk, w tym: 200,2 mln sztuk banknotów i 10,7 mln sztuk monet).

4.5. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych

W 2017 r. liczba ujawnionych falsyfikatów znaków pieniężnych w polskiej walucie zmalała o 23,55% w porównaniu z 2016 r. Liczba falsyfikatów banknotów i monet przypadająca na milion znaków pieniężnych[20] w obiegu wyniosła natomiast 1,91 sztuki i zmniejszyła się o 0,77 sztuki w porównaniu z 2016 r.

Dane na temat liczby fałszerstw znaków pieniężnych ujawnionych w latach 2014–2017 przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Liczba ujawnionych falsyfikatów polskich znaków pieniężnych w latach 2014–2017

Falsyfikaty	2014	2015	2016	2017
Banknoty	11 549	7 803	6 919	5 156
Monety	4 250	2 296	1 490	1 273
Ogółem	15 799	10 099	8 409	6 429

Źródło: dane NBP.

4.6. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne

W 2017 r. banki oraz podmioty mające ustawowe upoważnienie do pobierania z NBP i odprowadzania do NBP polskiej waluty pobrały 184,6 mld zł (w 2016 r. 197,8 mld zł), z czego:

- 93,2 mld zł w systemie depozytowym (w 2016 r. 94,1 mld zł),
- 91,4 mld zł w systemie podstawowym (w 2016 r. 103,7 mld zł)[21].

4.7. Działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego

W 2017 r. NBP kontynuował prace nad wprowadzeniem — od 1 lipca 2018 r. — zmian w funkcjonowaniu krajowego obrotu gotówkowego, w tym polegające na przygotowaniu uczestników rynku obrotu gotówkowego do planowanych zmian.

Zmiany te dotyczą:

- wdrożenia wieloorientacyjnego sortowania banknotów oraz odprowadzania banknotów do NBP bez podziału na nadające i nienadające się do obiegu;
- wprowadzenia formularzy sprawozdawczych dotyczących urządzeń, przeliczania i sortowania banknotów i monet oraz ich ponownego wprowadzania do obrotu poza NBP,

[20] W przypadku monet uwzględniono nominały 1 zł, 2 zł i 5 zł.

[21] W systemie podstawowym polska waluta jest pobierana ze skarbców oddziałów okręgowych NBP po przekazaniu NBP środków na ten cel; w systemie depozytowym waluta polska, będąca własnością NBP, jest przechowywana w skarbcach jednostek organizacyjnych banków i pobierana po przekazaniu NBP środków na ten cel. W obu przypadkach pobieranie waluty polskiej odbywa się na podstawie zawartych umów.

- wprowadzenia testów urządzeń do weryfikacji autentyczności banknotów lub sortowania banknotów według jakości obiegowej.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- wprowadzenie do obiegu banknotu o nominale 500 zł,
- kontynuacja prac nad wdrożeniem zmian w funkcjonowaniu krajowego obrotu gotówkowego.

5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi[22]

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim bank centralny gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi, a także podejmuje czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju. W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, przez co przyczyniają się do obniżenia kosztu finansowania na rynkach globalnych oraz zmienności kursu złotego, a także do ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Incydentalnie mogą być wykorzystane do wsparcia stabilności rynków finansowych lub sektora bankowego w warunkach znacznych zaburzeń ich funkcjonowania.

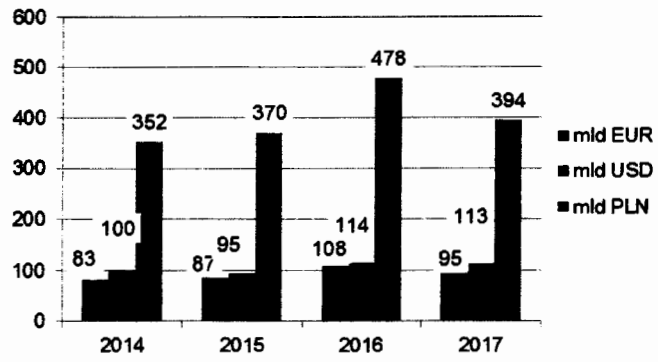
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych

W 2017 r. oficjalne aktywa rezerwowe[23] NBP obniżyły się:

- w przeliczeniu na euro o 13,5 mld (-12,5%), do 94,5 mld euro,
- w przeliczeniu na dolary o 1,1 mld (-1,0%), do 113,3 mld dolarów,
- w przeliczeniu na złote o 83,7 mld (-17,5%), do 394,4 mld zł.

Było to przede wszystkim skutkiem ograniczenia zaangażowania w transakcje *reverse repo* zawierane łącznie z *repo* w ramach inwestowania rezerw dewizowych.

Wykres 5. Oficjalne aktywa rezerwowe (stan na koniec roku)

Źródło: dane NBP.

[22] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim.

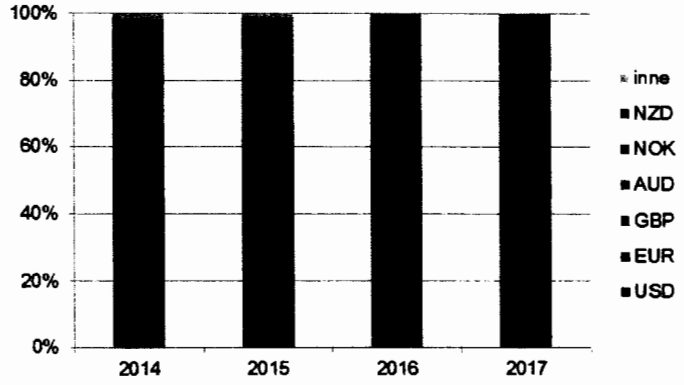
[23] Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnienia (SDR), pozycję rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki.

5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi[24]

Priorytetem w zarządzaniu rezerwami dewizowymi jest zapewnienie bezpieczeństwa inwestowanych środków oraz ich właściwej płynności. Narodowy Bank Polski, spełniając te kryteria, podejmuje jednocześnie działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw.

Uwzględniając analizy globalnych perspektyw makroekonomicznych, prognozy rozwoju sytuacji na światowych rynkach finansowych oraz wyniki analizy optymalizacyjnej i symulacyjnej, Zarząd NBP utrzymał obowiązującą w 2016 r. strukturę walutową benchmarku strategicznego: 44% USD, 27% EUR, 12% GBP, 8% AUD, 6% NOK i 3% NZD. Poziom *modified duration*[25] rezerw wyniósł 2,1 (1,9 w 2016 r.).

Wykres 6. Struktura walutowa rezerw w latach 2014—2017

Źródło: dane NBP.

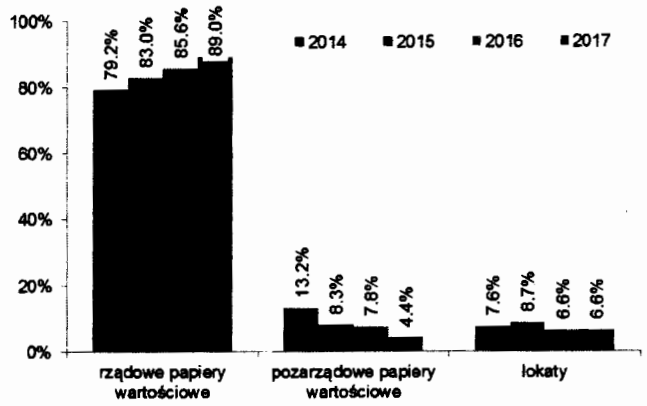
Największa część rezerw dewizowych jest inwestowana w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe są emitowane przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. W 2017 r. rozpoczęto inwestycje w pozarządowe papiery wartościowe denominowane w dolarze nowozelandzkim, dążąc do podwyższenia dochodowości rezerw i zwiększenia płynności środków w tej walucie.

Niewielką część rezerw stanowią krótkoterminowe lokaty w bankach o wysokiej wiarygodności kredytowej oraz obligacje korporacyjne w USD. Przy zarządzaniu *modified duration* są wykorzystywane kontrakty *bond futures*.

[24] Bez uwzględnienia środków walutowych na rachunkach MF w NBP.

[25] *Modified duration* stanowi miarę ryzyka stopy procentowej, określającą wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Wykres 7. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach dewizowych NBP z wyłączeniem złota (stan na koniec danego roku)

Źródło: dane NBP.

W 2017 r. prowadzono prace nad wdrożeniem unowocześnionej wersji systemu informatycznego wspierającego zarządzanie rezerwami dewizowymi w NBP.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z ważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych. W 2017 r. dokonano przeglądu systemu limitów kredytowych i opracowano koncepcję limitów globalnych, określających maksymalną akceptowalną, ważoną ryzykiem wielkość ekspozycji względem danego podmiotu.

Tabela 4. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP

Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych Minimalny rating papierów wartościowych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Stopy procentowej	Poziom *modified duration* Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Płynności	Inwestycje na rynkach finansowych charakteryzujących się wysoką płynnością Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

Źródło: dane NBP.

5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych[26]

Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy przede wszystkim od uwarunkowań rynkowych: zmian kursów walutowych, poziomu rentowności oraz zmian cen instrumentów inwestycyjnych.

W 2017 r. stopa zwrotu z rezerw walutowych liczona w walucie instrumentów[27] wyniosła 0,6%, w warunkach relatywnie niskiej rentowności rządowych papierów wartościowych[28], wynikającej z niskiej inflacji oraz ekspansywnej polityki pieniężnej większości banków centralnych[29].

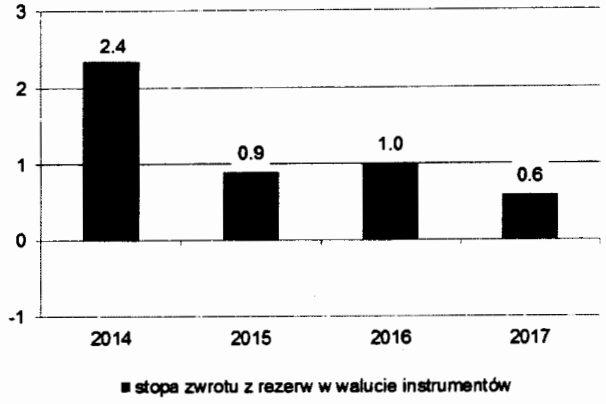
[26] Rezerwy walutowe odpowiadają rezerwom dewizowym z wyłączeniem złota.

[27] Stopa zwrotu z rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów.

[28] Według stanu na 31 grudnia 2017 r. rentowność 10-letnich obligacji rządowych Stanów Zjednoczonych wynosiła 2,41%, Niemiec 0,43%, Wielkiej Brytanii 1,19%, Australii 2,63%, Norwegii 1,59%, a Nowej Zelandii 2,72%. W 2017 r. rentowność 10-letnich obligacji rządowych uległa obniżeniu na większości rynków (najsilniej, o 61 pkt bazowych na nowozelandzkim), oprócz rynku niemieckiego (wzrost o 22 pkt bazowych).

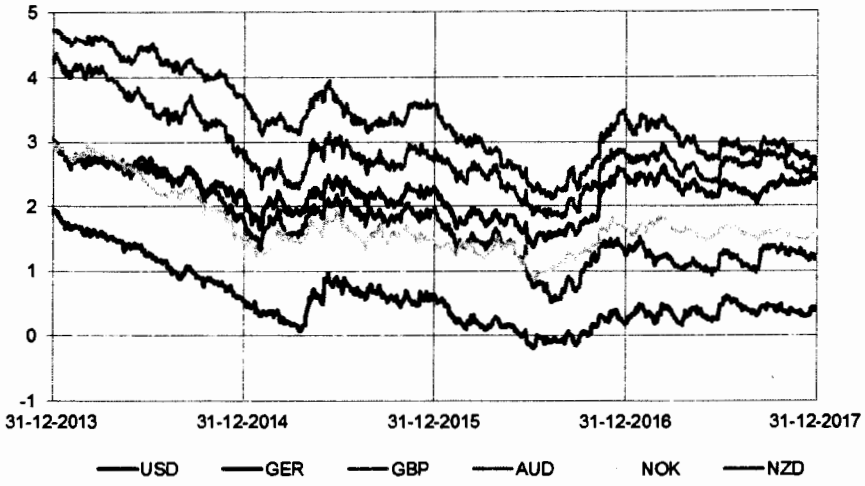
[29] Większość banków centralnych w gospodarkach rozwiniętych utrzymywała stopy procentowe na historycznie niskim poziomie. W 2017 r. oficjalne oprocentowanie podwyższył Fed (który dodatkowo rozpoczął proces redukcji sumy bilansowej) i Bank Anglii.

Wykres 8. Stopa zwrotu z rezerw walutowych NBP bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych (w %)

Źródło: dane NBP.

Wykres 9. Rentowność 10-letnich papierów rządowych na głównych rynkach (w %)

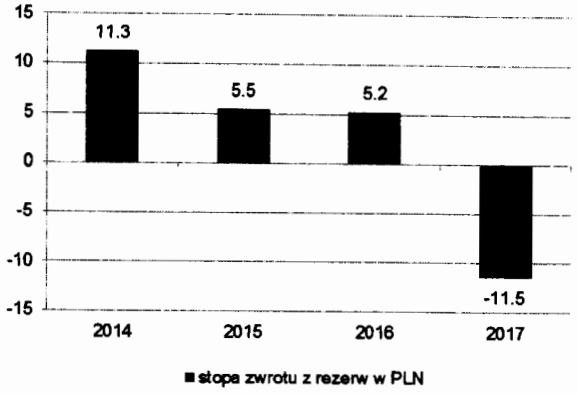
Źródło: Bloomberg.

W 2017 r. stopa zwrotu z rezerw wyliczona w złotych[30] wyniosła -11,5%. Ujemna dochodowość rezerw wyliczona w złotych wynikała z aprecjacji złotego względem walut rezerwowych, której skala była największa w ostatnich latach[31].

[30] Stopa zwrotu z rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

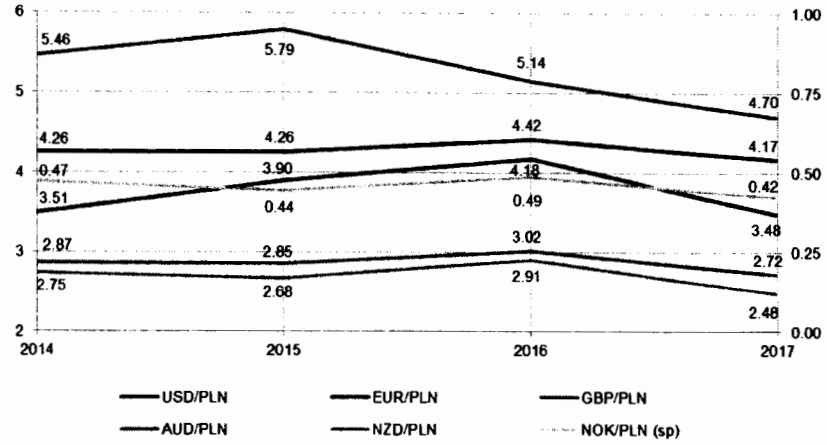
[31] Spadek kursów: USD/PLN o 16,7%, EUR/PLN o 5,7%, GBP/PLN o 8,6%, AUD/PLN o 9,9%, NOK/PLN o 12,9% i NZD/PLN o 14,7% (kursy średnie NBP).

Wykres 10. Stopa zwrotu z rezerw walutowych z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych (w %)

Źródło: dane NBP.

Wykres 11. Kursy głównych walut rezerwowych w relacji do złotego (poziom na koniec roku)

Źródło: dane NBP.

5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej

W 2017 r. dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł 2,4 mld zł (3,3 mld zł w 2016 r.).

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych wyniósł w 2017 r. 0,0 mld zł, natomiast koszty niezrealizowane z wyceny kursowej zasobów walut obcych 13,1 mld zł[32].

[32] Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP dodatnie różnice z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane) nie wpływają na wynik finansowy NBP, lecz są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP, podobnie jak koszty z tytułu zrealizowanych różnic kursowych.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- rozpoczęcie inwestycji na rynku pozarządowych papierów nowozelandzkich, przyczyniające się do podwyższenia stopy zwrotu z rezerw w 2017 r.,
- kompleksowy przegląd zasad zarządzania rezerwami dewizowymi, w tym opracowanie koncepcji limitów globalnych, określających maksymalną akceptowalną, ważoną ryzykiem wielkość ekspozycji względem danego podmiotu,
- rozwój systemu informatycznego wspierającego zarządzanie rezerwami dewizowymi – wdrożenie nowej wersji systemu.

6. Działalność dewizowa[33]

Działalność dewizowa polega na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli: działalności kantorowej, w tym w zakresie wypełnienia obowiązków nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, korzystania z udzielonych indywidualnych zezwoleń dewizowych oraz wykonania przez rezydentów i przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2017 r. dokonano 856 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2016 r. — 836), z tego 157 wpisów dotyczyło nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2016 r. — 194). Pozostałe polegały na wykreśleniu wpisanych przedsiębiorców oraz zmianie danych wpisanych do rejestru.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w Polsce działało 4951 kantorów (wg stanu na 31 grudnia 2016 r. — 4990).

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2017 r. wydano ogółem 29 decyzji dewizowych, z tego 18 zezwoleń i 11 innych decyzji (w 2016 r. — 14 decyzji dewizowych).

Zezwolenia zostały udzielone na odstąpienie od ograniczeń w zakresie dokonywania obrotu dewizowego z nierezydentami z krajów nienależących do UE, OECD oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego (European Economic Area). Decyzje dotyczyły podwyższenia kwoty przekazu za granicę, przedłużenia terminu ważności zezwolenia lub umorzenia postępowania z uwagi na jego bezprzedmiotowość.

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

Kontrola prowadzona przez Prezesa NBP w 2017 r. obejmowała kontrole rezydentów podlegających obowiązkowi przekazywania NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej oraz kontrole podmiotów gospodarczych prowadzących działalność kantorową.

[33] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ust. 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, art. 21 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2017 r., poz. 1049) oraz przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. — Prawo dewizowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 679).

W 2017 r. przeprowadzono ogółem 1671 kontroli (w 2016 r. — 1645), w tym:

- 1014 kontroli w zakresie wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2016 r. — 951),
- 656 kontroli działalności kantorowej (w 2016 r. — 692),
- 1 kontrolę realizacji indywidualnego zezwolenia dewizowego (w 2016 r. — 2).

Nieprawidłowości stwierdzono w toku 661 kontroli, czyli w 40% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2016 r. również 40%), w tym podczas:

- 430 kontroli wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2016 r. — 404),
- 230 kontroli działalności kantorowej (w 2016 r. — 258),
- 1 kontroli realizacji indywidualnego zezwolenia dewizowego (w 2016 r. — 0).

Po stwierdzeniu nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne. W 681 przypadkach o naruszeniach norm prawnych NBP zawiadomił właściwe organy finansowe. Po przeprowadzeniu stosownych postępowań urzędy skarbowe poinformowały NBP o ukaraniu 101 podmiotów, 297 przypadkach złożenia tzw. czynnego żalu[34] oraz 6 przypadkach wyrażenia zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Wyniki wszystkich kontroli w zakresie wypełnienia przez przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązków określonych ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zostały przekazane Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej.

Podejmowane przez NBP działania kontrolne zapewniają:

- zgodność obrotu wartościami dewizowymi w kantorach z procedurami określającymi zasady prowadzenia działalności regulowanej,
- prawidłowe wypełnianie obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- zgodność przekazywanych przez sprawozdawców danych do bilansu płatniczego z dokumentami źródłowymi.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- przeprowadzenie 1671 kontroli dewizowych, wydanie 29 decyzji dewizowych.

[34] W myśl art. 16 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. — Kodeks karny skarbowy (Dz.U. z 2017 r., poz. 2226, z późn. zm.) nie podlega karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe sprawca, który po popełnieniu czynu zabronionego zawiadomił o tym organ powołany do ścigania, ujawniając istotne okoliczności tego czynu, w szczególności osoby współdziałające w jego popełnieniu.

7. Działania na rzecz systemu płatniczego[35]

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują:

- działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunków międzybankowych,
- działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych,
- działania nadzorcze nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego.

Celem Narodowego Banku Polskiego jest zapewnienie sprawnego działania systemu płatniczego, umożliwiającego szybki i bezpieczny przepływ pieniędzy zarówno pomiędzy osobami fizycznymi, jak i podmiotami gospodarczymi.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych

7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET2

System SORBNET2 jest systemem płatności typu RTGS, w którym są prowadzone rachunki bieżące banków i jest dokonywany rozrachunek międzybankowy płatności w złotych. W systemie RTGS zlecenia płatnicze są realizowane zgodnie z zasadą rozrachunku brutto (przetwarzanie zleceń pojedynczo, bez ich wzajemnego kompensowania) oraz zasadą rozrachunku w czasie rzeczywistym (przetwarzanie zleceń na bieżąco w ciągu dnia, a nie w wyznaczonych godzinach).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w systemie SORBNET2 prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 45 banków (bez zmian w stosunku do 2016 r.) oraz rachunki dla KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA.

W 2017 r. w systemie SORBNET2 zrealizowano około 4,191 mln zleceń (w 2016 r. — 3,924 mln) na kwotę 73,1 bln zł (w 2016 r. — 71,0 bln zł). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych zleceń o 267 tys. (o 6,8%) oraz zwiększenie ich wartości o 2,1 bln zł (o 3,0%) w porównaniu z 2016 r. Średnia wartość pojedynczego zlecenia w 2017 r. wyniosła 17,4 mln zł i zmalała o 3,5% w stosunku do poprzedniego roku (w 2016 r. — 18,1 mln zł).

[35] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 i 6 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, a także Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz.U. z 2018 r., poz. 145).

7.1.2. Obsługa rachunków w euro w systemie TARGET2-NBP

System TARGET2-NBP stanowi polski komponent systemu TARGET2 — paneuropejskiego systemu RTGS służącego do przeprowadzania rozrachunku płatności w euro.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 22 podmiotów: NBP, KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA oraz 18 banków[36].

W 2017 r. w systemie TARGET2-NBP zrealizowano blisko 1,5 mln operacji na łączną kwotę 1,027 bln euro. W porównaniu z 2016 r. zwiększyła się liczba zrealizowanych operacji o 107,9 tys. (tj. o 7,9%) oraz wzrosła ich wartość — o 187,6 mld euro (tj. o 22,4%). Średnia wartość pojedynczego zlecenia wyniosła 693,4 tys. euro i wzrosła o 13,4% w porównaniu z 2016 r.

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne

W 2017 r. Prezes NBP wydał następujące akty prawne dotyczące systemu płatniczego:

- zarządzenie nr 30/2017 z dnia 26 października 2017 r. w sprawie sposobu przeprowadzania rozliczeń międzybankowych i rozrachunków międzybankowych[37],
- zarządzenie nr 7/2017 z dnia 20 lutego 2017 r. w sprawie sposobu numeracji banków i rachunków bankowych[38].

Ponadto w ramach działań regulacyjnych dotyczących systemu płatniczego NBP uczestniczył w pracach legislacyjnych nad projektami przepisów prawnych. W 2017 r. ich przedmiotem były:

- wdrożenie tzw. dyrektywy PSD2[39] i związane z nią wprowadzenie nowych rodzajów usług płatniczych, modyfikacja zasad odpowiedzialności za nieautoryzowaną transakcję płatniczą oraz wprowadzenie tzw. małej instytucji płatniczej[40],
- projekt regulacji mających na celu zwiększenie możliwości dokonywania płatności w formie bezgotówkowej,
- zasady nadawania numerów dostawcom usług płatniczych prowadzącym rachunki płatnicze i uczestniczącym w systemach płatności oraz identyfikatorów rachunkom płatniczym

[36] W dniu 31 marca 2017 r. zamknięto rachunek dla RBS Banku (Polska) SA.
[37] Dz. Urz. NBP poz. 21.
[38] Dz. Urz. NBP poz. 3.
[39] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE.
[40] Status małej instytucji płatniczej będą mogły zyskać przedsiębiorstwa, które prowadzą rachunki płatnicze, wydają instrumenty (np. karty lub płatności mobilne) i obsługują transakcje płatnicze na niewielką skalę – do 1,5 mln euro miesięcznie.

prowadzonym przez tych dostawców; na podstawie nowych regulacji NBP rozpoczął nadawanie identyfikatorów i numerów rozliczeniowych innym podmiotom niż banki[41].

7.2.2. Rozwój krajowych wysokokwotowych systemów płatności i dostosowanie ich do systemów płatności działających w krajach Unii Europejskiej

W 2017 r. w celu rozwoju krajowych wysokokwotowych systemów płatności podjęto następujące działania:

- uruchomiono nową wersję systemu SORBNET2,
- zakończono prace nad dostosowaniem infrastruktury NBP, tj. komponentu TARGET2-NBP, do współpracy z platformą TARGET2-Securities[42]. W dniu 18 września 2017 r. NBP osiągnął gotowość do świadczenia usługi autokolateralizacji na tej platformie i otworzył pierwszy dedykowany rachunek pieniężny dla uczestnika systemu TARGET2-NBP.

7.2.3. Działania standaryzacyjne

W dniu 22 maja 2017 r. NBP udostępnił użytkownikom zewnętrznym system EWIB 2.0[43]. Służy on do generowania i nadawania numerów, numerów ewidencyjnych, identyfikatorów i numerów rozliczeniowych, a także prowadzenia i publikowania przez NBP wykazów tych danych. Umożliwia również przekazywanie danych i dokumentów przez instytucje objęte numeracją.

7.2.4. Działania w zakresie rozwoju SEPA

W 2017 r. NBP kontynuował świadczenie usługi pośrednictwa dla banków zainteresowanych uczestniczeniem w paneuropejskiej izbie rozliczeniowej STEP2, umożliwiając im rozliczanie, za pośrednictwem systemu Euro Elixir prowadzonego przez KIR SA, poleceń przelewu w euro w schemacie SEPA Credit Transfer (SCT)[44].

Ponadto NBP przygotowywał się do świadczenia usługi pośrednictwa w procesie rozliczania poleceń zapłaty w euro w schemacie SEPA Direct Debit (SDD) bankom, uczestnikom systemu Euro Elixir.

[41] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 lipca 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1360).

[42] TARGET2-Securities (T2S) to paneuropejska platforma rozrachunku papierów wartościowych, która została uruchomiona 22 czerwca 2015 r.

[43] W związku z zarządzeniem nr 7/2017 Prezesa NBP z dnia 20 lutego 2017 r. w sprawie sposobu numeracji banków i rachunków bankowych oraz rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie identyfikatorów i numerów rozliczeniowych nadawanych niektórym dostawcom usług płatniczych oraz unikatowych identyfikatorów nadawanym rachunkom płatniczym prowadzonym przez tych dostawców (Dz. U. z 2017 r., poz. 1360).

[44] Na koniec 2017 r. z tego pośrednictwa korzystało 19 banków.

7.2.5. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego, organ opiniodawczo-doradczy przy Zarządzie NBP, zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz działa na rzecz rozwoju tego systemu.

W 2017 r. Rada omawiała przede wszystkim:

- zagadnienia związane z ryzykiem informatycznym w sektorze bankowym,
- stan prac dotyczących zwiększenia obrotu bezgotówkowego,
- projekt zainstalowania terminali płatniczych w jednostkach administracji publicznej,
- stan prac nad standaryzacją zabezpieczeń interfejsów poszczególnych banków w związku z umożliwieniem dostępu do rachunku bankowego podmiotom trzecim,
- usługi dostępu do rachunku bankowego na rynku polskim,
- nowe uprawnienia nadzorcze Prezesa NBP dotyczące schematów płatniczych i zmiany w *Polityce sprawowania przez NBP nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego*,
- plany Krajowej Izby Rozliczeniowej SA w zakresie rozliczania płatności natychmiastowych w euro.

7.3. Nadzór nad systemami płatności i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego

Sprawowanie nadzoru nad systemem płatniczym i infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu systemów płatności, systemów rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych oraz w świadczeniu usługi *acquiring* przez krajowe instytucje płatnicze. Służy on także utrzymaniu stabilności finansowej.

W dniu 8 lutego 2017 r. weszła w życie zmieniona ustawa o usługach płatniczych[45], na mocy której Prezes NBP uzyskał kompetencje nadzorcze w stosunku do funkcjonujących na terytorium RP schematów płatniczych (w tym systemów kart płatniczych) oraz szersze niż dotychczas kompetencje nadzorcze wobec systemów płatności oraz infrastruktury potransakcyjnej rynku finansowego.

Ponadto w 2017 r.:

- Zarząd NBP uchwalił nowelizację *Polityki sprawowania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego* (w celu dostosowania jej do aktualnego stanu prawnego oraz aktualnych standardów międzynarodowych dotyczących problematyki cyberbezpieczeństwa w odniesieniu do nadzoru systemowego) i przyjął *Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego za 2016 r.* (pierwsze zbiorcze opracowanie na

[45] Ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 1997).

temat infrastruktury rynku płatniczego nadzorowanej przez NBP oraz działań nadzorczych NBP).

- NBP uczestniczył w badaniu ankietowym Europejskiego Banku Centralnego dotyczącym odporności w dziedzinie bezpieczeństwa cybernetycznego podmiotów stanowiących infrastrukturę systemu płatniczego. W ramach badania NBP przeprowadził ocenę dojrzałości cybernetycznej dwóch podmiotów prowadzących systemowo ważne systemy płatności.

7.3.1. Nadzór nad systemami płatności

W 2017 r. NBP na bieżąco analizował dane statystyczne i inne informacje dotyczące nadzorowanych systemów płatności. Dokonywał także oceny incydentów zakłócających ich funkcjonowanie oraz podejmował działania zmierzające do zapewnienia ich bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania.

Ponadto w 2017 r.:

- Prezes NBP wydał 6 decyzji dotyczących wyrażenia zgody na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania systemów płatności.
- Zarząd NBP przyjął raport z oceny nadzorczej prowadzonego przez NBP systemu SORBNET2 pod kątem zgodności z zasadami dotyczącymi infrastruktury rynku finansowego (Principles for financial market infrastructures[46]). Prowadzono też prace nad przeprowadzeniem analogicznej oceny systemu płatności kartowych pn. Krajowy System Rozliczeń firmy First Data Polska SA.

7.3.2. Nadzór nad schematami płatniczymi

W 2017 r. NBP:

- przeanalizował zgodność funkcjonowania 6 schematów płatniczych, będących systemami kart płatniczych, z europejskimi przepisami dotyczącymi opłat *interchange* [47],
- dokonał oceny zasad funkcjonowania 2 działających w Polsce czterostronnych schematów płatniczych podlegających nadzorowi innego organu państwa członkowskiego UE lub odpowiedniego organu UE,
- wydał jedną zgodę na prowadzenie schematu płatniczego na terytorium RP,
- analizował dane statystyczne i inne informacje dotyczące nadzorowanych schematów płatniczych.

[46] Wydane wspólnie przez Komitet ds. Płatności i Infrastruktury Rynku Finansowego (Committee on Payments and Market Infrastructures, CPMI) oraz Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych (International Organization of Securities Commissions, IOSCO).

[47] Tj. z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19 maja 2015 r.).

7.3.3. Nadzór nad usługą płatniczą *acquiring*

W ramach sprawowanego nadzoru nad usługą płatniczą *acquiring* (usługa pośrednictwa w autoryzacji płatności bezgotówkowych) Prezes NBP, na wniosek KNF, wydał w formie postanowień 3 opinie dotyczące świadczenia tej usługi.

7.3.4. Nadzór nad infrastrukturą potransakcyjną rynku finansowego

W 2017 r. Prezes NBP wydał, w formie postanowień, 7 opinii dotyczących zmian regulaminów określających zasady funkcjonowania systemów rozrachunku i rozliczeń papierów wartościowych. Rozpoczęto ocenę prowadzonego przez NBP systemu rozrachunku papierów wartościowych SKARBNET4 pod kątem spełniania wymogów określonych w rozporządzeniu CSDR[48].

7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych

W 2017 r. NBP posiadał akcje i udziały w następujących podmiotach krajowych[49]:

- Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych SA z siedzibą w Warszawie, który jest centralną instytucją odpowiedzialną za prowadzenie systemu depozytowo-rozliczeniowego w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w Polsce,
- Krajowej Izbie Rozliczeniowej SA z siedzibą w Warszawie, będącej kluczową instytucją na krajowym rynku rozliczania płatności,
- spółce Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, która jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych przeznaczonych przede wszystkim dla instytucji sektora finansowego, w szczególności bankowych i ubezpieczeniowych, oraz dla administracji publicznej.

[48] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych.

[49] Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, NBP może być udziałowcem albo akcjonariuszem innych osób prawnych, które prowadzą działalność usługową na rzecz instytucji finansowych lub Skarbu Państwa lub mają dla NBP duże znaczenie z punktu widzenia stabilności krajowego systemu finansowego.

Tabela 5. Zestawienie posiadanych przez NBP akcji i udziałów w spółkach polskiego prawa handlowego według stanu na 31 grudnia 2017 r.

Nazwa podmiotu	Kapitał zakładowy (zł)	Liczba posiadanych przez NBP akcji/udziałów	Udział NBP w kapitale zakładowym (w%)
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	21 000 000	7 000	33,33
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	5 445 000	3 750	34,44
Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o.	10 000 000	1 000	100,00

Źródło: dane NBP.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- rozpoczęcie nadawania numerów rozliczeniowych dostawcom usług płatniczych — innym niż banki — prowadzącym rachunki płatnicze,
- zakończenie prac nad dostosowaniem infrastruktury NBP do współpracy z platformą TARGET2-Securities,
- rozpoczęcie działań nadzorczych w odniesieniu do schematów płatniczych oraz przyjęcie nowej *Polityki sprawowania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego*.

8. Obsługa Skarbu Państwa[50]

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obrót skarbowymi papierami wartościowymi oraz działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2017 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przede wszystkim: centralny rachunek bieżący budżetu państwa, rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych, w tym urzędów obsługujących organy podatkowe, oraz rachunki środków na wydatki niewygasające jednostek budżetowych. NBP prowadził również rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych dla podmiotów uprawnionych do posiadania rachunków w NBP.

Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP prowadził rachunki innych osób prawnych.

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

Narodowy Bank Polski przeprowadzał operacje na rachunkach bankowych budżetu państwa w formie bezgotówkowej, przede wszystkim w systemie bankowości elektronicznej, a także w formie gotówkowej. Do obsługi rachunków bankowych niektórych klientów (np. Departamentu Budżetu Państwa MF, sądów powszechnych) wykorzystywał międzysystemowy interfejs B2B, który zapewnia nowoczesny sposób komunikowania się posiadacza rachunku z NBP oraz wysokie bezpieczeństwo przekazywanych danych.

Od września 2017 r. do podmiotów wykorzystujących interfejs B2B dołączył Zakład Ubezpieczeń Społecznych — po wymianie oprogramowania do obsługi rachunków składkowych. Zgodnie ze zmianami ustawowymi[51] od 1 stycznia 2018 r. umożliwiono opłacanie przez płatników należności z tytułu składek ZUS w formie jednego przelewu, w standardowym formacie, na indywidualny rachunek składkowy.

W 2017 r. NBP kontynuował unowocześnianie procesu bankowej obsługi budżetu państwa oraz przygotowanie do udostępnienia nowych usług dla posiadaczy rachunków. W szczególności w marcu

[50] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, art. 51 i art. 52 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.) i Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 1876, z późn. zm.).

[51] Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy — Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1027).

2017 r. NBP przystąpił do rozliczeń w systemie płatności natychmiastowych Express Elixir.

8.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. NBP obsługiwał 3017 klientów (w 2016 r. 3075), dla których oddziały okręgowe prowadziły 14 146 rachunków (w 2016 r. 14 364), z czego 6755 rachunków było obsługiwanych w ramach zastępczej obsługi kasowej (6754 w 2016 r.).

8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Na podstawie umowy agencyjnej z 18 listopada 2016 r. zawartej z Ministrem Rozwoju i Finansów Narodowy Bank Polski prowadził w 2017 r. obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa z tytułu:

- 72 pożyczek udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje finansowe,
- 71 gwarantowanych przez Rząd RP pożyczek i kredytów zagranicznych udzielonych podmiotom krajowym,
- jednej umowy o udostępnienie środków kredytu podmiotowi krajowemu,
- udziałów Polski w 8 międzynarodowych instytucjach finansowych.

Pełniąc funkcję depozytariusza Grupy Banku Światowego, NBP obsługiwał 16 skryptów dłużnych wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w instytucjach tej grupy finansowej.

8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi papierów wartościowych

NBP pełni funkcję agenta emisji skarbowych papierów wartościowych. W związku z tym jest zobowiązany do organizowania przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2017 r. przeprowadzono:

- 4 przetargi sprzedaży bonów skarbowych; podaż wyniosła 7,5 mld zł, popyt — 12,9 mld zł, sprzedaż — 5,9 mld zł;
- 11 przetargów sprzedaży obligacji skarbowych, w tym 3 przetargi uzupełniające; łącznie podaż wyniosła 66,8 mld zł, popyt — 131,8 mld zł, sprzedaż — 66,6 mld zł; większość obligacji oferowanych przez MF to obligacje o stałym oprocentowaniu, ich sprzedaż stanowiła 58,5% ogółu sprzedaży.

- 8 przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 45,2 mld zł i sprzedało obligacje o wartości 47,1 mld zł, wartość zakupu gotówkowego wyniosła 36,6 mln zł; najwięcej obligacji sprzedanych na przetargach to obligacje o stałym oprocentowaniu — 42,2%.

W 2017 r. odbył się jeden przetarg odkupu obligacji nominowanych w dolarach — podaż wyniosła 700 mln USD, popyt 464,3 mln USD, odkup 461,51 mln USD.

8.3.2. System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)

W 2017 r., podobnie jak w latach poprzednich, NBP realizował zadania związane z systemem Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)[52]. Na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów Narodowy Bank Polski:

- udostępniał Ministerstwu Finansów miesięczne i kwartalne oceny aktywności banków będących DSPW na rynku pierwotnym skarbowych papierów wartościowych,
- pełnił funkcję organizatora fixingu skarbowych papierów wartościowych[53],
- uczestniczył w cyklicznych spotkaniach Rady Uczestników Rynku SPW – zespołu opiniodawczo-doradczego funkcjonującego przy Ministrze Finansów.

8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym

W 2017 r. NBP współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym. Celem współpracy jest wymiana informacji wykorzystywanych do koordynowania polityki zarządzania długiem publicznym (prowadzonej przez MF) z polityką pieniężną i polityką kursową prowadzonymi przez NBP.

[52] Głównym celem systemu jest wyodrębnienie *primary dealers*. Jest to grupa banków, które w zamian za przywilej wyłącznego składania ofert na przetargach skarbowych papierów wartościowych (SPW) oraz wyłączności lub uprzywilejowania w zakresie przeprowadzania indywidualnych operacji z Ministrem Finansów są zobowiązane do regularnego uczestniczenia w przetargach sprzedaży SPW i fixingach SPW, kwotowania SPW (szczególnie emisji bazowych na rynku elektronicznym), podejmowania działań na rzecz rozszerzania bazy inwestorów SPW, rzetelnego wypełniania obowiązków wynikających z uczestniczenia w systemach depozytowych oraz promowania rynku SPW. Działania te mają służyć realizacji strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych, w szczególności zwiększeniu płynności, efektywności i przejrzystości rynku SPW.

[53] Jako organizator fixingu SPW Narodowy Bank Polski określa jego zasady w porozumieniu z Ministrem Finansów (emitentem) oraz BondSpot SA (pełnomocnikiem), a także sprawuje ogólny nadzór nad funkcjonowaniem fixingu (§2 ust. 3 regulaminu fixingu).

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- rozszerzenie listy podmiotów korzystających z międzysystemowego interfejsu B2B w ramach obsługi rachunków bankowych,
- przystąpienie NBP do rozliczeń w systemie płatności natychmiastowych Express Elixir,
- zorganizowanie łącznie 24 przetargów sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych.

9. Działalność analityczno-badawcza[54]

Działania banków centralnych zmierzające do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej wymagają szczegółowej wiedzy na temat procesów zachodzących w gospodarce i jej otoczeniu. Realizując te działania, NBP korzysta z szerokiego zakresu danych oraz narzędzi analitycznych i prognostycznych. Bank prowadzi także badania naukowe umożliwiające ocenę zmian zachodzących w gospodarce i weryfikację stosowanych narzędzi analitycznych. Wyniki analiz i badań są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP oraz Radę Polityki Pieniężnej.

Poniżej przedstawiono najważniejsze prace i działania analityczno-badawcze prowadzone w 2017 r. dotyczące stabilności makroekonomicznej[55] — w podziale na główne grupy tematyczne.

9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej

- Przeprowadzono kolejne badania mechanizmu transmisji polityki pieniężnej i przygotowano raport pt. *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Stan wiedzy w 2017 r.* W raporcie uwzględniono nowe zagadnienia, w tym: ocenę zmian mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w czasie, badanie kanału kredytowego z wykorzystaniem danych ankietowych oraz badanie kanału podejmowanego ryzyka (ang. *risk taking channel*).
- Prowadzono badanie szacujące wpływ przemian demograficznych na spadek realnych stóp procentowych równowagi w Polsce i strefie euro oraz ich konsekwencje dla prowadzenia polityki pieniężnej. Szczególną uwagę poświęcono problemowi pułapki deflacyjnej oraz znaczeniu obserwowania stopy równowagi w czasie rzeczywistym.
- Prowadzono analizy dotyczące wpływu polityki pieniężnej na zarządzanie pasywami przez banki oraz oddziaływania tego procesu na wydatki gospodarstw domowych i zagregowany popyt.
- Kontynuowano badania nad kształtowaniem się premii terminowej w Polsce i na świecie. Przeprowadzono analizę potencjalnego wpływu zmniejszania sumy bilansowej Fed na warunki monetarne i sytuację gospodarczą w Polsce.
- Monitorowano i analizowano politykę pieniężną banków centralnych na świecie i jej uwarunkowania, w tym wykorzystanie niekonwencjonalnych narzędzi i zasady komunikacji z otoczeniem.

9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji

- Wdrożono system służący do tworzenia i łączenia krótkookresowych prognoz inflacji (Automatic System of Analysis for Poland, ASAP), wykorzystywany do jej bieżącego prognozowania.

[54] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim.

[55] Działania analityczno-badawcze z zakresu stabilności i rozwoju systemu finansowego oraz systemu płatniczego przedstawiono w rozdziałach 3 i 7 *Sprawozdania*.

- Kontynuowano analizy i badania miar wskaźników inflacji bazowej i procesów inflacyjnych w gospodarce narodowej, przygotowywano krótkookresowe prognozy wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz jego składowych.
- Zbadano oczekiwania inflacyjne różnych grup podmiotów, w tym stopień ich zakotwiczenia i znaczenie makroekonomiczne oraz częstotliwość zmian cen w gospodarce polskiej.
- Analizowano wpływ zmian cen na światowych rynkach surowcowych (m.in. na rynkach produktów rolno-spożywczych i surowców energetycznych) oraz wpływ globalizacji na zmiany cen w Polsce.

9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych

- Rozbudowano główny model prognostyczny NBP, NECMOD, o moduł bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej; przeprowadzono testy symulacyjne i prognostyczne modułu aktywów finansowych gospodarstw domowych w tym modelu. Wykorzystując model NECMOD, sporządzono prognozy stopy oszczędności w podziale na główne sektory instytucjonalne.
- Zbadano własności statystyczne wykresów wachlarzowych publikowanych w *Raportach o inflacji*, w tym jakość odwzorowania przez nie niepewności w gospodarce.
- Kontynuowano prace nad rekonstrukcją modelu prognostycznego NBP, SoePL, tak, aby lepiej uwzględniał średniookresowe tendencje w europejskich gospodarkach i w Polsce, w szczególności: mikroekonomiczne źródła ograniczeń inwestowania (oszczędzania), rolę środków z UE oraz zmiany zachodzące na krajowym rynku pracy. Przeprowadzono także badania możliwości prognozowania kursów walutowych z wykorzystaniem modeli szeregów czasowych oraz modeli klasy DSGE.
- Przeprowadzono cztery Ankiety Makroekonomiczne NBP, w ramach których zebrano prognozy makroekonomiczne (w tym prognozy probabilistyczne PKB i inflacji) profesjonalnych prognostów spoza NBP.

9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej

- Prowadzono analizy i prognozy sytuacji budżetu państwa i jednostek sektora finansów publicznych oraz wykorzystania funduszy z budżetu Unii Europejskiej, a także ich wpływu na główne agregaty makroekonomiczne. Przeanalizowano m.in. przyczyny i konsekwencje luki w absorpcji środków UE, która w 2016 r. wystąpiła w Polsce oraz w innych krajach.
- Zbadano zróżnicowanie wysokości wynagrodzeń w sektorze publicznym i prywatnym w Polsce oraz dokonano oceny wpływu zamrożenia płac w sektorze publicznym na wielkość międzysektorowej luki płacowej.
- Prowadzono badania nad efektami mnożnikowymi polityki fiskalnej (wydatków rządowych), w tym nad ich wpływem na konsumpcję gospodarstw domowych oraz nad wpływem ograniczeń kredytowych (wskaźnik LTV) na wielkość mnożników fiskalnych.

9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę

- Zbadano kształtowanie się bieżącej i prognozowanej koniunktury międzynarodowej w głównych gospodarkach świata oraz krajach Europy Środkowo-Wschodniej.
- Analizowano, jak zmaterializowanie się ryzyka w gospodarce globalnej wpłynie na wzrost gospodarczy w Polsce.
- Prognozowano zmienne makrofinansowe wykorzystywane w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, dla wybranych gospodarek świata, i oceniano perspektywy sytuacji gospodarczej krajów, w których NBP inwestuje rezerwy walutowe.
- Przeprowadzono badanie roli czynników instytucjonalnych w kształtowaniu dynamiki wydajności pracy w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.
- Prowadzono prace analityczne dotyczące polskiej gospodarki w kontekście międzynarodowym, w tym badano stan równowagi wewnętrznej i zewnętrznej, powiązania w globalnych łańcuchach wartości dodanej oraz zmiany w strukturze wymiany handlowej z zagranicą.
- Oszacowano, za pomocą modelu NECMOD, wpływ funduszy UE na rozwój gospodarczy Polski.
- Przeprowadzono badanie wpływu luzowania ilościowego w USA, strefie euro i Wielkiej Brytanii na międzynarodowe przepływy kapitału i aktywność ekonomiczną małych otwartych gospodarek.

9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki

9.6.1. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych

- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora gospodarstw domowych dotyczące źródeł pozyskiwania dochodów, wydatków konsumpcyjnych i oszczędności, jak również zmian koniunktury konsumenckiej.
- Kontynuowano badania nadmiernego zadłużania się gospodarstw domowych, w tym wpływ ich optymistycznych oczekiwań dotyczących przyszłych dochodów na powstawanie zadłużenia oraz oddziaływanie polityki banku centralnego na redukcję powstałego zadłużenia.
- Zakończono drugą rundę Badania Zasobności Gospodarstw Domowych, będącego częścią projektu badawczego EBC pt. Household Finance and Consumption Network, mającego na celu poznanie sytuacji finansowej gospodarstw domowych w Europie.

9.6.2. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej rynku pracy

- Cyklicznie analizowano sytuację na rynku pracy, w tym czynniki prowadzące do zmian zatrudnienia i bezrobocia, płace, relację płac do wydajności pracy, jak również zjawisko migracji, w tym obserwowany w ostatnich latach intensywny napływ imigrantów do Polski.
- Rozwijano metody pomiaru zasobów pracy oraz badano wpływ czynników demograficznych i struktury wykształcenia na wzrost gospodarczy, jak również oddziaływanie zmian regulacji prawnych na podaż pracy i wynagrodzenia (m.in. program 500+, obniżenie wieku emerytalnego).

- Po raz kolejny przeprowadzono Badanie Ankietowe Rynku Pracy, w ramach którego przeanalizowano zmiany oczekiwań płacowych osób bezrobotnych, koszty związane z rekrutacją pracowników, powody tego, że polskie firmy rekrutują cudzoziemców, oraz wpływ migracji na statystyki wakatów w urzędach pracy.
- Prowadzono analizy aktywności zawodowej osób migrujących, na podstawie badań ankietowych polskich emigrantów w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Niemczech i Holandii, oraz imigracji pracowników z Ukrainy do Polski.
- Realizowano projekt badawczy EBC pt.: Wage Dynamics Network.
- Kontynuowano badanie, jak struktura rynku pracy oddziałuje na transmisję zaburzeń strukturalnych i na mechanizm transmisji monetarnej.

9.6.3. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej i finansowej przedsiębiorstw

- Przeprowadzono cykl kwartalnych badań pt.: Szybki Monitoring NBP, obejmujących m.in. decyzje produkcyjne, zatrudnieniowe, inwestycyjne, finansowe i cenowe firm oraz ich relacje z systemem bankowym.
- Przeprowadzono badanie pt.: Ankieta Roczna NBP, dotyczące czynników wpływających na kondycję sektora przedsiębiorstw.
- Po raz pierwszy przeprowadzono badanie mikroprzedsiębiorstw w Polsce, koncentrując się na kwestiach istotnych z perspektywy polityki pieniężnej: konkurencji w sektorze MSP, procesach cenotwórczych, kwestiach płacowych, jak również na perspektywach rozwoju i jego finansowaniu.
- Przeprowadzono analizę wpływu niepewności na decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw oraz wpływu inwestycji na efektywność funkcjonowania i finanse przedsiębiorstw.

9.6.4. Analizy i badania rynku nieruchomości

- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji oraz cen na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych oraz poszerzano badania tych sektorów o nowe zagadnienia (w tym: zróżnicowanie regionalne nasycenia mieszkaniami w Polsce, determinanty cen na lokalnych rynkach 17 polskich miast, makroekonomiczne modelowanie kredytów hipotecznych).
- Opublikowano kwartalne *Informacje o cenach mieszkań i sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych* oraz *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2016 r.*

9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP

Upowszechnianie wyników badań pracowników NBP umożliwia naukową weryfikację ich jakości i poprawności metodycznej — dzięki poddaniu ich ocenie ekspertów krajowych i zagranicznych oraz procesowi recenzyjnemu, któremu te publikacje podlegają.

W 2017 r. w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych ukazało się 65 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 12 publikacji po polsku i 53 publikacji po angielsku. W czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej znalazło się 18 publikacji (załącznik 7).

9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP

W 2017 r. NBP zorganizował naukowe konferencje międzynarodowe, w których wzięli udział przedstawiciele banków centralnych i przedstawiciele świata nauki o znacznym dorobku naukowym:

- 18–19 maja 2017 r.: *The Role of Central Bank in Economic Development*. Po raz drugi konferencja została zorganizowana w Kijowie we współpracy z Narodowym Bankiem Ukrainy. Była poświęcona roli banku centralnego we wspieraniu rozwoju gospodarczego.
- 3–7 lipca 2017 r.: *6th NBP Summer Workshop*. Było to coroczne spotkanie polskich ekonomistów prowadzących badania w najważniejszych ośrodkach zagranicznych i krajowych, poświęcone makroekonomii i finansom.
- 20 października 2017 r.: *The Evolving Role of Central Europe in the European Economy*. Obrady siódmej konferencji z cyklu *Conference on the Future of the European Economy* były poświęcone wyzwaniom stojącym przed krajami Europy Środkowo-Wschodniej, które od ponad 26 lat funkcjonują jako gospodarki rynkowe.
- 20–21 listopada 2017 r.: *NBP Workshop on Forecasting*. Podczas warsztatów omówiono metody stosowane w prognozowaniu głównych zmiennych makroekonomicznych w bankach centralnych oraz innych instytucjach prognostycznych.
- 21–23 listopada 2017 r.: *Recent trends in the real estate market and its analysis*. W trakcie obrad omówiono wyniki analiz cen oraz bieżącej sytuacji na rynkach nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych. Konferencję zorganizowano we współpracy ze Szkołą Główną Handlową. Po konferencji odbyły się dwudniowe warsztaty NBP.

Ponadto zorganizowano 27 otwartych seminariów naukowych. Ich tematem były różne zagadnienia dotyczące polityki pieniężnej, funkcjonowania gospodarki, systemu finansowego oraz innych aspektów polityki ekonomicznej. Wykaz seminariów zamieszczono w załączniku 7.

9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi

W 2017 r.:

- W ramach cyklicznego programu wizyt badawczych (NBP Visiting Researcher Program) w NBP gościło 7 badaczy — wszyscy przedstawili wyniki prowadzonych badań podczas seminariów naukowych.
- Zaakceptowano raporty z 7 projektów badawczych wykonanych w ramach konkursów na projekty badawcze NBP przeznaczone do realizacji przez pracowników NBP i osoby spoza

NBP. Przeprowadzono także kolejny, ósmy konkurs NBP na projekty badawcze (akceptację zyskało 9 projektów).

- Przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach grup roboczych ESBC, gremiów unijnych oraz innych instytucji krajowych i międzynarodowych poświęconych zagadnieniom i projektom związanym z głównymi obszarami prac analityczno-badawczych NBP.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- doskonalenie narzędzi prognostycznych oraz przeprowadzenie licznych prac modelowych i analityczno-badawczych,
- opublikowanie 65 opracowań naukowych pracowników NBP, w tym 18 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej,
- zorganizowanie 5 międzynarodowych konferencji naukowych i 27 otwartych seminariów naukowych.

10. Działalność statystyczna[56]

Narodowy Bank Polski jest jedną z głównych instytucji w Polsce prowadzących badania statystyczne. Dotyczą one przede wszystkim działalności sektora finansowego oraz szeroko rozumianych relacji z zagranicą. Uzyskane dane i informacje są wykorzystywane do prowadzenia polityki pieniężnej, monitorowania ryzyka w sektorze finansowym, badań stabilności finansowej i analiz makroostrożnościowych.

NBP regularnie publikuje dane mające szeroki zakres, a także przekazuje informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC, Eurostatowi i BIS. Zgodność metodyki opracowywania danych z obowiązującymi standardami umożliwia dokonywanie porównań międzynarodowych i obserwowanie pozycji Polski na tle innych krajów europejskich. NBP stale rozszerza zakres zbieranych danych oraz rozwija metody ich pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania NBP w obszarze statystyki obejmują pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego oraz — w węższym zakresie — od podmiotów niefinansowych. Równolegle są prowadzone prace nad metodyką opracowywania danych, jej harmonizacją ze zmieniającymi się standardami międzynarodowymi, jak również doskonaleniem rozwiązań informatycznych pozyskiwania i prezentacji danych. NBP pozyskuje również dane statystyczne z innych instytucji, w tym z GUS, UKNF i KDPW.

W 2017 r. NBP kontynuował regularne opracowywanie zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, przeznaczonych zarówno dla odbiorców w Banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Do najważniejszych z nich należą:

- kwartalne opracowania o bilansie płatniczym oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,

[56] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim oraz ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1068, z późn. zm.).

- miesięczne dane finansowe sektora bankowego (należności, zobowiązania, rachunek zysków i strat),
- kwartalne dane na temat adekwatności kapitałowej sektora bankowego,
- kwartalne dane dotyczące rynku krajowych funduszy inwestycyjnych,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe według sektorów instytucjonalnych.

Informacje statystyczne były udostępniane m.in. podmiotom krajowym: Sejmowi RP, Radzie Ministrów, GUS, BFG, UKNF, ZBP i instytucjom naukowym. Przekazywano je również EBC i organizacjom międzynarodowym: Eurostatowi, BIS, MFW, BŚ i OECD.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych

W 2017 r. NBP kontynuował współpracę w obszarze statystyki z instytucjami międzynarodowymi, przede wszystkim z EBC, Komisją Europejską (Eurostatem), Komitetem ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EBA) oraz Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ESRB).

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

W 2017 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane miesięczne i kwartalne dane z zakresu zagregowanego bilansu monetarnych instytucji finansowych (MIF), miesięczne dane dotyczące statystyki stóp procentowych, miesięczne i kwartalne dane o aktywach i zobowiązaniach funduszy inwestycyjnych, wybrane dane roczne o działalności instytucji ubezpieczeniowych, a także dane na potrzeby Rejestru Instytucji i Jednostek Powiązanych (Register of Institutions and Affiliates Data, RIAD).

Ponadto w 2017 r. NBP:

- Zakończył budowę nowego systemu sprawozdawczego na potrzeby statystyki monetarnej (MONREP). W systemie wykorzystano nowoczesne rozwiązania technologiczne i zaawansowaną koncepcję zarządzania modelem danych, jak również dostosowano zakres pozyskiwanych danych do bieżących potrzeb użytkowników.
- Rozpoczął prace nad zmianami w systemach informatycznych wykorzystywanych do pozyskiwania i przetwarzania danych funduszy inwestycyjnych (PEGAZ i INTER-FIN), aby dostosować je do znowelizowanych regulacji prawnych[57].
- Uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics), w tym w pracach nad opracowaniem

[57] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie sposobu, szczegółowego zakresu i terminów przekazywania do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej, okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz analiz ryzyka systemowego. (Dz.U. poz. 1803).

rozporządzenia w sprawie wymogów sprawozdawczości statystycznej w odniesieniu do funduszy emerytalno-rentowych oraz w pracach nad stworzeniem zintegrowanego systemu sprawozdawczego banków (Integrated Reporting Framework).

- Brał udział w pracach Grupy Roboczej ds. Danych Analitycznych o Kredytach (Working Group on Analytical Credit Datasets) oraz Grupy Eksperckiej NEWS1, których celem było przygotowanie szczegółowych wytycznych dla banków w zakresie sprawozdawczości dotyczącej pojedynczych kredytów.
- Uczestniczył w pracach nad budową systemu RIAD 4.0 oraz nad rozszerzeniem zakresu podmiotowego danych w tym systemie.
- Po raz pierwszy przekazał do EBC dane roczne w ramach statystyki instytucji ubezpieczeniowych, opracowane na podstawie informacji udostępnionych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

10.2.2. Statystyka ostrożnościowa

W 2017 r. w obszarze statystyki ostrożnościowej NBP:

- Wdrożył w ramach systemu informacji sprawozdawczej (SIS) nowe wymogi sprawozdawcze w zakresie pakietu FINREP Jednostkowy i FINREP Skonsolidowany — wynikające m.in. z nowelizacji rozporządzenia Komisji (UE) nr 680/2014 oraz wejścia w życie MSSF 9 (Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 9: Instrumenty Finansowe — MSSF 9).
- Rozszerzył zakres danych pozyskiwanych w ramach pakietu sprawozdawczego służącego raportowaniu dodatkowych wskaźników monitorowania płynności (ang. ALMM) oraz pakietu sprawozdawczego COREP.
- Wprowadził zmiany do sprawozdawczości o klientach, wobec których zaangażowanie banków jest znaczne (formularz NB300), wynikające z wejścia w życie MSSF 9 oraz nowych potrzeb użytkowników.
- Uczestniczył w pracach grup roboczych działających w ramach EBC: Grupy Roboczej ds. Statystyki Nadzorczej (Working Group on Supervisory Statistics) i Grupy Eksperckiej ds. Jakości Danych (Expert Group on Data Quality).
- Uczestniczył w pracach grup i podgrup roboczych działających w ramach Europejskiego Nadzoru Bankowego, w szczególności w Grupie Roboczej ds. Księgowości, Raportowania i Audytu (Standing Committee on Accounting, Reporting and Auditing, SCARA).
- Kontynuował przekazywanie do EBC raportów z zakresu sprawozdawczości finansowej oraz adekwatności kapitałowej (*consolidated banking data*).

10.2.3. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

W 2017 r. NBP:

- Kontynuował przekazywanie do EBC zharmonizowanych danych miesięcznych i kwartalnych z zakresu bilansu płatniczego, międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, oficjalnych aktywów rezerwowych, płynnych aktywów i pasywów w walutach obcych oraz zadłużenia zagranicznego, a także rocznych danych o międzynarodowym handlu usługami i zagranicznych inwestycjach bezpośrednich (do Eurostatu).
- Uczestniczył w pracach międzynarodowych grup roboczych: Grupy Roboczej ds. Statystyki Relacji z Zagranicą (Working Group on External Statistics) w EBC, Grupy Roboczej ds. Statystyki Bilansu Płatniczego (Working Group on Balance of Payments Statistics) w Eurostacie oraz Grupy Roboczej ds. Statystyki Inwestycji Zagranicznych (Working Group on International Investment Statistics) w OECD.
- Brał udział w pracach nowo powołanej, wspólnej dla ESBC i ESS (European Statistical System), Grupy Zadaniowej ds. Statystyki Inwestycji Bezpośrednich (Joint ESS and ESCB Task Force on Foreign Direct Investment, TF-FDI), która zajmuje się przygotowaniem metodyki pozyskiwania danych w rozszerzonym zakresie, zgodnie ze znowelizowanymi przepisami UE[58].

10.2.4. Pozostałe rodzaje statystyki

Pozostałe najważniejsze działania statystyczne dotyczyły następujących obszarów:

- Unowocześnienie sposobu pozyskiwania i prezentacji danych statystycznych. Na pierwszym etapie wdrożono HUB Statystyczny — serwis dla wewnętrznych użytkowników NBP pobierający dane statystyczne z różnych źródeł i prezentujący je w jednolity, przejrzysty sposób.
- Statystyka rachunków finansowych. NBP przekazywał kwartalne i roczne rachunki finansowe odpowiednio do EBC i Eurostatu, uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Rachunków Finansowych (Working Group on Financial Accounts) oraz w pracach nad zapewnieniem jakości danych wykorzystywanych w procedurze nierównowag makroekonomicznych w UE, prowadzonych przez Komitet ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (Committee for Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB).
- Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych. W 2017 r. NBP dwukrotnie przekazał dane z zakresu statystyki tego sektora do EBC. Ponadto brał udział w pracach Zespołu ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych powołanego przez Prezesa GUS, a także w pracach Grupy Roboczej ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych w EBC (Working Group on Government Finance Statistics).

[58] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1013 z dnia 8 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 184/2005 w sprawie statystyki Wspólnoty w zakresie bilansu płatniczego, międzynarodowego handlu usługami i zagranicznych inwestycji bezpośrednich (Dz.U. UE L z dnia 29 czerwca 2016 r.).

- Statystyka sektora realnego. NBP kontynuował współpracę w grupie roboczej BACH[59], w szczególności w zakresie poprawy jakości danych. Przygotowano m.in. publikację nt. wpływu Dyrektywy 2013/34/UE[60] na obowiązki sprawozdawcze w poszczególnych krajach. NBP kontynuował też prace w Grupie Roboczej ds. Analizy Ryzyka (Risk Assessment Working Group), których celem jest ujednolicenie metodyki analizy ryzyka dokonywanej przez banki centralne we współpracy z EBC. NBP przeprowadził badanie porównawcze modeli oceny ryzyka kredytowego przedsiębiorstw niefinansowych oraz kontynuował badania ryzyka sektorowego.
- Statystyka inwestycji w papiery wartościowe. NBP rozpoczął pozyskiwanie danych sprawozdawczych na temat inwestycji w papiery wartościowe od pozostałych firm inwestycyjnych (innych niż banki) oraz uczestniczył w pracach Grupy Roboczej ds. Papierów Wartościowych w EBC (Working Group on Securities Statistics).

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- **zakończenie budowy systemu sprawozdawczego statystyki monetarnej MONREP,**
- **wprowadzenie zmian w systemie informacji sprawozdawczej na potrzeby statystyki ostrożnościowej wynikających z nowelizacji rozporządzenia Komisji (UE) nr 680/2014 oraz wejścia w życie MSSF 9,**
- **wdrożenie serwisu HUB Statystyczny, pobierającego i prezentującego dane z różnych źródeł,**
- **rozpoczęcie pozyskiwania danych z zakresu statystyki inwestycji w papiery wartościowe od nowych podmiotów.**

[59] Working Group on Bank for the Accounts of Companies Harmonised – grupa robocza działająca w ramach ECCBSO (Europejski Komitet Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych).

[60] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG.

11. Działalność edukacyjna i informacyjna

Działalność edukacyjna NBP wiąże się z zadaniami wymienionymi w art. 59 ustawy o NBP, zgodnie z którym bank centralny prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizowane są przedsięwzięcia mające na celu zapewnienie przejrzystości działania NBP oraz podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa o zasadach funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej.

11.1. Działalność edukacyjna

11.1.1. Program edukacji ekonomicznej

W ramach działalności edukacyjnej NBP realizuje projekty mające na celu upowszechnianie zasad funkcjonowania rynku finansowego, kształtowanie postaw sprzyjających jego stabilności i rozwojowi, podnoszenie poziomu znajomości zagadnień ekonomicznych, w tym wiedzy o roli i misji banku centralnego, a także kształtowanie postaw sprzyjających przedsiębiorczości, przeciwdziałanie wykluczeniu finansowemu oraz popularyzowanie wiedzy o dziedzictwie ekonomicznym, historii pieniądza i nowych nurtach w ekonomii.

W 2017 r. NBP zorganizował dwa konkursy na prace o tematyce ekonomicznej: po raz dziesiąty Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk ekonomicznych oraz XVI edycję Konkursu na pracę pisemną dla młodzieży[61].

W 2017 r. NBP dofinansował projekty edukacyjne skierowane do różnych grup społecznych, w tym do środowisk szkolnych[62], akademickich, seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem finansowym. Decyzje o dofinansowaniu przez NBP projektów edukacyjnych poprzedzono kilkuetapową weryfikacją. Projekty o wysokości dofinansowania powyżej 30 tys. zł opiniowała Rada ds. Edukacji Ekonomicznej, będąca organem opiniodawczo-doradczym przy Zarządzie NBP[63]. Projekty, których wysokość dofinansowania nie przekraczała 30 tys. zł, opiniowała powołana w NBP Komisja ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych. Łącznie dofinansowano 139 projektów (24 projekty zaopiniowane przez Radę i 115 projektów zaopiniowanych przez Komisję).

Wszystkie zrealizowane w 2017 r. projekty edukacyjne zostały poddane ewaluacji. Działania ewaluacyjne przeprowadzają pracownicy NBP i wyłonione w przetargu zewnętrzne agencje badawcze. Ważną rolę w tym procesie odgrywają także Rada ds. Edukacji Ekonomicznej i Komisja

[61] Temat pracy dla uczniów siódmych klas szkół podstawowych to: Czy potrzebna jest interwencja w nierówny podział dochodu? Jeśli tak – czyja i na czym powinna polegać, a jeśli nie - dlaczego?, dla szkół ponadgimnazjalnych: Czy wzrost PKB w danym kraju oznacza wzrost dobrobytu i poprawę jakości życia obywateli?

[62] Działaniami objęto ponad 100 tys. uczniów i 3,2 tys. nauczycieli.

[63] W jej skład wchodzą przedstawiciele środowisk społecznych i zawodowych związanych z działalnością edukacyjną, naukową, komunikacją społeczną i polityką finansową.

ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych. Gremia te formułują wnioski i rekomendacje będące elementem oceny zgłaszanych projektów.

11.1.2. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

Działalność placówki edukacyjno-ekspozycyjnej Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka (uruchomionej w 2016 r.) ma na celu przybliżanie dziejów pieniądza oraz jego roli w społeczno-gospodarczej historii Polski i świata. Placówka oferuje nowoczesne interaktywne wystawy, około 10 tys. eksponatów oraz programy edukacyjne skierowane głównie do młodzieży szkolnej i akademickiej. Zwiedzanie ekspozycji i korzystanie z działalności edukacyjnej Centrum Pieniądza jest bezpłatne.

W 2017 r. placówkę odwiedziło ponad 58 tysięcy osób. Większość zwiedzających stanowiły grupy szkolne. Jednocześnie, w 2017 r. wśród zwiedzających zwiększył się udział rodzin z dziećmi, seniorów i osób o różnych formach niepełnosprawności.

W 2017 r. w ramach działalności placówki zorganizowano programy tematyczne: akcje *Zima w mieście* i *Lato w mieście*, spotkania poświęcone historii rezerw kruszcowych Banku Polskiego SA, rodzinne zwiedzanie z wykorzystaniem interaktywnych map placówki oraz spotkania z ekspertami poświęcone zabezpieczeniom polskich banknotów.

11.1.3. Portal Edukacji Ekonomicznej NBPortal.pl

NBPortal.pl to jeden z pierwszych w Polsce serwisów edukacyjnych. Jest przeznaczony głównie dla młodzieży z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, studentów oraz nauczycieli. Celem portalu jest upowszechnianie wiedzy o gospodarce, mechanizmach rynkowych, prowadzeniu działalności gospodarczej oraz funkcjonowaniu banków i rynków finansowych. Portal oferuje materiały edukacyjne, w tym prezentacje i gry multimedialne, krzyżówki, komiksy, quizy, artykuły i recenzje.

W 2017 r. NBPortal.pl odwiedziło 515 tys. użytkowników (w 2016 r. – 385 tys.).

11.1.4. Klub Przedsiębiorczych Nauczycieli IMPULS

W ramach serwisu NBPortal.pl funkcjonuje Klub Przedsiębiorczych Nauczycieli IMPULS, zrzeszający blisko 770 nauczycieli z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z całej Polski.

W 2017 r. członkowie Klubu IMPULS mogli uczestniczyć w 15 projektach i konkursach edukacyjnych oraz 14 warsztatach z zakresu ekonomii, finansów i przedsiębiorczości.

11.2. Działalność informacyjna i promocyjna

11.2.1. Kampanie informacyjno-promocyjne

W 2017 r. NBP przeprowadził następujące kampanie o charakterze informacyjno-promocyjnym:

- *Bezpieczne pieniądze*. Kampania dotyczyła wprowadzenia do obiegu nowego banknotu o nominale 500 zł. Działania informacyjne objęły m.in. przygotowanie specjalnej strony internetowej, materiałów multimedialnych i interaktywnego kursu nt. zabezpieczeń polskich banknotów obiegowych. O nowym banknocie informowano także za pośrednictwem mediów o największym zasięgu: stacji telewizyjnych, radia i prasy, przez Internet oraz we współpracy z partnerami instytucjonalnymi i ogólnopolskimi sieciami handlowymi.
- *Uważaj na kryptowaluty*. Narodowy Bank Polski wraz z Komisją Nadzoru Finansowego zainicjował w 2017 r. kampanię informacyjną ostrzegającą przed ryzykiem związanym z inwestowaniem w tzw. kryptowaluty. NBP i KNF wydały wspólny komunikat na temat zagrożeń wiążących się z inwestowaniem w te produkty oraz przygotowały stronę internetową poświęconą temu zagadnieniu (uwazajnakryptowaluty.pl).
- *Nie daj się nabrać. Sprawdź, zanim podpiszesz*. NBP kontynuował działania zwracające uwagę społeczeństwa na ryzyko związane z zawieraniem umów finansowych z instytucjami, które nie podlegają szczególnemu nadzorowi państwa.

11.2.2. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2017 r. prezentowano w Internecie następujące działania NBP:

- Kontynuowano transmisje na żywo (*streaming* z tłumaczeniem symultanicznym) konferencji prasowych RPP i wybranych międzynarodowych konferencji organizowanych przez NBP.
- Prowadzono kanał NBP w Internecie (*NBPtv* na YouTube) oraz strony NBP na portalach Facebook i Twitter. Na koniec 2017 r. kanał NBP na Youtube zawierał 81 nowych materiałów, 2,6 tys. osób zadeklarowało jego subskrypcję, odnotowano ponad 1,7 mln wyświetleń (w 2016 odpowiednio: 70 materiałów, 1,3 tys. subskrypcji i około 1,2 mln wyświetleń). Odnotowano także znaczny wzrost zainteresowania materiałami NBP wśród użytkowników portali Facebook i Twitter.
- Stworzono specjalny kanał z materiałami wideo NBP w serwisie Telewizji Polskiej vod.tvp.pl.
- Kontynuowano działalność portalu internetowego *ObserwatorFinansowy.pl* (wraz z jego anglojęzyczną wersją), tworzonego we współpracy ze środowiskami akademickimi i ekspertami ekonomicznymi. Strony serwisu odwiedzało miesięcznie około 113 tys. użytkowników (wzrost o 30% w stosunku do 2016 r.)

W 2017 r. odnotowano ponad 103 mln odsłon strony internetowej NBP.pl (102 mln w 2016 r.).

11.2.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2017 r. w ramach kontaktów z mediami NBP:

- informował o opracowywanych w NBP raportach i analizach, w szczególności dotyczących polityki pieniężnej, systemu finansowego (zwłaszcza nadzoru makroostrożnościowego), systemu płatniczego i rozwoju sytuacji makroekonomicznej,
- prezentował bieżącą działalność NBP, m.in. politykę emisyjną oraz działalność edukacyjną banku centralnego,
- organizował spotkania z dziennikarzami i konferencje prasowe, w tym po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej i po opublikowaniu ważniejszych raportów i opracowań NBP,
- zorganizował po raz piętnasty Konkurs o Nagrodę im. Władysława Grabskiego,
- udzielał odpowiedzi na bieżące pytania dziennikarzy w sprawach dotyczących działalności NBP.

11.2.4. Pozostałe działania informacyjno-promocyjne

Pozostałe działania NBP o charakterze informacyjno-promocyjnym w 2017 r. to m.in.:

- promowanie monet i banknotów kolekcjonerskich,
- zorganizowanie Dni Otwartych NBP (pod hasłem: *Poznaj NBP*) w sześciu oddziałach okręgowych NBP,
- promocja Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka.

11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna

Działalność wydawnicza NBP obejmuje publikowanie dokumentów związanych z zadaniami banku centralnego, jak również opracowań mających na celu upowszechnianie wiedzy z zakresu ekonomii i finansów.

W 2017 r. wydano następujące publikacje: *Raport Roczny, Plan działalności NBP, Sprawozdanie z działalności NBP, Raport o inflacji, Rozwój systemu finansowego w Polsce, Raport o stabilności systemu finansowego w Polsce, Raport o rynku nieruchomości w Polsce, Bilans Płatniczy RP, Międzynarodowa pozycja inwestycyjna, Biuletyn Informacyjny, Bank i Kredyt, Materiały i Studia* (zeszyty polskojęzyczne), *NBP Working Paper* (zeszyty anglojęzyczne)[64], *Przegląd Spraw Europejskich*, kwartalne streszczenia *Biuletynu Ekonomicznego EBC* w języku polskim, *Bankoteka* (magazyn edukacyjny Centrum Pieniądza NBP).

W 2017 r. po raz pierwszy ukazały się publikacje: *Polityka sprawowania przez NBP nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego, Nadzór systemowy w zakresie systemu płatniczego* i *Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego za 2016 r.*

[64] Szczegółowy wykaz publikacji w ramach serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Paper* wydanych w 2017 r. zawiera załącznik 7.

Centralna Biblioteka NBP jest biblioteką naukową. Posiada jeden z największych zbiorów z zakresu nauk ekonomicznych, zwłaszcza bankowości, finansów i zarządzania. W 2017 r. Centralną Bibliotekę NBP odwiedziło około 8 tys. czytelników. Udostępniono łącznie 19 tys. woluminów książek i czasopism. Księgozbiór Centralnej Biblioteki NBP liczy ponad 146,5 tys. woluminów książek (w 2017 r. zbiory powiększyły się o około 3 tys. pozycji).

11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2017 r. rozpatrzono ogółem 4155 spraw skierowanych do NBP (w 2016 r. — 4533), w tym 3956 listów (w 2016 r. — 4368) oraz 199 skarg i wniosków o udostępnienie informacji publicznej (w 2016 r. — 165).

Spośród wszystkich nadesłanych spraw 3928 załatwiono w NBP, a pozostałe 227 przekazano zgodnie z kompetencjami do banków i innych instytucji.

Podobnie jak w 2016 r. sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły wielu zagadnień, w tym: działalności banków, próśb o informacje historyczne nt. banków i instytucji finansowych, wskazania następców prawnych zlikwidowanych banków, interpretacji przepisów prawnych, jak również kwestii emisyjno-skarbcowych i kolekcjonerskich, spraw kadrowych i socjalno-bytowych, objęcia patronatem NBP, informacji statystycznych, informacji o polityce pieniężnej NBP, informacji o kredytach walutowych.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- dofinansowanie 139 projektów z zakresu edukacji ekonomicznej realizowanych w całym kraju,
- rozszerzenie oferty edukacyjnej i promocja placówki edukacyjno-ekspozycyjnej Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka,
- zainicjowanie — wspólnie z KNF — kampanii informacyjnej na temat tzw. kryptowalut,
- rozwój działalności informacyjnej NBP w Internecie — uruchomienie nowych kanałów komunikacji z użytkownikami.

12. Działalność legislacyjna[65]

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2017 r. organy NBP wydały 147 aktów prawnych, z tego 45 — Prezes NBP, 9 — Rada Polityki Pieniężnej, a 93 — Zarząd NBP. W Monitorze Polskim ogłoszono 34 akty prawne wydane przez organy NBP, a w Dzienniku Urzędowym NBP — 25 aktów prawnych.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych z zakresu polityki gospodarczej oraz mających znaczenie dla systemu bankowego. W tej działalności dążył do zapewnienia stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2017 r. NBP otrzymał:

- 63 projekty ustaw nadesłane z Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu i Kancelarii Prezydenta; do każdego projektu sporządzono opinię (stanowisko NBP);
- 163 dokumenty nadesłane w ramach rządowych uzgodnień międzyresortowych, w tym 46 projektów ustaw, do których sporządzono 104 opinie (stanowiska NBP);
- 960 dokumentów nadesłanych w ramach prac Stałego Komitetu Rady Ministrów, w tym 221 projektów ustaw, do których sporządzono 13 opinii (stanowisk NBP);
- 33 projekty aktów prawnych nadesłanych w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich (KSE), do których sporządzono 4 opinie (stanowiska NBP).

W 2017 r. pracownicy NBP wzięli udział w 14 konferencjach uzgodnieniowych i 27 posiedzeniach komisji prawniczych, a także w 15 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych i senackich.

Do najważniejszych projektów aktów prawnych zaopiniowanych przez NBP w 2017 r., niedotyczących bezpośrednio sektora bankowego (najważniejsze akty prawne dotyczące sektora bankowego zostały wskazane w pkt 12.3), należały:

[65] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i art. 17 ust. 4 oraz art. 21 pkt 3 i 4 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów innych ustaw, zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydania aktów prawnych.

- Projekty uchwalonych ustaw:

- Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z dnia 6 czerwca 2017 r., poz. 1089),
- Ustawa z dnia 8 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o obligacjach (Dz.U. z dnia 22 czerwca 2017 r., poz. 1199),
- Ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz.U. z dnia 29 grudnia 2017 r., poz. 2486).

- Projekty ustaw:

- rządowy projekt ustawy — Prawo przedsiębiorców oraz rządowy projekt ustawy Przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców,
- rządowy projekt ustawy o spółkach wynajmu nieruchomości,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy — Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy — Kodeks postępowania administracyjnego,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw,
- rządowy projekt ustawy o ochronie danych osobowych oraz rządowy projekt ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o ochronie danych osobowych,
- rządowy projekt ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa,
- rządowy projekt ustawy o jawności życia publicznego.

W 2017 r. NBP brał udział w pracach Komitetu do Spraw Europejskich w szczególności przez opiniowanie wybranych projektów krajowych aktów prawnych, o których mowa w pkt 12.2 i 12.3. NBP uczestniczył także w konsultacjach stanowisk i pracach analitycznych prowadzonych przez stronę rządową w związku z brexitem, zarówno przed rozpoczęciem, jak i po rozpoczęciu negocjacji dotyczących wyjścia Wielkiej Brytanii z UE.

Narodowy Bank Polski współtworzył również rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa — w szczególności przez udział w pracach następujących gremiów:

- Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- Komisji Nadzoru Finansowego,
- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,
- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych,
- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Rady Dialogu Społecznego.

12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

Narodowy Bank Polski zaopiniował:

- Projekty uchwalonych ustaw:

- Ustawa z dnia 29 września 2017 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z dnia 14 listopada 2017 r., poz. 2102).

- Projekty ustaw:

- przedstawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych,
- rządowy projekt ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych,
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw,
- rządowy projekt ustawy o zmianie innych ustaw w związku z rozwojem płatności elektronicznych,
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o Narodowym Banku Polskim.

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2017 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 54 projektów aktów prawnych, do których EBC wydał opinie[66]. Opinie EBC do unijnych aktów prawnych dotyczyły:

- projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE zmieniającej dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do stopnia uprzywilejowania niezabezpieczonych instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń w postępowaniu upadłościowym,
- projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE dotyczącej ram prawnych restrukturyzacji zapobiegawczej, drugiej szansy i środków zwiększających skuteczność

[66] Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i unijnych projektów aktów prawnych, dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

postępowań restrukturyzacyjnych, upadłościowych i w zakresie umorzenia oraz zmieniającej dyrektywę 2012/30/UE,

- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie ram prawnych na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do kontrahentów centralnych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1095/2010, (UE) nr 648/2012 i (UE) 2015/2365,
- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1095/2010 oraz rozporządzenie (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do procedur i organów związanych z udzielaniem zezwolenia kontrahentom centralnym oraz wymogów dotyczących uznawania kontrahentów centralnych z państw trzecich,
- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do obowiązku rozliczania, zawieszania obowiązku rozliczania, wymogów dotyczących zgłaszania, technik ograniczania ryzyka związanego z kontraktami pochodnymi będącymi przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, które nie są rozliczane przez kontrahenta centralnego, rejestracji repozytoriów transakcji i nadzoru nad nimi, a także wymogów dotyczących repozytoriów transakcji.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty aktów prawnych państw UE (w tym projekty wybranych polskich ustaw wymienionych w pkt 12.2 i 12.3). Regulują one m.in. kwestie związane z nadzorem finansowym, kredytami bankowymi i ograniczeniem płatności gotówkowych.

Najważniejsze działania NBP w 2017 r.:

- udział w pracach organów państwa nad projektami aktów prawnych mających znaczenie dla systemu bankowego,
- opiniowanie projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów ustaw z krajów UE dotyczących kwestii finansowych i bankowych, w tym nadzoru finansowego, kredytów bankowych i ograniczenia płatności gotówkowych.

13. Współpraca międzynarodowa[67]

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

W 2017 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ESRB, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ESRB, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej.

NBP koncentrował się na pracach instytucji europejskich odpowiedzialnych za monitorowanie ryzyka systemowego i ochronę stabilności finansowej w UE, a także zagadnieniach dotyczących ograniczenia ryzyka w sektorze bankowym UE. Ponadto NBP uczestniczył w przygotowywaniu nowelizacji: dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD), rozporządzenia o jednolitym mechanizmie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (Single Resolution Mechanism, SRM), a także dyrektywy i rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych (Capital Requirements Directive, CRD IV oraz Capital Requirements Regulation, CRR). Uczestniczono także w pracach nad stworzeniem wspólnego mechanizmu zabezpieczającego dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Single Resolution Fund, SRF).

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro. Uczestniczyli w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (jednego z organów decyzyjnych EBC) oraz pracach komitetów ESBC. Ponadto NBP zorganizował w Polsce cztery posiedzenia wyjazdowe komitetów i grup roboczych ESBC[68].

Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były przede wszystkim: sytuacja makroekonomiczna państw członkowskich UE, polityka pieniężna państw pozostających poza strefą euro oraz monitorowanie działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania sektora publicznego ze środków banku centralnego[69] i zakazem uprzywilejowanego dostępu[70].

W trakcie spotkań komitetów ESBC oraz grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC omawiano m.in. następujące zagadnienia:

[67] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów Statutu ESBC i EBC.

[68] W 2017 r. zorganizowano w Polsce spotkania wyjazdowe 2 grup roboczych: Working Group on Analytical Credit Datasets, Working Group on Forecasting oraz 2 konferencje: Risk Budgeting Workshop oraz 10th ES/ESBC Operational Risk Management and Business Continuity Management Conference.

[69] Wynikającym z art. 123 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

[70] Wynikającym z art. 124 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

- ochronę przed cyberzagrożeniami,
- koncepcję cyfrowego pieniądza banku centralnego oraz tzw. kryptowaluty,
- budowę centralnego systemu europejskiej rejestracji kredytobiorców — na poziomie europejskim (AnaCredit) i na poziomie krajowych banków centralnych,
- fałszerstwa banknotów euro,
- propozycję legislacyjną Komisji Europejskiej dotyczącą działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji izb rozliczeniowych CCP,
- rachunkowość i sprawozdawczość finansową banków centralnych ESBC,
- dotychczasowe i przyszłe skutki brexitu dla aktywności gospodarczej UE i poszczególnych krajów.

13.1.2. Udział w pracach innych organów unijnych

W 2017 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli — bezpośrednio lub pośrednio — w pracach następujących gremiów UE:

- Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń),
- Komitetu Rady UE ds. Ekonomicznych i Finansowych (Economic and Financial Committee, EFC),
- grup roboczych Rady UE i Komisji Europejskiej.

NBP zorganizował 4 spotkania członków gremiów unijnych, w tym spotkanie Grupy Roboczej ds. Oceny Ryzyka (Working Group on Risk Assessment) oraz posiedzenie Komitetu Emisji Gotówki działającego w ramach Europejskiej Konferencji Bankowej (Cash Issuance Committee Meeting).

NBP przygotowywał dla strony rządowej informacje do opracowywanych stanowisk Polski na potrzeby udziału przedstawicieli rządu w pracach gremiów UE zajmujących się m.in. projektami regulacji systemu finansowego UE.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2017 r. eksperci NBP uczestniczyli w posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD oraz w pracach w ramach inicjatywy OECD International Network on Financial Education (Międzynarodowa Grupa ds. Edukacji Finansowej).

W grudniu 2017 r. przedstawiciele NBP oraz członkowie RPP spotkali się z członkami misji Sekretariatu OECD przygotowującej XV przegląd gospodarczy Polski. Podczas spotkań omówiono m.in. bieżącą sytuację gospodarczą oraz kwestie dotyczące polityki pieniężnej i stabilności sektora finansowego w Polsce.

13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego

W ramach współpracy z Grupą Banku Światowego (GBŚ) przedstawiciele NBP uczestniczyli w Wiosennych Spotkaniach Rad Gubernatorów GBŚ i MFW w Waszyngtonie (w kwietniu) oraz Dorocznych Spotkaniach Rad Gubernatorów GBŚ i MFW w Waszyngtonie (w październiku). W trakcie spotkań omówiono m.in. przegląd udziałów w instytucjach wchodzących w skład GBŚ, w tym w kontekście ewentualnego selektywnego podniesienia kapitału, ocenę realizacji strategii działania GBŚ oraz możliwe zaangażowanie GBŚ w rozwiązywanie światowych problemów rozwojowych.

NBP współpracował z ministerstwami w opiniowaniu dokumentów rozpatrywanych na posiedzeniach Rady Dyrektorów Wykonawczych GBŚ i pracach nad nową *Strategią GBŚ dla Polski*[71]. Zorganizował również — wspólnie z Bankiem Światowym — prezentację cyklicznego raportu Banku Światowego pt. *Global Economic Prospects. Weak Investment in Uncertain Times*.

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW)

W 2017 r. w ramach współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym przedstawiciele NBP uczestniczyli w spotkaniach z MFW, w tym podczas: misji Funduszu w Polsce, odbywającej się na podstawie art. IV umowy o MFW oraz misji przygotowawczej w związku z przeglądem sektora finansowego w Polsce (ang. Financial Sector Assessment Program), zaplanowanym przez MFW na 2018 r. Brali również udział w opiniowaniu dokumentów rozpatrywanych przez Radę Wykonawczą MFW[72].

Na podstawie wspólnego wniosku skierowanego do MFW przez Prezesa NBP oraz Ministra Rozwoju i Finansów został zakończony — z dniem 3 listopada 2017 r. — dostęp Polski do Elastycznej Linii Kredytowej (ang. *Flexible Credit Line*, FCL), przyznany przez Fundusz w styczniu 2017 r.[73] Powodem decyzji polskich władz była poprawa warunków makroekonomicznych w otoczeniu Polski, dobre perspektywy wzrostu gospodarczego na świecie, przede wszystkim w strefie euro, oraz silne fundamenty polskiej gospodarki.

W ramach czasowego zwiększenia zasobów finansowych MFW Narodowy Bank Polski:

[71] Zatwierdzenie dokumentu jest planowane w II kwartale 2018 r.

[72] Od listopada 2016 r. przedstawiciel Polski (wyznaczony przez Ministra Finansów jako Gubernatora RP w MFW) sprawuje przewodnictwo w konstytuancie w MFW, do której należy Polska. Przewodnictwo ma charakter rotacyjny i potrwa do listopada 2018 r.

[73] Rada Wykonawcza MFW podjęła 13 stycznia 2017 r. decyzję o przyznaniu Polsce dostępu do FCL na dwa lata w wysokości 6,5 mld SDR (około 8,8 mld USD wg średniego kursu NBP z 12 stycznia 2017 r.). NBP obsługiwał FCL jako agent finansowy Rządu RP na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy o NBP.

- pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do kwoty odpowiadającej 1,29 mld SDR[74] — jako członek Nowych Porozumień Pożyczkowych (ang. New Arrangements to Borrow, NAB);
- jest sygnatariuszem umowy pożyczki dwustronnej na rzecz MFW o wartości do 6,27 mld euro; umowa obowiązuje do końca 2019 r. i za zgodą NBP może być przedłużona o rok.

Środki udostępnione MFW przez NBP w ramach NAB, jak też na podstawie umowy pożyczki dwustronnej zachowują status oficjalnych aktywów rezerwowych. MFW nie korzystał ze środków z pożyczki dwustronnej. W ramach NAB na koniec 2017 r. Fundusz wykorzystał kwotę odpowiadającą 142,1 mln SDR[75].

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

Współpraca NBP z EBOR w 2017 r. objęła m.in.:

- udział przedstawicieli NBP w XXVI Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów EBOR w Nikozji,
- opiniowanie dokumentów rozpatrywanych na posiedzeniach Rady Dyrektorów EBOR oraz udział w przygotowaniu *Strategii EBOR dla Polski na lata 2018–2023*[76], we współpracy z ministerstwami,
- spotkanie Prezesa NBP z Prezesem EBOR Sumą Chakrabartim podczas jego wizyty w Polsce,
- zorganizowanie — wraz z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Biurem Regionalnym EBOR w Warszawie — dwóch seminariów międzynarodowych dla polskich przedsiębiorców, na temat możliwości udziału w projektach realizowanych przez EBOR poza granicami Polski (Bałkany Zachodnie, Bułgaria, Rumunia i Białoruś),
- zorganizowanie – wspólnie z Biurem Regionalnym EBOR — prezentacji cyklicznego raportu pt. *Transition Report 2016–17. Transition for all: Equal opportunities in an unequal world.*

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS)

W 2017 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w 6 posiedzeniach Gubernatorów BIS. W czerwcu 2017 r. odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy BIS, podczas którego przyjęto 87. Raport Roczny i zatwierdzono bilans banku na 31 marca 2017 r. Rachunek wyników wykazał zysk netto w wysokości 827,6 mln SDR, z czego 167,4 mln SDR przeznaczono na wypłatę dywidendy. Narodowy Bank Polski otrzymał dywidendę w wysokości 2,4 mln SDR.

[74] W lutym 2017 r. Zarząd NBP wyraził zgodę na kontynuowanie udziału NBP w NAB do listopada 2022 r. na dotychczasowych warunkach.

[75] W latach 2011 – 2017 NBP udzielił MFW pożyczek w ramach NAB na łączną kwotę 451,2 mln SDR oraz otrzymał spłatę pożyczki w łącznej wysokości 309,1 mln SDR.

[76] Dokument został zatwierdzony przez Radę Dyrektorów EBOR 11 kwietnia 2018 r.

13.2.6. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej (MBWG)

W 2017 r. przedstawiciele NBP i Ministerstwa Finansów uczestniczyli w posiedzeniach Rady MBWG oraz spotkaniach roboczych związanych z bieżącą działalnością tego banku.

13.2.7. Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB)

NBP kontynuował współpracę z Ministerstwem Finansów w zakresie opiniowania dokumentów i formułowania stanowisk Polski w sprawie działalności Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych[77].

W 2017 r. przedstawiciel NBP uczestniczył w Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów AIIB, podczas którego omówiono bieżącą działalność banku, jak również wyzwania stojące przed AIIB.

13.2.8. Inne działania na forum międzynarodowym

W ramach działań na forum międzynarodowym NBP bierze udział w organizowaniu konferencji międzynarodowych (w tym wraz z instytucjami zagranicznymi) i prowadzi współpracę techniczną na rzecz banków centralnych krajów przechodzących transformację gospodarczą.

W 2017 r. NBP zorganizował lub współorganizował 2 konferencje międzynarodowe (poza konferencjami omówionymi powyżej i w rozdziale 9), tj.:

- 27 lutego 2017 r. – konferencja organizowana wspólnie z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (pt. *Investment and Investment Finance – the Polish Story)*,
- 9 czerwca 2017 r. – warsztaty makroekonomiczne organizowane z Narodowym Bankiem Austrii (Oesterreichische Nationalbank, OeNB) dla uczestników z państw Inicjatywy Wiedeńskiej (pt. *NBP – OeNB Macroprudential Workshop – What we have learned by doing*).

W ramach współpracy technicznej Narodowego Banku Polskiego z bankami centralnymi oraz instytucjami wykonującymi zadania analogiczne do zadań NBP, z państw przechodzących transformację gospodarczą, w 2017 r. NBP zrealizował łącznie 63 przedsięwzięcia (z udziałem 327 osób[78] z 27 banków centralnych), w tym:

- 26 wizyt studyjnych, 29 wyjazdów eksperckich i 1 staż,
- 3 seminaria (w tym jedno we współpracy z Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych i Mennicą Polską) poświęcone systemom płatniczym i rozliczeniom bezgotówkowym, obiegowi gotówkowemu oraz produkcji monet i banknotów, a także prawnym uwarunkowaniom działalności banku centralnego,

[77] Przedstawiciel NBP pełni funkcję Zastępcy Gubernatora w AIIB; funkcję Gubernatora pełni Minister Finansów.
[78] Liczba nie obejmuje osób przeszkolonych podczas wyjazdów eksperckich.

- 4 warsztaty, których przedmiotem były: modelowanie transmisji monetarnej na rynkach wschodzących, narzędzia polityki pieniężnej, sposób prezentowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) oraz transport wartości pieniężnych.

W 2017 r. NBP, w konsorcjum z Deutsche Bundesbankiem i Bankiem Litwy, wygrał konkurs na realizację projektu współpracy bliźniaczej (ang. *twinning project*) Komisji Europejskiej na rzecz Narodowego Banku Republiki Białorusi. Projekt będzie realizowany w latach 2018—2019.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- zaangażowanie NBP w prace instytucji europejskich odpowiedzialnych za monitorowanie ryzyka systemowego i ochronę stabilności finansowej w UE,
- zakończenie – na wniosek Ministerstwa Finansów i NBP – dostępu Polski do Elastycznej Linii Kredytowej MFW,
- wygranie przez NBP, w konsorcjum z bankami centralnymi Niemiec i Litwy, konkursu na realizację projektu finansowanego przez Komisję Europejską na rzecz Narodowego Banku Republiki Białorusi.

14. Działalność wewnętrzna

14.1. Zarządzanie kadrami

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2017 r. przeciętne zatrudnienie w NBP było o 15 etatów niższe niż w 2016 r. i wyniosło 3281 etatów. Zmniejszenie zatrudnienia jest wynikiem centralizacji obsługi posiadaczy rachunków w zakresie operacji gotówkowych i koncentracji procesu przeliczania oraz sortowania banknotów.

Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2017 r. były o 2,4% wyższe niż w 2016 r., natomiast łącznie z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników wzrosły o 2%.

Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2014—2017 przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2014—2017

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2017-2016
Ogółem	3 622	3 387	3 296	3281	-15
Centrala i ZUG*	1 983	1 926	1 934	1949	15
Oddziały okręgowe	1 639	1 461	1 362	1332	-30

*ZUG (Zakład Usług Gospodarczych w Warszawie) — odrębna w stosunku do Centrali jednostka organizacyjna NBP zlikwidowana 31 grudnia 2014 r.
Źródło: dane NBP.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

Celem działalności szkoleniowej NBP jest zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry. W 2017 r. na jednego pracownika przypadało średnio 2,5 szkolenia. Prowadzona przez NBP ocena efektywności szkoleń pozostała na wysokim poziomie i wyniosła 4,8 w pięciostopniowej skali.

W 2017 r. organizowano szkolenia w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych, kontynuowano realizację programu rozwoju kadry kierowniczej oraz podejmowano działania wspomagające adaptację nowych pracowników. Zorganizowano także praktyki dla 25 studentów z uczelni krajowych i 14 studentów z uczelni zagranicznych (warunkiem udziału w praktykach jest przygotowanie pracy dyplomowej z dziedziny finansów i bankowości).

14.2. Zmiany organizacyjne

Najważniejsze zmiany organizacyjne w NBP w 2017 r. objęły:

- Z dniem 15 lutego 2017 r. w strukturze Instytutu Ekonomicznego zostało zlikwidowane Biuro Integracji ze Strefą Euro (BISE), natomiast Biuro Konkurencyjności i Konwergencji przekształcono w Biuro Konkurencyjności, które przejęło część zadań zlikwidowanego BISE. Zmiany te wiązały się z decyzją Rady Ministrów o likwidacji urzędu pełnomocnika Rządu do spraw Wprowadzenia Euro przez Rzeczpospolitą Polską oraz faktem, że rząd Polski nie prowadzi działań związanych z przystąpieniem Polski do strefy euro.
- Z dniem 20 marca 2017 r. Instytut Ekonomiczny przekształcono w Departament Badań Ekonomicznych oraz powołano Departament Analiz Ekonomicznych. Organizacyjne rozdzielenie obszaru badawczego od części analitycznej pozwoliło na poprawę wykorzystania zasobów i zwiększenie specjalizacji pracowników obu departamentów.

14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w NBP ma na celu ograniczanie możliwości wystąpienia zdarzeń powodujących zakłócenia w realizacji zadań, straty finansowe lub pogorszenie reputacji NBP.

W 2017 r. na bieżąco identyfikowano i analizowano aktualne oraz przyszłe zagrożenia, rozbudowano system informatyczny wspomagający zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz przeprowadzono cykl szkoleń dla pracowników NBP. Kontynuowano także upowszechnianie postaw odpowiadających standardom opisanym w *Zasadach Etyki Pracowników Narodowego Banku Polskiego*.

14.4. Działalność inwestycyjna

W 2017 r. nakłady inwestycyjne NBP wyniosły 93,3 mln zł (119,0 mln zł w 2016 r.) Ich spadek o 25,7 mln zł wynikał głównie z tego, że bank poniósł znaczne nakłady w 2016 r. – na modernizację infrastruktury serwerowej NBP, zakończenie budowy Centrum Pieniądza oraz zakup wysokowydajnych urządzeń do sortowania banknotów, wraz z dodatkowym wyposażeniem.

Dokonane w 2017 r. inwestycje teleinformatyczne dotyczyły przede wszystkim wdrożenia nowych lub unowocześnienia używanych systemów i aplikacji informatycznych, systemów cyberbezpieczeństwa, modernizacji infrastruktury sieciowej oraz składowania danych. Do najważniejszych inwestycji budowlanych należały kontynuowane zadania wieloletnie, tj. przebudowa budynku oddziału okręgowego w Krakowie oraz program modernizacji zabezpieczeń technicznych NBP.

14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

Najważniejsze działania o charakterze informatycznym przeprowadzone w 2017 r. w NBP objęły:

- podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa rozliczeń budżetu państwa dzięki wdrożeniu nowych mechanizmów zabezpieczających w systemie bankowości elektronicznej NBE,
- uruchomienie Operacyjnego Centrum Bezpieczeństwa, które umożliwia sprawne śledzenie incydentów i szybsze reagowanie,
- zakończenie budowy systemu Target 2 Securities (T2S-NBP),
- udział w pracach grup technicznych działających przy EBC oraz w Forum SWIFT Europejskich Banków Centralnych.

Ponadto w 2017 r. w NBP wdrożono nowe — zmodernizowane i rozszerzone pod względem technologicznym — wersje systemów informatycznych z zakresu: polityki pieniężnej, gospodarki własnej, działalności emisyjno-skarbcowej, obsługi Skarbu Państwa, rachunkowości i statystyki.

14.6. Audyt wewnętrzny

W 2017 r. przeprowadzono 36 zadań audytowych[79] (w 2016 r. — 27 zadań audytowych i jedno zadanie doradcze). Badania audytorskie objęły większość działalności NBP, w tym działalność emisyjno-skarbcową, informatykę, działalność dewizową, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, zarządzanie rezerwami dewizowymi i obsługę Skarbu Państwa. Badano także nadzór nad bezpieczeństwem systemów informatycznych w NBP, działalność edukacyjną, statystyczną, rachunkowość i organizację wewnętrzną.

Badania audytorskie objęły 23 departamenty Centrali i 10 oddziałów okręgowych NBP. W ich wyniku sformułowano zalecenia i rekomendacje, mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości, wzrost efektywności działania i poprawę stosowanych rozwiązań organizacyjnych.

14.7. Działalność oddziałów okręgowych NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi działalność terenową za pośrednictwem 16 oddziałów okręgowych znajdujących się w każdym mieście wojewódzkim.

W 2017 r. oddziały okręgowe:

- uczestniczyły w badaniach analitycznych z obszaru statystyczno-dewizowego, w tym w nowych badaniach rynku nieruchomości, rynku pracy oraz dotyczących mikroprzedsiębiorstw,

[79] W tym 2 zadania zlecone przez Komitet ds. Audytu Wewnętrznego ESBC.

- zorganizowały 9 konferencji skierowanych do lokalnych środowisk samorządowych, akademickich, naukowych i przedsiębiorców, których tematem była gospodarka, finanse, pieniądz i bankowość,
- prowadziły prace optymalizacyjne w obszarze organizacyjno-administracyjnym i kontynuowały podobne prace w obszarze kasowo-skarbcowym.

W 2017 r. NBP przystąpił do centralnej informacji o rachunkach w ramach systemu Ognivo CI. Za jego pośrednictwem obsługiwane są dokumenty związane z europejskim nakazem zabezpieczenia na rachunku bankowym. Ponadto NBP przystąpił do Systemu Wczesnego Ostrzegania o Zagrożeniach (SWOZ), służącego do wymiany informacji o próbach i mechanizmach popełniania przestępstw w obrocie finansowym.

14.8. Zapewnienie bezpieczeństwa

W 2017 r. prowadzono prace nad utrzymaniem i zapewnieniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w NBP, w tym:

- rozbudowywano infrastrukturę cyberochrony NBP przez uruchomienie Operacyjnego Centrum Bezpieczeństwa w NBP,
- uruchomiono projekt prowadzący do zaawansowanego zapobiegania nieuprawnionemu ujawnianiu informacji wrażliwych przetwarzanych w systemach teleinformatycznych NBP,
- podniesiono poziom bezpieczeństwa usług kryptograficznych świadczonych w NBP,
- kontynuowano program modernizacji zabezpieczeń technicznych w NBP.

Najważniejsze działania w 2017 r.:

- **wprowadzenie zmian organizacyjnych w działalności analityczno-badawczej w NBP,**
- **rozszerzenie zakresu działalności oddziałów okręgowych w obszarze statystyczno-dewizowym o dodatkowe badania analityczne i konferencje,**
- **uruchomienie Operacyjnego Centrum Bezpieczeństwa w NBP.**

Załączniki

1. Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 roku wraz ze Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 roku

Bilans NBP

na dzień 31 grudnia 2017 roku

Aktywa	Nota	31.12.2016	31.12.2017
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	16 035 770,9	14 942 147,1
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		463 246 904,8	379 434 903,9
2.1. Należności od MFW	2	*4 394 707,8*	*3 374 388,1*
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	*458 852 197,0*	*376 060 515,8*
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		*0,0*	*0,0*
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		*0,0*	*0,0*
5.3. Operacje dostrajające		*0,0*	*0,0*
5.4. Operacje strukturalne		*0,0*	*0,0*
5.5. Kredyty lombardowe		*0,0*	*0,0*
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	424,0	529,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 605 404,8	1 443 867,6
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	*916 396,1*	*915 063,0*
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	*278 268,3*	*265 901,7*
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	*52 667,6*	*23 022,7*
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	*29 917,4*	*33 156,3*
10.5. Inne	9	*328 155,4*	*206 723,9*
Aktywa ogółem		**480 888 504,5**	**395 821 447,6**

Pasywa	Nota	31.12.2016	31.12.2017
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	187 574 849,5	198 715 915,2
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	114 553 118,7	128 003 831,0
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		*25 878 583,9*	*28 301 807,1*
2.2. Depozyty na koniec dnia		*7 366 064,8*	*5 278 903,9*
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		*0,0*	*0,0*
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		*81 308 470,0*	*94 423 120,0*
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	468 823,0	471 354,0
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	4 980 569,3	7 581 248,1
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		*4 962 840,1*	*7 560 576,7*
4.2. Pozostałe zobowiązania		*17 729,2*	*20 671,4*
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	4 369 292,4	2 862 039,9
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	27 269 408,7	19 304 330,0
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	77 748 365,9	29 178 544,7
8. Zobowiązania wobec MFW	17	7 401 999,6	6 485 630,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		367 570,5	226 796,1
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	*18*	*114 071,4*	*13 681,4*
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	*19*	*131 628,2*	*113 940,2*
10.3. Inne	*20*	*121 870,9*	*99 174,5*
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	133 314,0	133 784,0
12. Różnice z wyceny	22	44 312 771,7	13 223 338,0
13. Fundusze i rezerwy	23	13 315 346,1	2 967 483,8
13.1. Fundusz statutowy		*1 500 000,0*	*1 500 000,0*
13.2. Fundusz rezerwowy		*1 007 434,5*	*1 467 483,8*
13.3. Rezerwy		*10 807 911,6*	*0,0*
14. Wynik finansowy	24	-1 606 924,9	-13 332 847,2
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		*9 200 986,7*	*-2 524 935,6*
14.2. Strata z lat ubiegłych		*-10 807 911,6*	*-10 807 911,6*
Pasywa ogółem		**480 888 504,5**	**395 821 447,6**

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 21.03.2018 r.

Rachunek zysków i strat NBP

za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Nota	2016	2017
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	28	867 087,6	810 923,8
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii		*6 240 080,7*	*6 253 315,0*
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii		*5 372 993,1*	*5 442 391,2*
2. Wynik z operacji finansowych		9 285 022,2	-2 388 017,7
2.1. Przychody z operacji finansowych	29	*15 175 692,6*	*6 101 229,4*
2.2. Koszty operacji finansowych	29	*4 190 076,0*	*5 545 164,0*
2.3. Koszty niezrealizowane	30	*2 100 594,4*	*13 751 994,7*
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	31	*400 000,0*	*10 807 911,6*
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		*0,0*	*0,0*
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		5 706,2	11 773,8
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	32	*59 667,6*	*47 000,6*
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	33	*53 961,4*	*35 226,8*
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	34	15 016,7	17 289,4
5. Pozostałe przychody	35	84 923,6	112 997,1
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		**10 257 756,3**	**-1 435 033,6**
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	36	477 380,6	486 955,0
7. Koszty administracyjne	37	232 602,7	228 260,6
8. Koszty amortyzacji	38	84 840,3	81 991,8
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	39	250 932,1	280 088,9
10. Pozostałe koszty	40	11 013,9	12 605,7
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	41	**9 200 986,7**	**-2 524 935,6**

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 21.03.2018 r.

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP", jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2017 r. poz. 1373), zwana dalej „ustawą o NBP",
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, z późn. zm.),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s. 1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2017 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący	*Adam Glapiński*		
Członkowie	*Grażyna Ancyparowicz*	*Jerzy Kropiwnicki*	*Rafał Sura*
	Eugeniusz Gatnar	*Eryk Łon*	*Kamil Zubelewicz*
	Łukasz Hardt	*Jerzy Osiatyński*	*Jerzy Żyżyński*

Zarząd NBP

Przewodniczący	*Adam Glapiński*		
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	*Piotr Wiesiołek*		
Wiceprezes NBP	*Anna Trzecińska*		
Członkowie	*Jacek Bartkiewicz*	*Ryszard Kokoszczyński*	*Paweł Szałamacha*
	Andrzej Kaźmierczak	*Paweł Samecki*	*Katarzyna Zajdel-Kurowska*

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2017 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP poz. 38, z późn. zm.),

- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010",
- uchwały nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.).

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. Dane porównywalne w sprawozdaniu finansowym obejmują rok kalendarzowy od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2017 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP", zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2017 i 2018).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2016 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2016 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2017 w dniu 4 kwietnia 2017 r. (Dz. Urz. NBP poz. 8) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 83/2017 w dniu 5 czerwca 2017 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie - firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2016 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 9.200.986,7 tys. zł. W związku z tym w 2017 r., zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy o NBP, NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 8.740.937,4 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP, 5% zysku, tj. kwota 460.049,3 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC", których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (ECB/2016/34), zwane dalej „Wytycznymi EBC".

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,

- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego[1].

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) i instrumentów finansowych pozabilansowych[2]. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako Różnice z wyceny.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

---

[1] Z wyjątkiem:
- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca,
- odsetek od depozytów zabezpieczających wykonanie gwarantowanych transakcji giełdowych (futures), które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

[2] Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z transakcji terminowych walutowych oraz transakcji wymiany walut wyceniane są według kursu średniego NBP.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie, tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie, tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota).

Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnienia (Special Drawing Right, zwane dalej „SDR") jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje nominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu i wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,

- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (odpowiednio jako koszty dyskonta i przychody z premii) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako koszty odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2017 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty, w tym	nieograniczony
- Prawo wieczystego użytkowania gruntów	*800*
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie, w tym	
- Kotły, maszyny energetyczne	*86-300*[1]
- Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	*48-240*[2]
- Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	*86-240*[3]
- Urządzenia techniczne	*36-300*[4]
- Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	*78-240*[5]
w tym Dzieła sztuki	*nieograniczony*
Środki transportu	72-180

Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120

[1] *Okres 300 miesięcy dotyczy tylko pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V.*

[2] *Okres 240 miesięcy dotyczy tylko urządzeń do wymiany ciepła, w tym wymienników przeponowych różnych typów, pozostałych urządzeń do wymiany ciepła.*

[3] *Okres 240 miesięcy dotyczy tylko maszyn, urządzeń i aparatów poligraficznych, w tym: maszyn do druku, maszyn introligatorskich, wiertarek do papieru oraz urządzeń i sprzętu pomocniczego.*

[4] *Okres 300 miesięcy dotyczy tylko urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.*

[5] *Okres 240 miesięcy dotyczy tylko szaf i kas pancernych, sejfów, regałów metalowych, innych przedmiotów stanowiących wyposażenie użytkowe pomieszczeń.*

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu przeglądowi (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) w celu weryfikacji, czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy ustały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, aby pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 9.1.4.).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec

każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures

Gwarantowaną transakcję giełdową ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

Depozyt zabezpieczający wykonanie gwarantowanej transakcji giełdowej, złożony w środkach pieniężnych, ujmuje się na kontach bilansowych jako składnik aktywów. Depozyt zabezpieczający złożony w dłużnych papierach wartościowych nie zmienia ich zasobu.

Dzienne zmiany cen rynkowych gwarantowanej transakcji giełdowej zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W 2017 r. w NBP nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości oraz istotne zmiany w zakresie prezentacji.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 9.1.4.). Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuariusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zapas złota przechowywany w NBP	761 593,6	709 598,7	-51 994,9
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	15 274 177,3	14 232 548,4	-1 041 628,9
- rachunek bieżący w złocie	*3 673,5*	*802 775,4*	*799 101,9*
- lokaty terminowe w złocie	*15 270 503,8*	*13 429 773,0*	*-1 840 730,8*
Razem	**16 035 770,9**	**14 942 147,1**	**-1 093 623,8**
w tym różnice z wyceny złota	*11 692 060,2*	*10 597 180,6*	*-1 094 879,6*

w tys. uncji	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zapas złota przechowywany w NBP	157,2	157,2	0,0
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	3 153,1	3 153,3	0,2
- rachunek bieżący w złocie	*0,8*	*177,8*	*177,0*
- lokaty terminowe w złocie	*3 152,3*	*2 975,5*	*-176,8*
Razem	**3 310,3**	**3 310,5***	**0,2**

* Co odpowiada wadze 103,0 ton.

Zasób złota jest przechowywany w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi bankami komercyjnymi oraz bankami centralnymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3 i Nota 28).

W porównaniu z 31.12.2016 wzrost salda o 0,2 tys. uncji wynikał z rozliczenia transakcji lokacyjnych w złocie i dotyczył różnic w wadze sztab złota otrzymywanych na zakończenie lokaty w stosunku do przekazanych (różnice te są rozliczane w USD).

Spadek wartości pozycji w walucie krajowej wynikał głównie z aktualizacji wyceny złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Transza rezerwowa	1 302 060,8	1 140 102,2	-161 958,6
Rachunek bieżący w MFW	1 775 124,3	1 492 794,7	-282 329,6
Lokata terminowa w MFW	40 119,7	35 123,4	-4 996,3
Pożyczki udzielone MFW	1 277 403,0	706 367,8	-571 035,2
Razem	**4 394 707,8**	**3 374 388,1**	**-1 020 319,7**
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	*115 136,4*	*-428 858,2*	*-543 994,6*

w tys. SDR	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Transza rezerwowa	229 575,6	229 614,0	38,4
Rachunek bieżący w MFW	312 984,7	300 645,4	-12 339,3
Lokata terminowa w MFW	7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW	225 228,0	142 260,8	-82 967,2
Razem	**774 862,1**	**679 594,0**	**-95 268,1**

Pozycja obejmuje nominowane w SDR:

- transzę rezerwową, która odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, zwanym dalej „MFW", pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	*22 122 554,9*	*20 663 090,9*	*-1 459 464,0*
Rachunek nr 1 MFW	*-20 820 494,1*	*-19 522 988,7*	*1 297 505,4*
Transza rezerwowa	**1 302 060,8**	**1 140 102,2**	**-161 958,6**

w tys. SDR	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	*4 095 400,0*	*4 095 400,0*	*0,0*
Rachunek nr 1 MFW	*-3 865 824,4*	*-3 865 786,0*	*38,4*
Transza rezerwowa	**229 575,6**	**229 614,0**	**38,4**

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

Spadek transzy rezerwowej powodują również wpływy na Rachunek nr 1 MFW z tytułu opłacenia w złotych przez kraje członkowskie podwyższenia ich udziałów w MFW.

- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR (por. Nota 17) oraz dokonywane rozliczenia z tytułu odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW,
- nieoprocentowaną lokatę terminową NBP w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych),
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow*, zwanych dalej „NAB") (por. Nota 27).

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW oraz pożyczki udzielone MFW są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

Spadek pozycji w walucie oryginalnej był wynikiem:

- zmniejszenia należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB, co było efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP w kwocie 83.076,2 tys. SDR przy jednoczesnym zwiększeniu naliczonych odsetek w kwocie 109,0 tys. SDR,
- rozliczeń z MFW z tytułu odsetek i opłat w kwocie 12.339,3 tys. SDR, co skutkowało zmniejszeniem rachunku bieżącego w MFW,
- zasileń Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 14) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW w kwocie odpowiadającej 38,4 tys. SDR, co skutkowało zwiększeniem transzy rezerwowej.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki bieżące w walutach obcych, w tym	15 599 875,3	12 470 822,1	-3 129 053,2
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	*3 660 897,8*	*4 713 430,8*	*1 052 533,0*
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 324 537,1	26 289 397,0	-6 035 140,1
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 444 450,1	29 795 939,6	-46 648 510,5
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	332 892 291,0	307 350 022,7	-25 542 268,3
Zapas banknotów i monet zagranicznych	154 066,5	152 894,3	-1 172,2
Inne należności w walutach obcych, w tym	1 436 977,0	1 440,1	-1 435 536,9
- depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych	*266 055,0*	*0,0*	*-266 055,0*
- odsetki od lokat terminowych w złocie	*4 732,3*	*1 377,5*	*-3 354,8*
- pozostałe	*1 166 189,7*	*62,6*	*-1 166 127,1*
Razem	**458 852 197,0**	**376 060 515,8**	**-82 791 681,2**
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	*37 033 262,2*	*-14 553 357,5*	*-51 586 619,7*
- różnice z wyceny cenowej	*473 484,1*	*-40 925,2*	*-514 409,3*

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) - wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku i wyceniane według średnich cen rynkowych; zarówno na 31.12.2016, jak i na 31.12.2017 NBP nie posiadał

dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności,
- lokaty terminowe,
- lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty reverse repo) - w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami repo (por. Nota 16).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

31.12.2016						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	465 106,1	2 969 935,2	156 700,9	88 604,9	22 246 430,9	1 837 224,1
Lokaty reverse repo	12 207 194,0	935 399,4	4 138 150,9	0,0	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	37 091 634,7	21 013 747,6	8 156 051,0	9 101 567,4	21 161 269,0	1 783 248,0
Razem	**49 763 934,8**	**24 919 082,2**	**12 450 902,8**	**9 190 172,3**	**43 407 699,9**	**3 620 472,1**

31.12.2017						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	719 859,4	1 968 339,9	495 511,2	0,0	22 607 616,0	1 477 872,3
Lokaty reverse repo	6 326 989,9	1 584 211,1	0,0	427 296,5	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	41 658 941,9	20 799 623,5	7 645 660,5	9 266 998,6	21 535 176,8	2 139 403,7
Razem	**48 705 791,2**	**24 352 174,5**	**8 141 171,7**	**9 694 295,1**	**44 142 792,8**	**3 617 276,0**

Zmiana						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	254 753,3	-1 001 595,3	338 810,3	-88 604,9	361 185,1	-359 351,8
Lokaty reverse repo	-5 880 204,1	648 811,7	-4 138 150,9	427 296,5	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	4 567 307,2	-214 124,1	-510 390,5	165 431,2	373 907,8	356 155,7
Razem	**-1 058 143,6**	**-566 907,7**	**-4 309 731,1**	**504 122,8**	**735 092,9**	**-3 196,1**

Spadek pozycji był przede wszystkim wynikiem aktualizacji wyceny kursowej (por. Nota 22 i Nota 30).

Spadek pozycji w walutach obcych był głównie rezultatem zmniejszenia zaangażowania w lokaty reverse repo w USD i GBP, zmniejszenia poziomu środków pieniężnych utrzymywanych na

rachunkach lokat terminowych w EUR oraz zmniejszenia zasobu dłużnych papierów wartościowych w GBP, przy jednoczesnym zwiększeniu zasobu dłużnych papierów wartościowych w USD.

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Na 31.12.2017 pozycja obejmowała:

- należności od spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej z tytułu odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w kwocie 420,9 tys. zł (kwota nie uległa zmianie w porównaniu do 31.12.2016),
- należności od banków krajowych z tytułu rozliczeń związanych z przyjmowaniem krajowych znaków pieniężnych w kwocie 108,1 tys. zł (3,1 tys. zł na 31.12.2016).

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Zmiana stanu środków trwałych *(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)* *w tys. złotych*	2016				2017			
	Grunty*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Grunty*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem
Wartość brutto na początek okresu	**961 990,3**	**686 171,4**	**81 190,1**	**1 729 351,8**	**980 328,8**	**713 933,1**	**62 910,1**	**1 757 171,9**
Zwiększenia	18 902,5	93 839,1	67 874,9	180 616,5	5 740,0	40 101,5	43 138,6	88 980,2
Zmniejszenia	-564,0	-66 077,5	-86 155,0	-152 796,4	-6 650,5	-92 427,9	-28 839,6	-127 918,0
Wartość brutto na koniec okresu	**980 328,8**	**713 933,1**	**62 910,1**	**1 757 171,9**	**979 418,3**	**661 606,7**	**77 209,1**	**1 718 234,1**
w tym całkowicie umorzone	*2 399,9*	*274 736,0*	*0,0*	*277 136,0*	*2 166,4*	*226 951,9*	*0,0*	*229 118,3*
Umorzenie na początek okresu	**-388 037,1**	**-518 693,1**	**0,0**	**-906 730,0**	**-401 095,2**	**-504 522,9**	**0,0**	**-905 618,0**
Zwiększenia	-13 058,1	-49 666,1	0,0	-62 724,2	-13 240,5	-47 578,1	0,0	-60 818,7
Zmniejszenia	0,0	63 836,2	0,0	63 836,2	2 161,7	90 169,3	0,0	92 331,0
Umorzenie na koniec okresu	**-401 095,2**	**-504 522,9**	**0,0**	**-905 618,0**	**-412 174,0**	**-461 931,7**	**0,0**	**-874 105,7**
Odpisy aktualizujące na początek okresu	**-657,5**	**-112,0**	**-25 903,9**	**-26 673,4**	**-422,4**	**-112,0**	**-25 903,9**	**-26 438,3**
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 974,6	-246,8	0,0	-3 221,5
Zmniejszenia	235,1	0,0	0,0	235,1	0,0	47,1	439,1	486,2
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	**-422,4**	**-112,0**	**-25 903,9**	**-26 438,3**	**-3 397,0**	**-311,8**	**-25 464,8**	**-29 173,6**
Wartość netto na koniec okresu	**578 811,2**	**209 298,2**	**37 006,2**	**825 115,6**	**563 847,3**	**199 363,2**	**51 744,3**	**814 954,8**

* *Grunty* zawierają prawa wieczystego użytkowania gruntów, których wartość netto na 31.12.2017 wyniosła 58.375,4 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 27.264,7 tys. zł (na 31.12.2016 odpowiednio: 63.804,6 tys. zł i 28.105,8 tys. zł).

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych (ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować) w tys. złotych	2016				2017			
	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	**392 507,3**	**11 599,5**	**2 698,3**	**406 805,1**	**406 868,5**	**12 647,2**	**10 648,3**	**430 161,9**
Zwiększenia	14 640,6	1 412,9	17 999,2	34 052,7	22 918,0	1 408,2	21 586,4	45 912,6
Zmniejszenia	-279,4	-365,2	-9 451,2	-10 095,8	-2 350,7	-1,0	-15 876,1	-18 227,8
Wartość brutto na koniec okresu	**406 868,5**	**12 647,2**	**10 646,3**	**430 161,9**	**427 435,8**	**14 054,4**	**16 356,5**	**457 846,7**
w tym całkowicie umorzone	*107 195,5*	*1 602,2*	*0,0*	*108 797,7*	*116 167,8*	*1 703,1*	*0,0*	*117 870,9*
Umorzenie na początek okresu	**-312 874,0**	**-4 380,5**	**0,0**	**-317 254,5**	**-333 840,0**	**-5 032,5**	**0,0**	**-338 872,5**
Zwiększenia	-21 192,5	-959,4	0,0	-22 152,0	-20 184,7	-1 012,5	0,0	-21 197,2
Zmniejszenia	226,4	307,4	0,0	533,9	2 339,1	1,0	0,0	2 340,1
Umorzenie na koniec okresu	**-333 840,0**	**-5 032,5**	**0,0**	**-338 872,5**	**-351 685,6**	**-6 044,0**	**0,0**	**-357 729,6**
Odpisy aktualizujące na początek okresu	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**
Wartość netto na koniec okresu	**73 019,6**	**7 614,7**	**10 646,3**	**91 280,5**	**75 741,3**	**8 010,4**	**16 356,5**	**100 108,2**

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	*51 708,1*	*51 708,1*	*0,0*
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	*75 312,5*	*75 312,5*	*0,0*
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	*1 820,0*	*1 820,0*	*0,0*
- udziały w spółdzielniach mieszkaniowych	*8,3*	*8,3*	*0,0*
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	149 419,4	137 052,8	-12 366,6
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	*56 716,0*	*49 653,0*	*-7 063,0*
- udziały w S.W.I.F.T.	*701,1*	*661,0*	*-40,1*
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	*92 002,3*	*86 738,8*	*-5 263,5*
Razem	**278 268,3**	**265 901,7**	**-12 366,6**

Spadek wartości pozycji w walucie krajowej wynikał z aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2016 i na 31.12.2017 kształtowało się następująco:

Podmiot	Kapitał zakładowy *(w tys. złotych)*	Cena nominalna 1 udziału/akcji *(w tys. złotych)*	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym *(w %)*
	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (Bank for International Settlements, zwanego dalej „BIS").
  Na 31.12.2016 i 31.12.2017 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,43%.
- udziały w S.W.I.F.T.
  Na 31.12.2016 i na 31.12.2017 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR) z ogólnej liczby udziałów: 110.137 - na 31.12.2016 i 110.034 - na 31.12.2017.
- udziały w Europejskim Banku Centralnym, zwanym dalej „EBC".
  Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2017 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 86.738,8 tys. zł (20.796,2 tys. EUR).
  Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC", wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie przystąpienia nowego kraju do Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału nastąpiła z dniem 1 stycznia 2014 r. Udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wynosi obecnie 5,1230%, co odpowiada kwocie udziałów w wysokości 554.565,1 tys. EUR.
  NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC.

Wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wynosi obecnie 20.796,2 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 533.768,9 tys. EUR.

Klucz subskrypcji kapitału, kapitał subskrybowany i kapitał opłacony EBC w podziale na banki centralne ESBC nie uległy zmianie w stosunku do 31.12.2016 i na 31.12.2017 kształtowały się następująco:

	Klucz subskrypcji kapitału	Kapitał subskrybowany	Kapitał opłacony
w EUR	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2017
Narodowy Bank Austrii	1,9631%	212 505 713,78	212 505 713,78
Narodowy Bank Belgii	2,4778%	268 222 025,17	268 222 025,17
Centralny Bank Cypru	0,1513%	16 378 235,70	16 378 235,70
Bank Estonii	0,1928%	20 870 613,63	20 870 613,63
Bank Finlandii	1,2564%	136 005 388,82	136 005 388,82
Bank Francji	14,1792%	1 534 899 402,41	1 534 899 402,41
Bank Grecji	2,0332%	220 094 043,74	220 094 043,74
Bank Hiszpanii	8,8409%	957 028 050,02	957 028 050,02
Bank Holandii	4,0035%	433 379 158,03	433 379 158,03
Centralny Bank Irlandii	1,1607%	125 645 857,06	125 645 857,06
Bank Litwy	0,4132%	44 728 929,21	44 728 929,21
Centralny Bank Luksemburga	0,2030%	21 974 764,35	21 974 764,35
Bank Łotwy	0,2821%	30 537 344,94	30 537 344,94
Centralny Bank Malty	0,0648%	7 014 604,58	7 014 604,58
Niemiecki Bank Federalny	17,9973%	1 948 208 997,34	1 948 208 997,34
Bank Portugalii	1,7434%	188 723 173,25	188 723 173,25
Narodowy Bank Słowacji	0,7725%	83 623 179,61	83 623 179,61
Bank Słowenii	0,3455%	37 400 399,43	37 400 399,43
Bank Włoch	12,3108%	1 332 644 970,33	1 332 644 970,33
Razem krajowe banki centralne w strefie euro	*70,3915%*	*7 619 884 851,40*	*7 619 884 851,40*
Narodowy Bank Bułgarii	0,8590%	92 986 810,73	3 487 005,40
Narodowy Bank Chorwacji	0,6023%	65 199 017,58	2 444 963,16
Narodowy Bank Czech	1,6075%	174 011 988,64	6 525 449,57
Narodowy Bank Danii	1,4873%	161 000 330,15	6 037 512,38
Narodowy Bank Polski	**5,1230%**	**554 565 112,18**	**20 796 191,71**
Narodowy Bank Rumunii	2,6024%	281 709 983,98	10 564 124,40
Bank Szwecji	2,2729%	246 041 585,69	9 226 559,46
Narodowy Bank Węgier	1,3798%	149 363 447,55	5 601 129,28
Bank Anglii	13,6743%	1 480 243 941,72	55 509 147,81
Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro	*29,6085%*	*3 205 122 218,22*	*120 192 083,17*
Razem*	**100,0%**	**10 825 007 069,61**	**7 740 076 934,57**

* W związku z zaokrągleniami wskazane kwoty mogą nie sumować się do kwoty podanej w rubryce "Razem".

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	52 667,6	22 372,4	-30 295,2
Różnice z wyceny cenowej	0,0	650,3	650,3
Razem	**52 667,6**	**23 022,7**	**-29 644,9**

Pozycja obejmuje dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 22).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*	10 868,6	12 048,2	1 179,6
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług	19 048,8	21 108,1	2 059,3
Razem	**29 917,4**	**33 156,3**	**3 238,9**

* Por. Nota 11.

Nota 9 Inne

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	17 056,6	18 186,0	1 129,4
- metale szlachetne	*12 850,0*	*14 428,5*	*1 578,5*
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	*3 166,8*	*3 167,2*	*0,4*
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	153 720,4	142 905,1	-10 815,3
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	*20 358,4*	*19 508,4*	*-850,0*
** pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych*	*8 908,6*	*9 151,3*	*242,7*
- inne kredyty	*133 362,0*	*123 396,7*	*-9 965,3*
Inne należności, w tym	30 896,3	23 163,1	-7 733,2
- z tytułu odsetek od zadłużenia banku w likwidacji	*12 141,9*	*0,0*	*-12 141,9*
- publicznoprawne	*2 350,2*	*849,6*	*-1 500,6*
- od odbiorców i dostawców	*8 798,9*	*12 791,9*	*3 993,0*
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	9 594,2	8 835,9	-758,3
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	116 887,9	13 633,8	-103 254,1
Razem	**328 155,4**	**206 723,9**	**-121 431,5**

Spadek pozycji *Inne kredyty*, obejmującej należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku, był wynikiem uzyskanych przez NBP spłat wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu (por. Rozdział 9.1.1.3.1.).

Spadek pozycji *Inne należności z tytułu odsetek od zadłużenia banku w likwidacji*, obejmującej odsetki naliczone do dnia postawienia banku w stan likwidacji, był wynikiem uzyskanych przez NBP spłat w 2017 r. (por. Nota 19 i Nota 28).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 10 Pieniądz w obiegu

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	182 999 892,6	193 976 229,3	10 976 336,7
Monety krajowe w obiegu	4 574 956,9	4 739 685,9	164 729,0
Razem	**187 574 849,5**	**198 715 915,2**	**11 141 065,7**

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2017 wyniosła 286.442,8 tys. zł w porównaniu z 279.868,8 tys. zł na 31.12.2016.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2017 r. wyniósł 190.582,9 mln zł w porównaniu z 174.247,2 mln zł w 2016 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym	25 878 583,9	28 301 807,1	2 423 223,2
- rachunki bieżące banków	*25 143 102,8*	*27 465 346,7*	*2 322 243,9*
- rachunki rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej	*686 618,8*	*785 479,8*	*98 861,0*
- odsetki od środków rezerwy obowiązkowej	*48 862,3*	*50 980,6*	*2 118,3*
Depozyty na koniec dnia, w tym	7 366 064,8	5 278 903,9	-2 087 160,9
- naliczone odsetki	*201,8*	*216,9*	*15,1*
Inne operacje polityki pieniężnej, w tym	81 308 470,0	94 423 120,0	13 114 650,0
- operacje podstawowe	*59 846 070,0*	*64 792 800,0*	*4 946 730,0*
- operacje dostrajające	*21 462 400,0*	*29 630 320,0*	*8 167 920,0*
Razem	**114 553 118,7**	**128 003 831,0**	**13 450 712,3**

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie głównie:

- salda na:
  - rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozrachunków międzybankowych w złotych i utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
  - rachunkach rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP,
  - rachunku rezerwy obowiązkowej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej, zwanej dalej „KSKOK", służącym utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych oraz KSKOK;

  Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe oraz KSKOK w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu depozytów na koniec dnia – w 2017 r. banki krajowe korzystały z możliwości lokowania wolnych środków na rachunkach lokat terminowych w NBP, w postaci oprocentowanego depozytu składanego na koniec dnia, z terminem zwrotu w następnym dniu operacyjnym. Z reguły, najwyższe kwoty były lokowane w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej;

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych[3] i dostrajających[4] operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8). Na 31.12.2017 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku nie uległy zmianie w stosunku do 31.12.2016 i kształtowały się następująco:

%	31.12.2017
Rezerwa obowiązkowa*	1,35
Depozyt na koniec dnia**	0,50
Bony pieniężne***	1,50

* 0,9 stopy referencyjnej NBP; ** stopa depozytowa NBP; *** stopa referencyjna NBP.

Wzrost ogółu zobowiązań NBP wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej o 13.450.712,3 tys. zł na 31.12.2017 w porównaniu do 31.12.2016 był spowodowany przede wszystkim zwiększeniem płynności sektora bankowego w ciągu 2017 r. Wzrost płynności związany był głównie ze skupem walut obcych przez NBP oraz przekazaniem do budżetu państwa zysku NBP za 2016 r. Z kolei na ograniczenie płynności wpływał przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu w 2017 r. (por. Nota 10).

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych KIR S.A., w tym	463 560,8	466 082,0	2 521,2
- w systemie Elixir	*387 857,8*	*300 802,9*	*-87 054,9*
- w systemie Express Elixir	*75 703,0*	*165 279,1*	*89 576,1*
Zobowiązania z tytułu zastępczej obsługi kasowej	5 262,2	5 272,0	9,8
Razem	**468 823,0**	**471 354,0**	**2 531,0**

[3] W 2017 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły głównie 7 dni (wystąpiła również operacja podstawowa o okresie zapadalności 8 dni).
[4] W 2017 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2, 3 i 4 dni.

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną, które dotyczą rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. (KIR S.A.) oraz zastępczej obsługi kasowej[5].

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	4 962 840,1	7 560 576,7	2 597 736,6
- rachunki budżetu państwa	*3 669 504,9*	*3 245 289,2*	*-424 215,7*
- rachunki funduszy ubezpieczeń społecznych	*1 238 588,1*	*4 232 157,5*	*2 993 569,4*
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	*54 747,1*	*83 118,1*	*28 371,0*
- inne zobowiązania wobec sektora rządowego	*0,0*	*11,9*	*11,9*
Pozostałe zobowiązania	17 729,2	20 671,4	2 942,2
Razem	**4 980 569,3**	**7 581 248,1**	**2 600 678,8**

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	8 858,3	12 126,3	3 268,0
- Rachunek nr 2 MFW	*102,5*	*41,9*	*-60,6*
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	4 360 434,1	2 849 913,6	-1 510 520,5
Razem	**4 369 292,4**	**2 862 039,9**	**-1 507 252,5**

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

[5] Dotyczy wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy administracji skarbowej, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową.

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	22 565 158,1	14 102 551,6	-8 462 606,5
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	3 560 478,0	4 476 574,0	916 096,0
Pozostałe zobowiązania	1 143 772,6	725 204,4	-418 568,2
Razem	**27 269 408,7**	**19 304 330,0**	**-7 965 078,7**
w tym różnice z wyceny kursowej	*1 116 251,0*	*-433 024,9*	*-1 549 275,9*

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Ponadto w pozycji tej są ujmowane zobowiązania z tytułu będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy zleceń płatniczych klientów NBP z kontrahentami zagranicznymi.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 439 867,9	29 005 514,5	-47 434 353,4
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	44 288,6	47 411,8	3 123,2
Pozostałe zobowiązania	1 264 209,4	125 618,4	-1 138 591,0
Razem	**77 748 365,9**	**29 178 544,7**	**-48 569 821,2**
w tym różnice z wyceny kursowej	*7 352 661,4*	*-1 020 666,6*	*-8 373 328,0*

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3).

Poniżej przedstawiono lokaty repo w podziale na waluty obce.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD
31.12.2016	12 206 598,5	935 321,4	4 137 811,0	0,0
31.12.2017	6 326 809,7	1 583 987,2	0,0	137 262,3
Zmiana	-5 879 788,8	648 665,8	-4 137 811,0	137 262,3

Pozostałe zobowiązania obejmują głównie będące w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy transakcje własne w walutach obcych.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Alokacja SDR	**7 401 999,6**	**6 485 630,0**	**-916 369,6**
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	*193 924,1*	*-824 272,5*	*-1 018 196,6*

Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. W ramach alokacji ogólnej i specjalnej Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR. Zobowiązanie wobec MFW z tytułu alokacji SDR jest oprocentowane według stopy procentowej MFW. Wzrost pozycji w walucie oryginalnej wynikał ze wzrostu naliczonych odsetek o 1.091,9 tys. SDR (na 31.12.2017 naliczone odsetki wynosiły 1.551,3 tys. SDR).

Na zmianę pozycji w walucie krajowej wpływ miała przede wszystkim aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	112 265,6	13 667,8	-98 597,8
Różnice z wyceny cenowej	1 805,8	13,6	-1 792,2
Razem	**114 071,4**	**13 681,4**	**-100 390,0**

Pozycja obejmuje ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 30).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	56 289,7	51 828,2	-4 461,5
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym	75 338,5	62 112,0	-13 226,5
*- odsetki od zadłużenia banku w likwidacji**	*12 141,9*	*0,0*	*-12 141,9*
Razem	**131 628,2**	**113 940,2**	**-17 688,0**

* Por. Nota 9 i Nota 28.

Nota 20 Inne

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	18 502,4	17 987,2	-515,2
Inne zobowiązania, w tym	43 173,0	57 824,3	14 651,3
- publicznoprawne	*25 469,2*	*24 907,2*	*-562,0*
- wobec dostawców	*16 811,4*	*27 907,7*	*11 096,3*
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	60 195,5	23 363,0	-36 832,5
Razem	**121 870,9**	**99 174,5**	**-22 696,4**

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	124 596,4	125 481,2	884,8
Pozostałe rezerwy	8 717,6	8 302,8	-414,8
Razem	**133 314,0**	**133 784,0**	**470,0**

Zmianę rezerw w 2016 i 2017 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele.

w tys. złotych	01.01.2016	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2016
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	125 562,8	13 717,6	-13 590,5	-1 093,5	124 596,4
- z tytułu odpraw emerytalnych	*51 115,8*	*13 235,7*	*-2 115,7*	*0,0*	*62 235,8*
- z tytułu odpraw rentowych	*1 791,8*	*26,9*	*-130,3*	*0,0*	*1 688,4*
- z tytułu nagród jubileuszowych	*55 818,7*	*0,0*	*-5 755,6*	*-352,9*	*49 710,2*
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	*9 276,5*	*0,0*	*-455,9*	*-658,6*	*8 162,0*
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych ne podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	*7 560,0*	*455,0*	*-5 133,0*	*-82,0*	*2 800,0*
Pozostałe, w tym	7 704,6	1 117,7	-28,0	-76,7	8 717,6
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	*7 645,3*	*1 113,5*	*-28,0*	*-76,7*	*8 654,1*
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	*59,3*	*4,2*	*0,0*	*0,0*	*63,5*
Razem	**133 267,4**	**14 835,3**	**-13 618,5**	**-1 170,2**	**133 314,0**

w tys. złotych	01.01.2017	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2017
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	124 596,4	11 785,3	-10 156,0	-744,5	125 481,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	*62 235,8*	*4 884,0*	*-1 577,8*	*0,0*	*65 542,0*
- z tytułu odpraw rentowych	*1 688,4*	*211,6*	*-177,9*	*0,0*	*1 722,1*
- z tytułu nagród jubileuszowych	*49 710,2*	*6 674,5*	*-7 352,6*	*0,0*	*49 032,1*
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	*8 162,0*	*0,0*	*-182,9*	*-674,1*	*7 305,0*
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	*2 800,0*	*15,2*	*-864,8*	*-70,4*	*1 880,0*
Pozostałe, w tym	8 717,6	442,7	-671,8	-185,7	8 302,8
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	*8 654,1*	*442,7*	*-671,8*	*-175,1*	*8 249,9*
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	*63,5*	*0,0*	*0,0*	*-10,6*	*52,9*
Razem	**133 314,0**	**12 228,0**	**-10 827,8**	**-930,2**	**133 784,0**

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	41 291 274,5	10 986 318,2	-30 304 956,3
- z wyceny złota	*11 692 060,2*	*10 597 180,6*	*-1 094 879,6*
- z wyceny walut obcych	*29 599 214,3*	*389 137,6*	*-29 210 076,7*
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	1 403 474,0	618 996,6	-784 477,4
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	*1 403 474,0*	*618 346,3*	*-785 127,7*
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	*0,0*	*650,3*	*650,3*
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	**44 312 771,7**	**13 223 338,0**	**-31 089 433,7**

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP[6].

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
w złotych	31.12.2016		31.12.2017	
USD	3,5587564302	4,1793	3,6155244642	3,4813
EUR	4,2656978807	4,4240	4,2597284583	4,1709
GBP	5,2769729159	5,1445	4,9729585522	4,7001
AUD	2,8770933978	3,0180	2,8720955035	2,7199
NOK	0,4572716446	0,4868	0,4537717252	0,4239
NZD	2,7625797543	2,9058	2,6405620544	2,4774
SDR	5,5230104169	5,6716	5,5963505432	4,9653
uncja złota*	1 312,1863174561	4 844,2266	1 312,4640266468	4 513,5055

* Cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.159,10 USD na 31.12.2016 i 1.296,50 USD na 31.12.2017.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
USD	23 088 509,4	0,0	-23 088 509,4
EUR	3 381 536,1	0,0	-3 381 536,1
AUD	1 311 176,8	0,0	-1 311 176,8
NOK	1 275 691,0	0,0	-1 275 691,0
NZD	541 345,3	0,0	-541 345,3
SDR	0,0	389 103,8	389 103,8
Pozostałe	955,7	33,8	-921,9
Razem	**29 599 214,3**	**389 137,6**	**-29 210 076,7**

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Dodatnie różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

[6] W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej, dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2017 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	139 355,0	23 048,2	-116 306,8
Papiery wartościowe w EUR	287 746,9	30 992,7	-256 754,2
Papiery wartościowe w GBP	452 106,4	150 672,4	-301 434,0
Papiery wartościowe w AUD	75 885,1	8 261,0	-67 624,1
Papiery wartościowe w NOK	242 101,6	202 261,3	-39 840,3
Papiery wartościowe w NZD	206 279,0	203 110,7	-3 168,3
Razem	**1 403 474,0**	**618 346,3**	**-785 127,7**

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2017 transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 26 i Nota 7).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2017:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2016, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0
Fundusz rezerwowy	1 007 434,5	1 467 483,8	460 049,3
Rezerwy	10 807 911,6	0,0	-10 807 911,6
Razem	**13 315 346,1**	**2 967 483,8**	**-10 347 862,3**

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Zmiana pozycji była efektem:

- dokonania 5% odpisu z zysku NBP osiągniętego w 2016 r. na fundusz rezerwowy w wysokości 460.049,3 tys. zł (por. Rozdział 1.5.),
- wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w wysokości 10.807.911,6 tys. zł w związku z wystąpieniem na koniec 2017 r. kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, w kwocie powodującej stratę NBP i przewyższającej utworzoną rezerwę (por. Nota 31 i Rozdział 9.1.4.).

Zmianę stanu rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w 2016 i 2017 r. przedstawia poniższa tabela:

w tys. złotych	Stan początkowy	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan końcowy
2016	11 207 911,6	0,0	0,0	-400 000,0	**10 807 911,6**
2017	10 807 911,6	0,0	-10 807 911,6	0,0	**0,0**

Nota 24 Wynik finansowy

Na 31.12.2017 pozycja obejmowała:

- wynik finansowy roku bieżącego - strata w kwocie 2.524.935,6 tys. zł (por. Nota 41),
- niepokrytą stratę z lat ubiegłych w kwocie 10.807.911,6 tys. zł, która jest efektem poniesienia przez NBP straty za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:
  - w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
  - w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
  - w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł.

6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

31.12.2016 *w tys. złotych*	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	455 017,4	0,0	103 315,5	425 233,7	0,0	672 700,3	1 656 266,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	1 084 534,4	352 149,7	102 867,6	0,0	116 715,2	0,0	1 656 266,9

31.12.2017 *w tys. złotych*	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	490 890,0	208 860,5	188 649,1	136 364,0	0,0	0,0	1 024 763,6
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	136 364,0	208 270,5	282 619,5	167 110,7	0,0	230 398,9	1 024 763,6

Spadek pozycji wynikał z niższego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec 2017 r. transakcji bieżących zakupu/sprzedaży walut obcych.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym	1 899 643,2	1 722 742,3	-176 900,9
- papiery wartościowe w AUD	*1 899 643,2*	*1 722 742,3*	-176 900,9
Zakupione gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	15 324 666,9	0,0	-15 324 666,9
- gwarantowane transakcje giełdowe w USD	*12 244 542,9*	*0,0*	*-12 244 542,9*
- gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	*1 531 488,8*	*0,0*	*-1 531 488,8*
- gwarantowane transakcje giełdowe w GBP	*1 548 635,2*	*0,0*	*-1 548 635,2*
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	940 295,0	0,0	-940 295,0
- gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	*940 295,0*	*0,0*	-940 295,0

Pozycja obejmuje instrumenty finansowe pozabilansowe wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Nowe Porozumienia Pożyczkowe - NAB

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych, do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Obecnie obowiązujące Nowe Porozumienia Pożyczkowe z dnia 17 listopada 2017 r., będące odnowieniem Nowych Porozumień Pożyczkowych z 2011 r.[7], wygasają po okresie pięciu lat (to jest 16 listopada 2022 r.).

Na 31.12.2017 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.143.327,5 tys. SDR (5.676.964,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy).

w tys. SDR	Stan początkowy	Zwiększenie		Zmniejszenie		Stan końcowy
		ustanowienie limitu	spłata pożyczki	udzielenie pożyczki	zmniejszenie limitu	
2011	0,0	2 528 590,0	0,0	-174 000,0	0,0	**2 354 590,0**
2012	2 354 590,0	0,0	2 500,0	-127 000,0	0,0	**2 230 090,0**
2013	2 230 090,0	0,0	27 200,0	-51 600,0	0,0	**2 205 690,0**
2014	2 205 690,0	0,0	72 827,5	-54 400,0	0,0	**2 224 117,5**
2015	2 224 117,5	0,0	102 200,0	-44 200,0	0,0	**2 282 117,5**
2016	2 282 117,5	0,0	21 323,8	0,0	-1 243 190,0*	**1 060 251,3**
2017	1 060 251,3	0,0	83 076,2	0,0	0,0	**1 143 327,5**
	Razem	**2 528 590,0**	**309 127,5**	**-451 200,0**	**-1 243 190,0**	

* W wyniku podniesienia udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w 2016 r. wielkość limitu uległa zmniejszeniu o 1.243.190,0 tys. SDR (z pierwotnej wielkości 2.528.590,0 tys. SDR do 1.285.400,0 tys. SDR).

Pożyczka dwustronna

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Obecna umowa pożyczki dwustronnej z dnia 23 stycznia 2017 r., zastępująca umowę z marca 2013 r., obowiązuje do końca 2019 r. z możliwością jej przedłużenia na jeden rok (za zgodą NBP) do końca 2020 r. Wysokość limitu pożyczki została utrzymana na dotychczasowym poziomie.

[7] W dniu 9 lutego 2017 r. Zarząd NBP wyraził zgodę na kontynuowanie uczestnictwa NBP w NAB.

Do 31.12.2017 MFW nie korzystał ze środków dostępnych w ramach umowy pożyczki dwustronnej zawartej z NBP. W związku z tym na 31.12.2017 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.151.543,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy).

7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii

	Przychody		Koszty		Wynik		
w tys. złotych	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	6 193 669,1	6 193 285,9	3 696 634,8	3 703 095,9	2 497 034,3	2 490 190,0	-6 844,3
*- dłużne papiery wartościowe**	*5 729 280,4*	*5 713 662,5*	*3 418 130,5*	*3 282 646,5*	*2 311 149,9*	*2 431 016,0*	*119 866,1*
*- lokaty terminowe***	*201 075,4*	*163 329,7*	*69 774,3*	*109 558,6*	*131 301,1*	*53 771,1*	*-77 530,0*
*- lokaty reverse repo***	*228 179,7*	*291 112,1*	*19 987,0*	*35 678,9*	*208 192,7*	*255 433,2*	*47 240,5*
*- lokaty repo****	*14 785,9*	*24 831,2*	*187 471,4*	*258 246,0*	*-172 685,5*	*-233 414,8*	*-60 729,3*
*- pozostałe***	*20 347,7*	*350,4*	*1 271,6*	*16 965,9*	*19 076,1*	*-16 615,5*	*-35 691,6*
Złoto	29 756,4	13 960,6	0,0	0,0	29 756,4	13 960,6	-15 795,8
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	3 451,1	18 003,5	5 959,9	35 409,2	-2 508,8	-17 405,7	-14 896,9
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	94,0	6,4	1 637 561,8	1 673 796,0	-1 637 467,8	-1 673 789,6	-36 321,8
- bony pieniężne NBP	*0,0*	*0,0*	*1 105 379,0*	*1 107 616,4*	*-1 105 379,0*	*-1 107 616,4*	*-2 237,4*
*- rezerwa obowiązkowa*****	*1,6*	*5,5*	*528 398,0*	*561 920,5*	*-528 396,4*	*-561 915,0*	*-33 518,6*
- depozyt na koniec dnia	*0,0*	*0,0*	*3 784,8*	*4 259,1*	*-3 784,8*	*-4 259,1*	*-474,3*
- kredyt lombardowy	*92,4*	*0,9*	*0,0*	*0,0*	*92,4*	*0,9*	*-91,5*
Inne przychody/koszty z tytułu odsetek	13 110,1	28 058,6	32 836,6	30 090,1	-19 726,5	-2 031,5	17 695,0
Razem	**6 240 080,7**	**6 253 315,0**	**5 372 993,1**	**5 442 391,2**	**867 087,6**	**810 923,8**	**-56 163,8**

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach - koszty premii.

** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych

(por. Nota 3 i Nota 16)

2016								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe*	Razem
Dłużne papiery wartościowe	1 372 910,5	-305 707,6	289 668,0	549 688,8	161 265,7	183 332,0	59 992,5	2 311 149,9
Lokaty terminowe	19 512,2	-69 760,4	3 589,4	8 671,6	64 517,3	103 982,4	788,6	131 301,1
Lokaty reverse repo	160 808,8	-19 987,0	66 865,3	505,6	0,0	0,0	0,0	208 192,7
Lokaty repo	-125 935,5	12 085,9	-58 356,5	-479,4	0,0	0,0	0,0	-172 685,5
Pozostałe	907,7	-507,7	6 572,5	12 269,0	6,1	10,0	-181,5	19 076,1
Razem	**1 428 203,7**	**-383 876,8**	**308 338,7**	**570 655,6**	**225 789,1**	**287 324,4**	**60 599,6**	**2 497 034,3**

* Dotyczy głównie BRL i MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tych walutach.

2017								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	1 846 816,2	-486 132,1	196 001,9	515 723,5	153 935,3	204 671,2	0,0	2 431 016,0
Lokaty terminowe	28 221,3	-109 558,4	2 350,2	5 330,0	55 913,2	71 514,8	0,0	53 771,1
Lokaty reverse repo	261 212,7	-35 678,9	25 237,3	4 662,1	0,0	0,0	0,0	255 433,2
Lokaty repo	-234 549,5	24 203,2	-19 550,7	-3 517,8	0,0	0,0	0,0	-233 414,8
Pozostałe	233,1	-16 447,8	51,7	7,2	34,7	-0,3	-494,1	-16 615,5
Razem	**1 901 933,8**	**-623 614,0**	**204 090,4**	**522 205,0**	**209 883,2**	**276 185,7**	**-494,1**	**2 490 190,0**

Zmiana								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	473 905,7	-180 424,5	-93 666,1	-33 965,3	-7 330,4	21 339,2	-59 992,5	119 866,1
Lokaty terminowe	8 709,1	-39 798,0	-1 239,2	-3 341,6	-8 604,1	-32 467,6	-788,6	-77 530,0
Lokaty reverse repo	100 403,9	-15 691,9	-41 628,0	4 156,5	0,0	0,0	0,0	47 240,5
Lokaty repo	-108 614,0	12 117,3	38 805,8	-3 038,4	0,0	0,0	0,0	-60 729,3
Pozostałe	-674,6	-15 940,1	-6 520,8	-12 261,8	28,6	-10,3	-312,6	-35 691,6
Razem	**473 730,1**	**-239 737,2**	**-104 248,3**	**-48 450,6**	**-15 905,9**	**-11 138,7**	**-61 093,7**	**-6 844,3**

Na wielkość i zmiany przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wpływ miały głównie następujące czynniki:

- średnie oprocentowanie podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych, w szczególności spadek średniorocznego oprocentowania lokat terminowych w AUD, NZD i NOK oraz spadek średniej stopy zwrotu z dłużnych papierów wartościowych w EUR w warunkach ujemnego oprocentowania tej waluty, przy jednoczesnym wzroście średniej stopy zwrotu z dłużnych papierów wartościowych w USD,
- poziom średniorocznych kursów złotego do walut obcych - aprecjacja złotego wobec wszystkich walut, w których inwestowane są rezerwy walutowe,

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2016	2017	Zmiana
USD	3,9431	3,7777	-0,1654
EUR	4,3625	4,2576	-0,1049
GBP	5,3431	4,8601	-0,4830
AUD	2,9330	2,8934	-0,0396
NOK	0,4695	0,4567	-0,0128
NZD	2,7500	2,6837	-0,0663

- poziom rezerw walutowych[8] w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 347.490,9 mln zł w 2017 r. w porównaniu z 338.664,8 mln zł w 2016 r.),

Średnioroczny poziom rezerw walutowych w podziale na waluty obce

w mln jednostek waluty oryginalnej	2016	2017	Zmiana
USD	37 231,1	38 940,6	1 709,5
EUR	23 682,7	26 592,7	2 910,0
GBP	6 726,4	7 363,7	637,3
AUD	8 179,7	8 317,1	137,4
NOK	40 182,1	40 719,6	537,5
NZD	3 211,4	3 247,0	35,6
BRL	91,1	0,0	-91,1
MXN	3 841,1	0,0	-3 841,1

- udział poszczególnych instrumentów inwestycyjnych w strukturze rezerw walutowych – spadek udziału dłużnych papierów wartościowych przy jednoczesnym wzroście udziału pozostałych instrumentów inwestycyjnych,

Struktura inwestycyjna rezerw walutowych NBP w ujęciu średniorocznym

%	2016	2017	Zmiana
Lokaty terminowe	11,0	12,8	1,8 p.p.
Lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne)	0,8	1,0	0,2 p.p.
Dłużne papiery wartościowe	88,2	86,2	-2,0 p.p.

[8] W ramach rezerw walutowych uwzględniono: lokaty terminowe, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne) oraz dłużne papiery wartościowe.

- średnie dzienne zaangażowanie kwotowe w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych.

Średnie dzienne zaangażowanie w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

w mln jednostek waluty oryginalnej	2016	2017	Zmiana
USD	8 015,9	7 197,5	-818,4
EUR	302,1	650,9	348,8
GBP	2 802,9	2 174,0	-628,9
AUD	9,1	76,4	67,3

Przychody z tytułu odsetek od złota *(por. Nota 1 i Nota 3)*

Pozycja obejmuje przychody z odsetek od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2017 r. był głównie skutkiem zmniejszenia średniorocznego oprocentowania lokat oraz aprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

Wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z Międzynarodowym Funduszem Walutowym *(por. Nota 2 i Nota 17)*

	Przychody		Koszty		Wynik		
w tys. złotych	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	842,3	4 690,6	0,0	0,0	842,3	4 690,6	3 848,3
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	1 562,0	7 993,8	0,0	0,0	1 562,0	7 993,8	6 431,8
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	1 046,8	5 319,1	0,0	0,0	1 046,8	5 319,1	4 272,3
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	5 959,9	35 409,2	-5 959,9	-35 409,2	-29 449,3
Razem	**3 451,1**	**18 003,5**	**5 959,9**	**35 409,2**	**-2 508,8**	**-17 405,7**	**-14 896,9**

Zmiana przychodów/kosztów z tytułu odsetek od pozycji związanych z MFW była wypadkową następujących czynników:

- wzrostu średnioważonego oprocentowania SDR z 0,084% w 2016 r. do 0,525% w 2017 r. [9],
- aprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym z 5,4805 zł w 2016 r. do 5,2367 zł w 2017 r.,

[9] W związku z decyzją Rady Wykonawczej MFW, począwszy od dnia 1 października 2016 r. do koszyka walut obcych wykorzystywanego do ustalenia kursu SDR dołączony został chiński yuan renminbi (dotychczas w koszyku walut znajdowały się: USD, EUR, JPY i GBP), co miało wpływ na wzrost stopy procentowej MFW.

- niższego średniorocznego poziomu rachunku bieżącego w MFW, należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW oraz transzy rezerwowej.

Wynik z tytułu odsetek i dyskonta od instrumentów polityki pieniężnej *(por. Nota 11)*

Wzrost o 36.321,8 tys. zł ujemnego wyniku z odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- wyższymi o 33.522,5 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem wzrostu średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku,

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2016	2017	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	38 821,5	41 697,3	2 875,8
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	1,35	1,35	0,0 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

- wyższymi o 2.237,4 tys. zł kosztami dyskonta od wyemitowanych bonów pieniężnych NBP, co było rezultatem wyższych kosztów dostrajających operacji polityki pieniężnej przy niższych kosztach podstawowych operacji polityki pieniężnej.

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	1 086 893,0	1 082 121,0	-4 772,0
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	18 486,0	25 495,4	7 009,4
Razem	**1 105 379,0**	**1 107 616,4**	**2 237,4**

Powyższa zmiana była spowodowana wzrostem średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej, przy jednoczesnym spadku średniorocznego poziomu emisji w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2016	2017	Zmiana
Operacje podstawowe	71 198,1	71 076,0	-122,1
Operacje dostrajające	1 210,7	1 674,1	463,4
Stopa referencyjna NBP	1,50	1,50	0,0 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

Inne przychody/koszty z tytułu odsetek

	Przychody		Koszty		Wynik		
w tys. złotych	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Przychody z odsetek od kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku*	1 813,0	0,0	0,0	0,0	1 813,0	0,0	-1 813,0
Przychody z odsetek od zadłużenia banku w likwidacji**	202,6	18 216,1	0,0	0,0	202,6	18 216,1	18 013,5
Koszty odsetek od rachunków bieżących, pomocniczych oraz lokat terminowych prowadzonych przez NBP***, w tym	0,0	0,0	29 171,6	20 007,4	-29 171,6	-20 007,4	9 164,2
- w walutach obcych	*0,0*	*0,0*	*10 093,8*	*925,6*	*-10 093,8*	*-925,6*	*9 168,2*
- w walucie krajowej	*0,0*	*0,0*	*19 077,8*	*19 081,8*	*-19 077,8*	*-19 081,8*	*-4,0*
Przychody/koszty odsetek związane z rozliczeniami w TARGET2	2 889,7	9 344,3	3 500,9	10 080,6	-611,2	-736,3	-125,1
Pozostałe przychody/koszty odsetek	8 204,8	498,2	164,1	2,1	8 040,7	496,1	-7 544,6
Razem	**13 110,1**	**28 058,6**	**32 836,6**	**30 090,1**	**-19 726,5**	**-2 031,5**	**17 695,0**

* Z dniem 22 lutego 2016 r. NBP zaprzestał naliczania odsetek od kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku (por. Nota 9).

** Dotyczy spłat odsetek naliczonych do dnia postawienia banku w stan likwidacji (por. Nota 9 i Nota 19) oraz spłat odsetek naliczonych po dniu postawienia banku w stan likwidacji.

*** Dotyczy głównie rachunków budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

Nota 29 Przychody/koszty z operacji finansowych

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe	10 845 941,7	3 496 116,5	1 527 150,5	3 513 779,0	9 318 791,2	-17 662,5	-9 336 453,7
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	4 329 748,3	2 605 108,3	2 662 923,6	2 031 383,0	1 666 824,7	573 725,3	-1 093 099,4
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	*1 768 344,1*	*836 112,2*	*254 507,6*	*467 514,1*	*1 513 836,5*	*368 598,1*	*-1 145 238,4*
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	*2 561 404,2*	*1 768 996,1*	*2 408 416,0*	*1 563 868,9*	*152 988,2*	*205 127,2*	*52 139,0*
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	*571 245,2*	*29 933,5*	*107 631,5*	*30 104,8*	*463 613,7*	*-171,3*	*-463 785,0*
• z gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)	*1 990 159,0*	*1 739 062,6*	*2 300 784,5*	*1 533 764,1*	*-310 625,5*	*205 298,5*	*515 924,0*
Pozostałe przychody/koszty z operacji finansowych	2,6	4,6	1,9	2,0	0,7	2,6	1,9
Razem	**15 175 692,6**	**6 101 229,4**	**4 190 076,0**	**5 545 164,0**	**10 985 616,6**	**556 065,4**	**-10 429 551,2**

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	złoto	Pozostałe*	Razem
2016	5 956 842,5	1 314 513,0	-35 982,9	862 855,8	607 269,4	572 700,9	112 458,3	0,2	-71 866,0	**9 318 791,2**
2017	1 835 260,1	-231 317,6	-1 396 766,2	177 160,9	-65 892,0	-338 903,7	1 190,3	12,5	1 593,2	**-17 662,5**
Zmiana	-4 121 582,4	-1 545 830,6	-1 360 783,3	-685 694,9	-673 161,4	-911 604,6	-111 268,0	12,3	73 459,2	**-9 336 453,7**

* Dotyczy głównie BRL i MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tych walutach.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	Pozostałe*	Razem
2016	476 819,9	169 755,0	540 465,3	278 105,1	4 914,5	43 776,7	**1 513 836,5**
2017	11 989,9	68 613,8	139 814,6	138 733,6	9 446,2	0,0	**368 598,1**
Zmiana	-464 830,0	-101 141,2	-400 650,7	-139 371,5	4 531,7	-43 776,7	**-1 145 238,4**

* Dotyczy MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tej walucie.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NZD	Pozostałe*	Razem
2016	-842,4	322 064,3	63 831,7	66 359,6	8 056,8	4 143,7	**463 613,7**
2017	-1 850,0	-3 921,1	1 817,9	3 850,2	-68,3	0,0	**-171,3**
Zmiana	-1 007,6	-325 985,4	-62 013,8	-62 509,4	-8 125,1	-4 143,7	**-463 785,0**

* Dotyczy BRL i MXN. W 2016 r. NBP zakończył inwestycje w instrumenty w tych walutach.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	Razem
2016	-344 967,4	43 967,5	-9 625,6	**-310 625,5**
2017	206 022,0	-11 418,3	10 694,8	**205 298,5**
Zmiana	550 989,4	-55 385,8	20 320,4	**515 924,0**

Nota 30 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	1 168 798,6	13 092 709,6	11 923 911,0
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	931 795,8	659 285,1	-272 510,7
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	*929 990,0*	*659 271,5*	*-270 718,5*
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	*1 805,8*	*13,6*	*-1 792,2*
Razem	**2 100 594,4**	**13 751 994,7**	**11 651 400,3**

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP[10] (por. Nota 22). Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
USD	0,0	5 672 532,6	5 672 532,6
EUR	0,0	1 892 538,3	1 892 538,3
GBP	1 091 492,6	2 207 578,4	1 116 085,8
AUD	0,0	1 452 458,8	1 452 458,8
NOK	0,0	1 304 581,0	1 304 581,0
NZD	0,0	561 710,0	561 710,0
SDR	77 301,8	0,0	-77 301,8
Pozostałe	4,2	1 310,5	1 306,3
Razem	**1 168 798,6**	**13 092 709,6**	**11 923 911,0**

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

[10] W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej ujemne różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu z wyższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2016 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	762 962,2	461 925,7	-301 036,5
Papiery wartościowe w EUR	56 043,8	102 460,3	46 416,5
Papiery wartościowe w GBP	26 444,4	59 536,3	33 091,9
Papiery wartościowe w AUD	66 117,5	35 349,2	-30 768,3
Papiery wartościowe w NOK	18 422,1	0,0	-18 422,1
Razem	**929 990,0**	**659 271,5**	**-270 718,5**

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2016 i 31.12.2017 transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 18 i Nota 26).

Nota 31 Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2017 r. przychody w wysokości 10.807.911,6 tys. zł były wynikiem wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 23).

W 2016 r. przychody w wysokości 400.000,0 tys. zł były efektem rozwiązania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych do poziomu minimalnego odpowiadającego wysokości niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Za prowadzenie przez NBP rachunków bankowych	537,8	534,9	-2,9
Za wykonanie zleceń płatniczych	29 204,6	31 259,8	2 055,2
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji	29 925,2	15 205,9	-14 719,3
Razem	**59 667,6**	**47 000,6**	**-12 667,0**

Spadek pozostałych przychodów w 2017 r. dotyczył głównie przychodów z opłat za niedostarczenie w terminie papierów wartościowych przez kontrahentów NBP (tzw. *fails charges*[11]), które w 2017 r. wyniosły 4.673,8 tys. zł w porównaniu z 19.600,2 tys. zł w 2016 r.

[11] *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowych oraz transakcji repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona.

Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP	7 164,8	6 691,8	-473,0
Za wykonanie własnych zleceń płatniczych	3 476,1	3 537,5	61,4
Z tytułu zastępczej obsługi kasowej	7 033,2	6 767,9	-265,3
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji	36 287,3	18 229,6	-18 057,7
Razem	**53 961,4**	**35 226,8**	**-18 734,6**

Spadek pozostałych kosztów w 2017 r. dotyczył głównie kosztów opłat z tytułu braku dostarczenia w terminie papierów wartościowych (tzw. *fails charges*), które w 2017 r. wyniosły 3.195,6 tys. zł w porównaniu z 20.138,8 tys. zł w 2016 r. (por. Nota 32).

Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	**15 016,7**	**17 289,4**	**2 272,7**
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	*5 463,7*	*4 965,0*	*-498,7*
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	*9 553,0*	*12 324,4*	*2 771,4*

Nota 35 Pozostałe przychody

W 2017 r. pozycja wyniosła 112.997,1 tys. zł i obejmowała głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, przychody ze sprzedaży środków trwałych oraz przychody z wynajmu pomieszczeń biurowych. Wzrost przychodów o 28.073,5 tys. zł w porównaniu z 2016 r. był głównie wynikiem wyższych przychodów ze sprzedaży nieruchomości.

Nota 36 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	380 075,6	388 700,0	8 624,4
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	13 262,6	11 770,1	-1 492,5
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	84 042,4	86 484,9	2 442,5
- Pracowniczy Program Emerytalny	*24 237,2*	*24 713,5*	*476,3*
Razem	**477 380,6**	**486 955,0**	**9 574,4**

W 2017 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.281 etatów i było niższe o 15 etatów w porównaniu do 2016 r., co było przede wszystkim efektem wdrożenia centralizacji obsługi posiadaczy rachunków w zakresie operacji gotówkowych i koncentracji procesu przeliczania oraz sortowania banknotów.

W 2017 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

W 2016 i 2017 r. koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco.

	2016		2017	
w tys. złotych	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	**13 262,6**	***3 644,6***	**11 770,1**	***2 103,7***
- z tytułu odpraw emerytalnych	13 235,7	*9 259,8*	4 884,0	*38,8*
- z tytułu odpraw rentowych	26,9	*-157,3*	211,6	*23,8*
- z tytułu nagród jubileuszowych	0,0**	*-5 457,9*	6 674,5	*2 041,1*
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	0,0**	-	0,0**	-

* Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (-)

** W przypadku rezerw na nagrody jubileuszowe oraz niewykorzystane urlopy wypoczynkowe w 2016 r. oraz w przypadku rezerwy na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe w 2017 r. wystąpiły przychody z ich częściowego rozwiązania, ujęte w pozycji *Pozostałe przychody*.

Nota 37 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2016 dane z zatwierdzonego sprawozdania finansowego	2016 dane porównywalne*	2017	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	22 763,9	24 396,7	23 048,5	-1 348,2
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	13 606,4	12 666,2	10 855,3	-1 810,9
Podróże służbowe	4 388,1	4 357,8	4 270,1	-87,7
Usługi obce	137 549,8	144 953,5	153 039,1	8 085,6
Podatki i opłaty	26 321,4	26 321,4	22 042,1	-4 279,3
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	4 321,7	4 321,7	4 632,6	310,9
Pozostałe koszty administracyjne	23 651,4	15 585,4	10 372,9	-5 212,5
Razem	**232 602,7**	**232 602,7**	**228 260,6**	**-4 342,1**

* W 2017 r. dokonano reklasyfikacji wybranych kategorii kosztów w celu lepszego odzwierciedlenia kosztów według rodzaju zużytego zasobu.

Zmiana pozycji była głównie wynikiem zmniejszenia:

- pozostałych kosztów administracyjnych, przede wszystkim w związku z niższymi kosztami dofinansowania przedsięwzięć edukacyjnych,
- kosztów podatków i opłat, głównie w związku ze spadkiem kosztów podatku VAT należnego.

Jednocześnie nastąpił wzrost kosztów usług obcych, przede wszystkim w zakresie serwisów i asysty technicznej oprogramowań informatycznych oraz napraw, konserwacji i przeglądów środków trwałych w obiektach Centrali i oddziałów okręgowych NBP.

Nota 38 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2016	2017	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	62 688,3	60 795,9	-1 892,4
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	22 152,0	21 195,9	-956,1
Razem	**84 840,3**	**81 991,8**	**-2 848,5**

Nota 39 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2017 r. pozycja wyniosła 280.088,9 tys. zł i była o 29.156,8 tys. zł wyższa w porównaniu z 2016 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji monet powszechnego obiegu w wyniku wzrostu liczby zamówionych monet oraz wyższych cen produkcji monet o nominale od 1 gr do 10 gr,
- zmniejszenia kosztów emisji banknotów powszechnego obiegu w wyniku niższych cen zakupu banknotów o nominale 10 zł, 100 zł, 200 zł i 500 zł, przy jednoczesnym wzroście liczby zamówionych banknotów.

Nota 40 Pozostałe koszty

W 2017 r. pozycja wyniosła 12.605,7 tys. zł i obejmowała głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość środków trwałych. Wzrost kosztów o 1.591,8 tys. zł w porównaniu z 2016 r. był głównie wynikiem wyższych kosztów odpisów aktualizujących wartość nieruchomości.

Nota 41 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2017 r. był ujemny i wyniósł 2.524.935,6 tys. zł, w związku z czym w 2018 r. NBP nie dokona wpłaty z zysku do budżetu państwa. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP pokryciu strat bilansowych NBP służy fundusz rezerwowy (por. Nota 23).

8. Pozostałe noty objaśniające

Nota 42 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW o charakterze ostrożnościowym, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych.

W 2017 r. obowiązywały:

- do 12 stycznia 2017 r. – Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości 13,0 mld SDR przyznana Polsce w styczniu 2015 r. na okres dwóch lat[12],
- od 13 stycznia do 2 listopada 2017 r. – Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości 6,5 mld SDR przyznana Polsce na okres dwóch lat, to jest do stycznia 2019 r. W dniu 3 listopada 2017 r. – w odpowiedzi na wspólny wniosek Ministra Rozwoju i Finansów oraz Prezesa Narodowego Banku Polskiego – MFW anulował dostęp Polski do Elastycznej Linii Kredytowej z dnia 13 stycznia 2017 r.

W obu przypadkach dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej był Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, a NBP pełnił rolę agenta finansowego Rządu.

[12] Pierwotnie w wysokości 15,5 mld SDR, następnie zmniejszona na wniosek Polski w styczniu 2016 r. do 13,0 mld SDR.

Nota 43 Zdarzenia po dacie bilansu

Do dnia zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2017 r. nie wystąpiły zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, tj. 31.12.2017 i które miałyby istotny wpływ na treść tego sprawozdania finansowego.

9. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego:
  - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i oddziałów okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują ryzyko operacyjne, przeprowadzają ocenę jego poziomu oraz podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka w swojej jednostce,
  - działalność Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który na bieżąco monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne występujące w skali NBP, opracowuje regulacje oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Przygotowuje także sprawozdawczość na temat ryzyka operacyjnego dla Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP,
  - Komisję ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym, na podstawie otrzymywanych informacji na temat ryzyka finansowego i operacyjnego.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,

- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

9.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

9.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciążących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej przedstawiono maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe związane z aktywami NBP, bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (ekspozycje przedstawione w tabeli są oparte na kwotach ujętych w bilansie).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe NBP wynika głównie z aktywów finansowych związanych z zarządzaniem rezerwami walutowymi (pozycja A.2.2 bilansu).

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Pozycja bilansu
Rachunki bieżące w złocie	3 673,5	802 775,4	A.1
Lokaty terminowe w złocie	15 270 503,8	13 429 773,0	A.1
Należności od MFW	4 394 707,8	3 374 388,1	A.2.1
Rachunki bieżące w walutach obcych	15 599 875,3	12 470 822,1	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 324 537,1	26 289 397,0	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 444 450,1	29 795 939,6	A.2.2
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	332 892 291,0	307 350 022,7	A.2.2
Zapas banknotów i monet zagranicznych	154 066,5	152 894,3	A.2.2
Inne należności w walutach obcych	1 436 977,0	1 440,1	A.2.2
Pozostałe	190 866,2	173 133,5	A.6, A.10.3, A.10.5
Razem	**478 711 948,3**	**393 840 585,8**	

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 1.143.327,5 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu sektorowym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017
Instytucje rządowe i samorządowe	318 947 384,5	301 010 723,9
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	*304 784 414,3*	*292 726 332,0*
- Pozostałe	*14 162 970,2*	*8 284 391,9*
Monetarne instytucje finansowe	110 353 695,3	69 130 267,3
- Zagraniczne instytucje kredytowe	*79 892 557,6*	*46 289 878,8*
- Banki centralne, BIS oraz MFW	*30 449 700,0*	*22 827 009,9*
- Krajowe instytucje kredytowe	*11 437,7*	*13 378,6*
Międzynarodowe organizacje finansowe	3 307 896,2	740 242,6
Niemonetarne instytucje finansowe	43 880 176,5	21 353 864,3
Sektor niefinansowy	2 068 703,6	1 452 589,1
Pozostałe	154 092,2	152 898,6
Razem	**478 711 948,3**	**393 840 585,8**

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu geograficznym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017
Stany Zjednoczone	181 208 435,6	155 831 299,5
Strefa euro	132 961 428,1	118 284 203,1
Wielka Brytania	96 479 756,9	66 720 024,4
Australia	27 539 364,0	26 034 926,8
Norwegia	14 636 831,2	11 849 103,5
Nowa Zelandia	5 182 599,8	5 300 959,4
Szwecja	1 452 127,6	1 788 320,0
Dania	2 269 197,5	304 809,5
Polska	188 623,7	170 244,9
Szwajcaria	2 585 043,2	158 033,2
Pozostałe	14 208 540,7	7 398 661,5
Razem	**478 711 948,3**	**393 840 585,8**

9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku

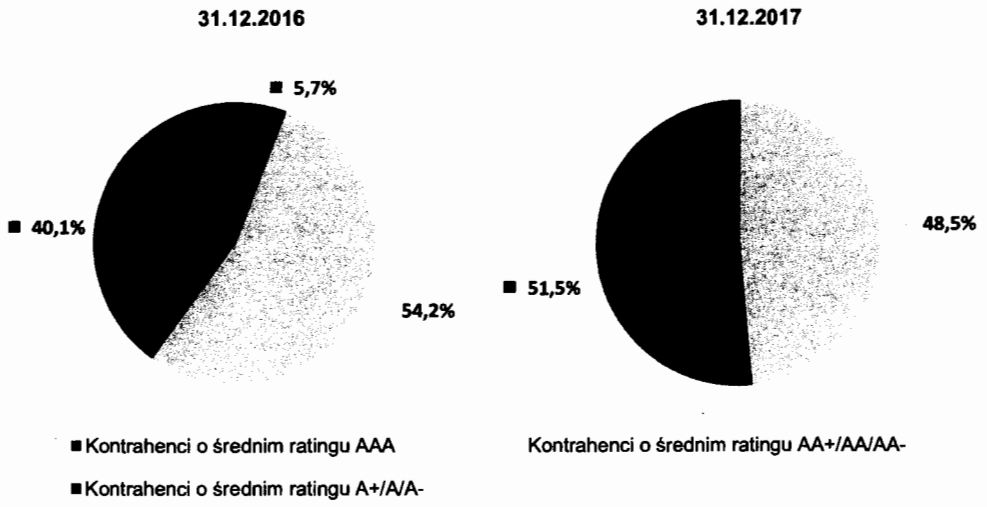
obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych

Kondycja finansowa kontrahentów NBP, z którymi zawierane są lokaty terminowe w ramach zarządzania rezerwami walutowymi i złotem, monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także implikowanych ratingów wyznaczanych w oparciu o rynkowe kwotowania CDS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w lokaty terminowe związane z zarządzaniem rezerwami walutowymi według średniego ratingu kontrahentów na 31.12.2016 i 31.12.2017.[13]

Wykres 1. Struktura zaangażowania w lokaty terminowe według średniego ratingu kontrahenta na 31.12.2016 i 31.12.2017

NBP zawiera lokaty terminowe również z bankami centralnymi krajów, spełniających przyjęte wymogi ratingowe. Zarówno na 31.12.2016, jak i na 31.12.2017 NBP posiadał lokaty terminowe w dwóch bankach centralnych, o łącznej wartości nominalnej 10.651.413,9 tys. zł na 31.12.2016 oraz 6.130.219,7 tys. zł na 31.12.2017.

[13] Struktura zaangażowania w lokaty terminowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla kontrahentów lokat terminowych.

9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych

Poniższa tabela przedstawia zaangażowanie NBP w dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, banki centralne i pozostałe podmioty.

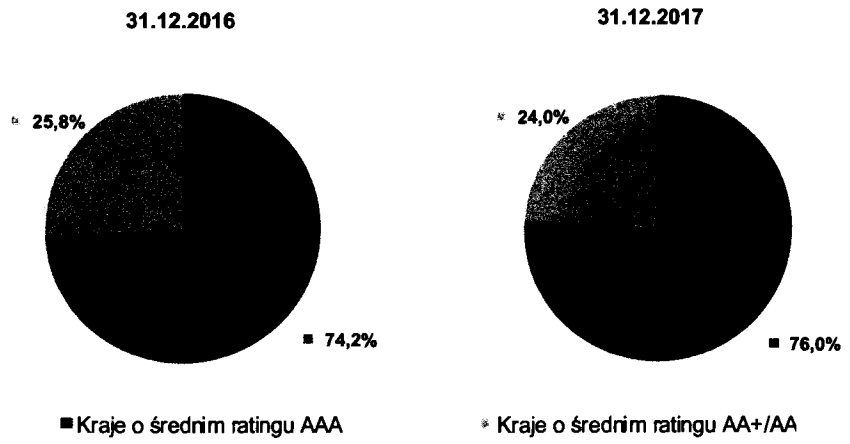
w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
Rządowe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	304 784 414,3	292 725 681,7	-12 058 732,6
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych emitowane przez banki centralne	417 737,1	174 558,7	-243 178,4
Pozostałe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, w tym:	27 690 139,6	14 449 782,3	-13 240 357,3
- korporacyjne w USD	*1 752 622,3*	*1 420 513,6*	*-332 108,7*
Razem	**332 892 291,0**	**307 350 022,7**	**-25 542 268,3**

Rządowe dłużne papiery wartościowe i dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki centralne

Przy ocenie jakości kredytowej papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Poniżej przedstawiono strukturę zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta.[14] W 2017 r. NBP dokonywał inwestycji w papiery wartościowe krajów o ratingu co najmniej na poziomie AA/Aa3.

[14] Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania ryzyka kredytowego.

Wykres 2. Struktura zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta na 31.12.2016 i 31.12.2017

Pozostałe dłużne papiery wartościowe

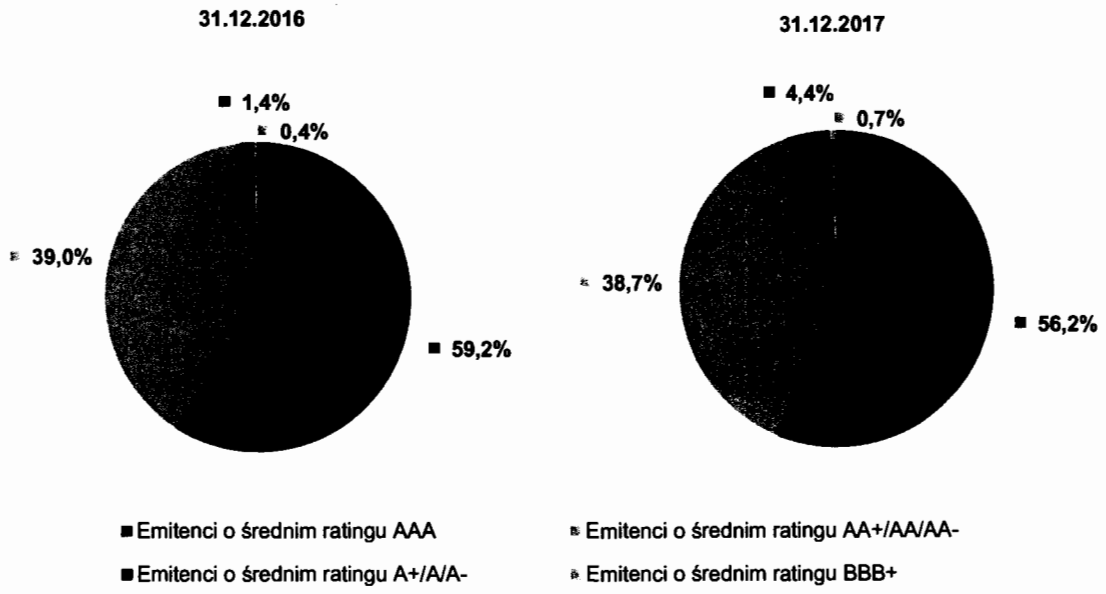
Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych jest przeprowadzana w oparciu o model punktowy uwzględniający:

- status emitenta,
- ratingi przyznawane przez agencje ratingowe,
- dane finansowe emitenta.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2016 i 31.12.2017.[15]

[15] Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla emitentów pozostałych papierów wartościowych.

Wykres 3. Struktura zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2016 i 31.12.2017

9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro.

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku

w mln złotych / euro	2016	2017	Zmiana
Kredyt lombardowy*	1 349,5	12,6	-1 336,9
Kredyt techniczny	11 421 966,2	11 544 493,1	122 526,9
Kredyt w ciągu dnia w euro	11 304,2	12 663,0	1 358,8

* Liczona za dni wykorzystywania.

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez zabezpieczenia spełniające kryteria określone przez NBP. Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP w złotych, przy czym lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w EUR. W przypadku kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący zmniejszeniu prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu m.in. w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych papierów wartościowych/kursów walutowych.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A. (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2017 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 123.396,7 tys. zł od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku (por. Nota 9). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2017 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie udzielonego kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku nie wchodzą do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze[16] (Dz. U z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

9.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach

[16] Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449 tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2016 i 31.12.2017[17].

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 1.143.327,5 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2017 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

[17] Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

31.12.2016 *w tys. złotych*	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFW	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	26 163 901,6	26 163 901,6	0,0	0,0	0,0	26 163 901,6	26 119 613,0	44 288,6	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	16 153,2	0,0	18 153,2	0,0	0,0	16 153,1	16 153,1	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 447 569,1	0,0	70 480 900,3	5 725 141,1	241 527,7	76 439 867,9	0,0	76 439 867,9	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	2 404 271,2	0,0	2 404 105,6	165,4	0,0	2 404 271,2	1 133 642,6	1 264 209,4	0,0	6 419,2
Alokacja SDR	7 403 907,5	0,0	4 513,0	0,0	7 399 394,5	7 401 999,6	0,0	0,0	7 401 999,6	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	1 648 593,3	0,0	1 648 593,3	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	**114 084 395,9**	**26 163 901,6**	**74 554 265,6**	**5 725 306,5**	**7 640 922,2**	**112 426 193,4**	**27 269 408,7**	**77 748 365,9**	**7 401 999,6**	**6 419,2**

31.12.2017 *w tys. złotych*	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFW	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	18 627 430,3	18 627 430,3	0,0	0,0	0,0	18 627 430,3	18 580 018,5	47 411,8	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	17 239,9	0,0	17 239,9	0,0	0,0	17 233,6	17 233,6	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	29 008 145,7	0,0	29 008 145,7	0,0	0,0	29 005 514,5	0,0	29 005 514,5	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	842 218,0	0,0	842 119,1	98,9	0,0	842 218,0	707 077,9	125 818,4	0,0	9 521,7
Alokacja SDR	6 489 942,6	0,0	12 015,2	0,0	6 477 927,4	6 485 630,0	0,0	0,0	6 485 630,0	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	1 023 518,0	0,0	1 023 518,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	**56 008 494,5**	**18 627 430,3**	**30 903 037,9**	**98,9**	**6 477 927,4**	**54 978 026,4**	**19 304 330,0**	**29 178 544,7**	**6 485 630,0**	**9 521,7**

9.1.3 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD", określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2017 r. utrzymano MD rezerw na poziomie zbliżonym do obowiązującego w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD[18], wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej dochodowości) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 6.574,4 mln zł na 31.12.2017 (na 31.12.2016 o 6.825,0 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2016	31.12.2017	Zmiana
USD	2 706,47	2 494,07	-212,40
EUR	1 597,06	1 731,26	134,20
GBP	1 299,95	1 114,05	-185,90
AUD	788,23	753,93	-34,30
NOK	272,01	326,85	54,84
NZD	161,25	154,26	-6,99
Razem	**6 824,97**	**6 574,42**	**-250,55**

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach bilansu, natomiast koszty obciążają wynik finansowy NBP.

[18] W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2016 i 31.12.2017, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2016 i 31.12.2017 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

9.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk* - VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2017 r. zachowano obowiązującą w roku poprzednim strukturę walutową benchmarku strategicznego, obejmującą:

- 44% USD,
- 27% EUR,
- 12% GBP,
- 8% AUD,
- 6% NOK,
- 3% NZD.

9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe

Poniżej przedstawiono wartości zasobów walutowych NBP na 31.12.2016 i 31.12.2017 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

31.12.2016 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16 035 770,9	0,0	16 035 770,9
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	0,0	209 681 425,7	125 175 919,4	64 126 925,8	27 738 618,6	21 389 669,4	10 521 317,3	4 394 707,8	0,0	218 320,8	463 246 904,8
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	424,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	424,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 283 391,5	98 914,3	106 635,7	0,0	19 726,9	7 079,7	32 940,7	56 716,0	0,0	0,0	1 605 404,8
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*98 914,3*	*10 893,9*	*0,0*	*19 726,9*	*7 079,7*	*32 940,7*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*169 555,5*
AKTYWA OGÓŁEM	**1 283 815,5**	**209 780 340,0**	**125 282 555,1**	**64 126 925,8**	**27 758 345,5**	**21 396 749,1**	**10 554 258,0**	**4 451 423,8**	**16 035 770,9**	**218 320,8**	**480 888 504,5**
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	187 574 849,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	187 574 849,5
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	114 553 118,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	114 553 118,7
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	468 823,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	468 823,0
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	4 980 569,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 980 569,3
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	4 369 292,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 369 292,4
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 239 446,3	25 840 936,4	137,5	60,4	2,3	0,0	0,0	0,0	188 825,8	27 269 408,7
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	0,0	52 179 341,0	4 281 794,8	21 287 230,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	77 748 365,9
8. Zobowiązania wobec MFW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 401 999,6	0,0	0,0	7 401 999,6
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	186 884,4	93 837,5	17 618,3	491,5	24 268,9	7 081,2	37 307,4	0,0	0,0	81,3	367 570,5
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*92 521,7*	*12 664,2*	*447,9*	*22 440,7*	*7 079,7*	*37 306,9*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*172 461,1*
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	133 314,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	133 314,0
12. Różnice z wyceny	42 909 297,6	139 355,0	287 746,9	452 106,4	75 885,1	242 101,6	206 279,1	0,0	0,0	0,0	44 312 771,7
13. Fundusze i rezerwy	13 315 346,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13 315 346,1
14. Wynik finansowy	-1 606 924,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1 606 924,9
PASYWA OGÓŁEM	**366 884 570,1**	**53 651 979,8**	**30 428 096,4**	**21 739 965,5**	**100 214,4**	**249 185,1**	**243 586,5**	**7 401 999,6**	**0,0**	**188 907,1**	**480 888 504,5**
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	455 017,4	0,0	103 315,5	425 233,7	0,0	672 700,3	0,0	0,0	0,0	1 656 266,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	1 084 534,4	352 149,7	102 867,6	0,0	116 715,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1 656 266,9
ZASÓB NETTO	**-365 600 754,6**	**155 498 843,2**	**94 502 309,0**	**42 387 408,2**	**28 083 364,8**	**21 030 848,8**	**10 983 371,8**	**-2 950 575,8**	**16 035 770,9**	**29 413,7**	
w tym:											
*Zasób bilansowy**	*-365 600 754,6*	*156 121 967,6*	*94 856 229,0*	*42 387 408,2*	*27 660 844,9*	*21 147 564,0*	*10 315 037,7*	*-2 950 575,8*	*16 035 770,9*	*29 413,7*	
*Zasób pozabilansowy**	*0,0*	*-623 124,4*	*-353 920,0*	*0,0*	*422 519,9*	*-116 715,2*	*668 334,1*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	

* Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.10) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

31.12.2017 *w tys. złotych*	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14 942 147,1	0,0	14 942 147,1
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	0,0	169 602 794,7	113 827 122,0	38 274 186,7	26 369 789,1	18 840 711,0	8 962 333,2	3 374 388,1	0,0	183 579,1	379 434 903,9
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	529,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	529,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 266 639,9	13 633,8	90 918,2	5 457,2	2 391,4	0,0	15 174,1	49 653,0	0,0	0,0	1 443 867,6
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*13 633,8*	*0,0*	*5 457,2*	*1 741,1*	*0,0*	*15 174,1*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	36 006,2
AKTYWA OGÓŁEM	**1 267 168,9**	**169 616 428,5**	**113 918 040,2**	**38 279 643,9**	**26 372 180,5**	**18 840 711,0**	**8 977 507,3**	**3 424 041,1**	**14 942 147,1**	**183 579,1**	**395 821 447,6**
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	198 715 915,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	198 715 915,2
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	128 003 831,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	128 003 831,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	471 354,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	471 354,0
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	7 581 248,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 581 248,1
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2 862 039,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 862 039,9
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	783 352,9	18 360 761,3	2 806,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	157 409,6	19 304 330,0
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	0,0	22 025 580,2	6 654 064,1	0,0	373 339,7	125 560,7	0,0	0,0	0,0	0,0	29 178 544,7
8. Zobowiązania wobec MFW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 485 630,0	0,0	0,0	6 485 630,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	180 230,0	13 874,2	9 531,7	5 754,9	2 156,8	1,6	15 174,5	0,0	0,0	72,4	226 796,1
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*13 667,8*	*590,0*	*5 488,8*	*2 110,1*	*0,0*	*15 174,1*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	37 030,8
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	133 784,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	133 784,0
12. Różnice z wyceny	12 604 341,4	23 048,2	30 992,7	150 672,4	8 911,3	202 261,3	203 110,7	0,0	0,0	0,0	13 223 338,0
13. Fundusze i rezerwy	2 967 483,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 967 483,8
14. Wynik finansowy	-13 332 847,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-13 332 847,2
PASYWA OGÓŁEM	**340 187 380,2**	**22 845 855,5**	**25 055 349,8**	**159 233,5**	**384 407,8**	**327 823,6**	**218 285,2**	**6 485 630,0**	**0,0**	**157 482,0**	**395 821 447,6**
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	490 890,0	208 860,5	188 649,1	136 364,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 024 763,6
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	136 364,0	208 270,5	282 619,5	167 110,7	0,0	230 398,9	0,0	0,0	0,0	1 024 763,6
ZASÓB NETTO	**-338 920 211,3**	**147 125 099,0**	**88 863 280,4**	**38 026 440,0**	**25 957 026,0**	**18 512 887,4**	**8 528 823,2**	**-3 061 588,9**	**14 942 147,1**	**26 097,1**	
w tym:											
*Zasób bilansowy**	*-338 920 211,3*	*146 770 807,0*	*88 863 280,4*	*38 120 442,0*	*25 968 141,7*	*18 512 887,4*	*8 759 222,1*	*-3 061 588,9*	*14 942 147,1*	*26 097,1*	
*Zasób pozabilansowy**	*0,0*	*354 492,0*	*0,0*	*-94 002,0*	*-31 115,7*	*0,0*	*-230 398,9*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	

* Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.10) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk* – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Na 31.12.2016 kwota rezerwy wyniosła 10.807.911,6 tys. zł i była równa kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych (na mocy uchwały nr 12/2010). Kwota oszacowanej rezerwy na 31.12.2017 nie uległa zmianie, jednakże na skutek wystąpienia na koniec 2017 r. kosztów niezrealizowanych wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie powodującej stratę NBP i przewyższającej utworzoną rezerwę, rezerwa została wykorzystana w całej kwocie na dobro przychodów.

9.1.4.3. Ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek niekorzystnych zmian rynkowej ceny złota.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Rozdział 2.5.13 i Nota 22).

9.1.5. Kapitał NBP

NBP jako centralny bank państwa, nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej banków.

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy,
- fundusz rezerwowy,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych,
- rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości,
- dodatnie różnice z wyceny kursowej i cenowej,
- stratę bilansową (z lat ubiegłych i roku bieżącego),
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

Poniżej przedstawiono wartości składników kapitału NBP.

w tys. złotych	31.12.2016	31.12.2017
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0
Fundusz rezerwowy	1 007 434,5	1 467 483,8
Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	10 807 911,6	0,0
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2
Dodatnie różnice z wyceny kursowej i cenowej	42 694 748,5	11 605 314,8
Strata bilansowa z lat ubiegłych	-10 807 911,6	-10 807 911,6
Wynik finansowy roku bieżącego pozostający w NBP*	460 049,3	-2 524 935,6
Razem	**47 280 255,5**	**2 857 974,6**
% sumy bilansowej NBP	*9,8%*	*0,7%*

* 5% z zysku NBP za 2016 r., który wyniósł 9.200.986,7 tys. zł oraz pełna kwota straty NBP za 2017 r.

9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- pozostałych aktywów finansowych,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP.

W odniesieniu do tych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednej z trzech kategorii.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.	Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).	Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.
Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP.[19]	Do tej kategorii NBP zaklasyfikował transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. Wartość tych transakcji na dzień bilansowy jest ustalana przez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień spot obowiązujący dla cen rynkowych z dnia wyceny.	Na 31.12.2016 i 31.12.2017 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2016 i 31.12.2017 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

[19] Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości NBP nie rozróżnia efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje je łącznie jako różnice z wyceny kursowej.

31.12.2016 *w tys. złotych*	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	332 892 291,0	0,0	0,0	332 892 291,0	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	1 805,8	0,0	1 805,8	P.10.1

31.12.2017 *w tys. złotych*	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	307 350 022,7	0,0	0,0	307 350 022,7	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	650,3	0,0	650,3	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	13,6	0,0	13,6	P.10.1

W latach 2016 i 2017 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

NBP przeprowadza również gwarantowane transakcje giełdowe (bond futures). Transakcje te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Nota 29).

9.2. Ryzyko operacyjne

W NBP ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne w NBP dzieli się na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz nieteleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),

- funkcjonowanie systemu kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie kopii zapasowych, planów awaryjnych i ewakuacyjnych,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2017 r. Komisja ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym odbyła 12 posiedzeń. Na posiedzeniach podejmowano tematy związane m.in. z bieżącymi zagadnieniami mającymi wpływ na poziom ryzyka operacyjnego w NBP, cyberbezpieczeństwem w NBP i planami ciągłości działania.

W 2017 r. kontynuowano upowszechnianie wśród pracowników NBP wiedzy w zakresie rekomendowanych postaw, odpowiadających standardom opisanym w Zasadach Etyki Pracowników Narodowego Banku Polskiego.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 21.03.2018 r.

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa, Polska
Tel. +48 (22) 528 11 00
Faks +48 (22) 528 10 09
kpmg@kpmg.pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Dla Rady Polityki Pieniężnej Narodowego Banku Polskiego

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego z siedzibą w Warszawie, ul. Świętokrzyska 11/21 („NBP"), na które składa się bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2017 r., rachunek zysków i strat za rok zakończony 31 grudnia 2017 r. oraz informacja dodatkowa („sprawozdanie finansowe").

Odpowiedzialność Zarządu NBP za sprawozdanie finansowe

Zarząd NBP jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, rocznego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej NBP oraz jego wyniku finansowego, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2017 r. poz. 1373) („ustawa o NBP"), uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP poz. 38, z późn. zm.), uchwałą nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 19) oraz uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.) (łącznie „podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego NBP"). Zarząd NBP jest odpowiedzialny również za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z ustawą o NBP, Zarząd NBP jest zobowiązany do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w podstawie prawnej sporządzenia sprawozdania finansowego NBP.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszym zadaniem jest, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii o sprawozdaniu finansowym. Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) oraz
- Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania, przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm.

Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi regulacjami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że każde z osobna lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia, powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ ryzyko oszustwa może obejmować zmowy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub ominięcie systemu kontroli wewnętrznej.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności NBP, ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw NBP przez Zarząd NBP, obecnie lub w przyszłości.

Nasze badanie polegało na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnego zniekształcenia w sprawozdaniu finansowym spowodowanego oszustwem lub błędem. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem sprawozdania finansowego, przedstawiającego rzetelny i jasny obraz, w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w NBP. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedniości stosowanej polityki rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez Zarząd NBP oraz ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

KPMG

Opinia

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz jego wyniku finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2017 r., zgodnie z podstawą prawną sporządzenia sprawozdania finansowego NBP,
- zostało sporządzone we wszystkich istotnych aspektach na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, oraz
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z obowiązującymi NBP przepisami prawa.

Inne informacje

Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2016 roku zostało zbadane przez inną firmę audytorską, która w dniu 24 marca 2017 r. wydała opinię bez zastrzeżeń.

W imieniu firmy audytorskiej
KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
Nr ewidencyjny 3546
ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa

Katarzyna Łącka
Kluczowy biegły rewident
Nr ewidencyjny 13131

Silicy Ligas
Członek Zarządu KPMG Audyt Sp. z o.o., Komplementariusza KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

21 marca 2018 r.

2. Otoczenie polskiej gospodarki

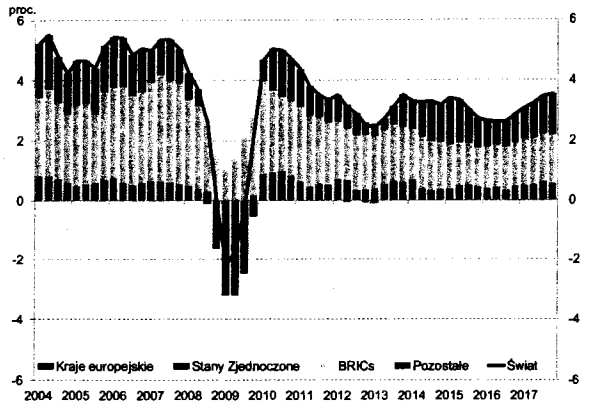
W 2017 r. utrzymywało się ożywienie aktywności gospodarczej na świecie (Wykres 12; Wykres 13). Korzystnej koniunkturze w wielu krajach sprzyjał rosnący popyt konsumpcyjny, a także wzrost aktywności inwestycyjnej i ożywienie w handlu światowym. Mimo poprawy koniunktury w gospodarce światowej dynamika cen w otoczeniu polskiej gospodarki pozostała umiarkowana.

W strefie euro, będącej głównym partnerem handlowym Polski, w 2017 r. dynamika PKB wzrosła (do 2,4% wobec 1,8% w 2016 r.; Wykres 13). Głównym źródłem wzrostu gospodarczego pozostał popyt wewnętrzny – w tym zarówno konsumpcja prywatna, jak i inwestycje. Dalszemu wzrostowi popytu wewnętrznego sprzyjał systematyczny wzrost zatrudnienia i płac, optymizm konsumentów i przedsiębiorców oraz ekspansywna polityka pieniężna EBC. W II połowie 2017 r. dodatkowym źródłem wzrostu aktywności gospodarczej był rosnący eksport. Poprawa koniunktury w strefie euro wspierała ożywienie gospodarcze w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

W Stanach Zjednoczonych dynamika PKB również wzrosła (do 2,3% wobec 1,5% w 2016 r.), czemu sprzyjało ożywienie inwestycji przedsiębiorstw, choć nadal głównym popytowym czynnikiem wzrostu gospodarczego była konsumpcja prywatna. Popyt konsumpcyjny wspierany był przez rosnące zatrudnienie i płace, a także zwiększenie się – na skutek wzrostu cen aktywów finansowych – majątku gospodarstw domowych.

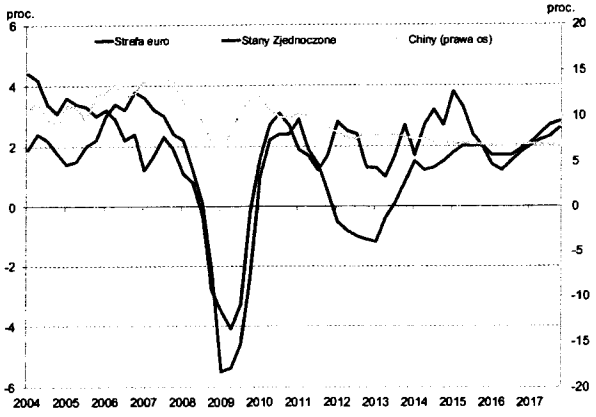
W 2017 r. poprawiła się także koniunktura w gospodarkach wschodzących. W Chinach wzrost gospodarczy ustabilizował się po kilku latach spowalniania. Jednocześnie utrzymywały się obawy o narastanie nierównowag w tej gospodarce.

Wykres 12. Roczna dynamika PKB na świecie w latach 2004–2017 z podziałem na grupy krajów

Źródło: dane Bloomberg, Eurostat, MFW, obliczenia NBP.

Wykres 13. Roczna dynamika PKB w wybranych gospodarkach w latach 2004–2017

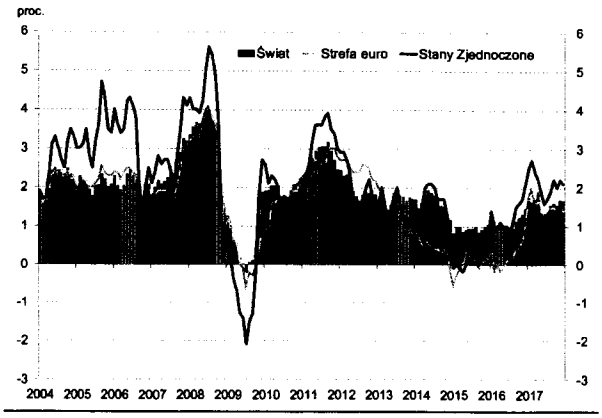

Źródło: dane Bloomberg.

Średnia dynamika PKB gospodarek stanowiących 80% światowego PKB (Australii, Brazylii, Chin, Francji, Hiszpanii, Indii, Indonezji, Japonii, Kanady, Korei Południowej, Meksyku, Niemiec, Rosji, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Turcji, Wielkiej Brytanii i Włoch), ważona PKB.

Inflacja na świecie — po wzroście na początku roku — utrzymywała się na umiarkowanym poziomie, czemu w wielu krajach sprzyjała nadal niska inflacja bazowa. Dotyczyło to w szczególności strefy euro, gdzie dynamika cen pozostała niższa od celu inflacyjnego EBC. Z kolei w Stanach Zjednoczonych inflacja kształtowała się w pobliżu celu Fed (Wykres 14). Wzrost inflacji na świecie wynikał głównie z wyższej dynamiki cen energii związanej ze zwiększeniem się cen surowców energetycznych. W kierunku wyższych cen surowców energetycznych oddziaływała poprawa koniunktury w gospodarce światowej, która przekładała się na wzrost popytu na te surowce. Ponadto do wzrostu cen ropy naftowej przyczyniało się ograniczenie podaży tego surowca związane z porozumieniem zawartym pod koniec 2016 r. przez kraje należące do OPEC i niektórych innych eksporterów. Jednocześnie ceny większości surowców rolnych na rynkach światowych – mimo utrzymującego się silnego wzrostu konsumpcji w gospodarce globalnej – spadły.

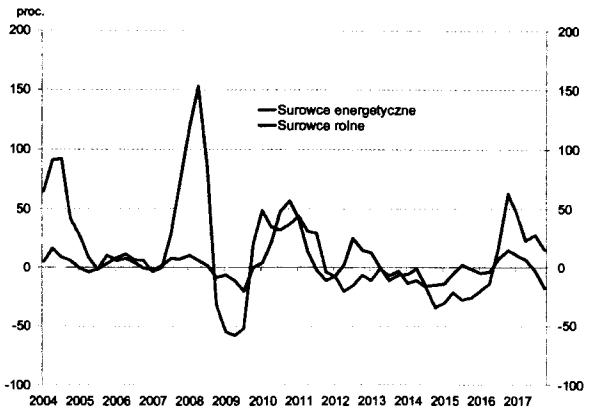
Wykres 14. Wskaźniki inflacji cen konsumpcyjnych na świecie i w wybranych gospodarkach (r/r) w latach 2004–2017

Źródło: dane Bloomberg, obliczenia NBP.

Świat – średnia inflacja cen konsumpcyjnych w gospodarkach stanowiących 80% światowego PKB, ważona PKB. Stany Zjednoczone – roczna inflacja CPI. Strefa euro – roczna inflacja HICP.

Wykres 15. Roczna dynamika cen surowców energetycznych i rolnych (w dolarach amerykańskich) w latach 2004–2017

Źródło: dane Bloomberg, obliczenia NBP.

W skład indeksu cen surowców rolnych wchodzą ceny: pszenicy, rzepaku, wieprzowiny, ziemniaków, cukru, kakao, kawy, odtłuszczonego mleka w proszku, masła, zagęszczonego mrożonego soku pomarańczowego. System wag odwzorowuje strukturę konsumpcji polskich gospodarstw domowych. W skład indeksu cen surowców energetycznych wchodzą ceny: węgla, ropy i gazu. System wag odwzorowuje strukturę zużycia nośników energii pierwotnej w gospodarce polskiej.

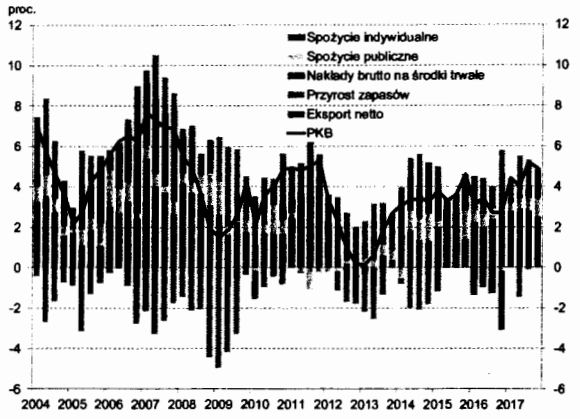
EBC — wobec wciąż umiarkowanej inflacji w strefie euro — utrzymywał w 2017 r. stopy procentowe w pobliżu zera, w tym stopę depozytową poniżej zera, a także nadal skupował aktywa finansowe. W październiku zdecydował dodatkowo o przedłużeniu programu luzowania ilościowego przynajmniej do września 2018 r., zmniejszając przy tym skalę miesięcznych zakupów z 60 do 30 mld euro od początku 2018 r. Jednocześnie EBC sygnalizował, że stopy procentowe pozostaną niezmienione przez pewien czas po zakończeniu zakupów aktywów netto. Z kolei w Stanach Zjednoczonych Fed trzykrotnie podniósł przedział dla stopy *fed funds* (każdorazowo o 0,25 pkt proc.) — do 1,25–1,50%. Ponadto rozpoczął stopniowe zmniejszanie swojej sumy bilansowej, ograniczając reinwestycje aktywów. Sygnalizował jednak, że w kolejnych latach jego suma bilansowa nie wróci do poziomu sprzed globalnego kryzysu finansowego, a stopy procentowe pozostaną prawdopodobnie niższe niż przed tym kryzysem.

Ceny akcji na świecie wyraźnie wzrosły w 2017 r. w warunkach ożywienia koniunktury w gospodarce światowej oraz nadal relatywnie łagodnej polityki pieniężnej głównych banków centralnych. Ekspansywna polityka pieniężna oddziaływała także w kierunku aprecjacji walut gospodarek wschodzących oraz nadal relatywnie niskich rentowności obligacji skarbowych. Dotyczyło to w szczególności rentowności obligacji głównych krajów członkowskich strefy euro, które — pomimo wzrostu — nadal kształtowały się na poziomie zbliżonym do zera. W Stanach Zjednoczonych rentowności pozostały na wyraźnie wyższym poziomie niż w strefie euro z uwagi na stopniowe zacieśnianie polityki pieniężnej przez Fed.

3. Produkt Krajowy Brutto

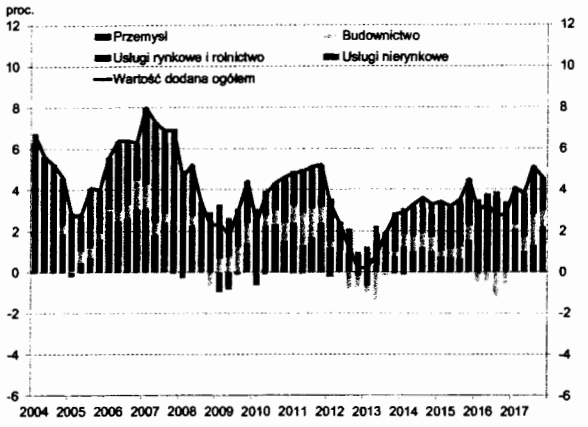
Wzrost realnego PKB w 2017 r. przyśpieszył do 4,6% z 3,0% rok wcześniej (Wykres 16; Tabela 7). Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego był popyt konsumpcyjny. Jednocześnie nastąpiło ożywienie inwestycji. Wzrostowi gospodarczemu sprzyjała również dobra koniunktura w otoczeniu polskiej gospodarki, jednak dynamika eksportu nieco się obniżyła. W konsekwencji, przy szybszym wzroście importu, wkład eksportu netto do dynamiki PKB był jedynie nieznacznie dodatni.

Wykres 16. Roczna dynamika PKB i jej struktura w latach 2004–2017

Źródło: dane GUS.

Wykres 17. Roczna dynamika wartości dodanej i jej struktura w latach 2004–2017

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Usługi rynkowe i rolnictwo obejmują sekcje A i G-N klasyfikacji PKD: rolnictwo, handel, transport, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości, działalność profesjonalną, naukową i techniczną oraz administrowanie i działalność wspierającą.

Usługi nierynkowe obejmują sekcje O, P i Q klasyfikacji PKD: administrację publiczną i obronę narodową, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukację, a także ochronę zdrowotną i pomoc społeczną

Wzrostowi dynamiki spożycia indywidualnego w 2017 r. sprzyjało zwiększanie się dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych wynikające z dalszego wzrostu zatrudnienia i wyższej niż rok wcześniej dynamiki płac, a także wypłat świadczeń wychowawczych w ramach programu „Rodzina 500 plus". Na wzrost konsumpcji prywatnej pozytywnie wpływały również bardzo dobre nastroje konsumentów. Ograniczająco na dynamikę spożycia indywidualnego w ujęciu realnym oddziaływała natomiast wyższa niż w poprzednich latach dynamika cen konsumpcyjnych.

W 2017 r. wzrosły nakłady brutto na środki trwałe, po spadku w 2016 r. Największy wkład do tego wzrostu miały inwestycje publiczne, co było związane ze stopniową intensyfikacją wykorzystania środków unijnych z perspektywy finansowej 2014-2020. Rosły również inwestycje mieszkaniowe, którym sprzyjała zwiększająca się zdolność do finansowania zakupu mieszkań przez gospodarstwa domowe w warunkach wzrostu dochodów do dyspozycji i relatywnie niskiego oprocentowania kredytów.

W 2017 r. wkład eksportu netto do dynamiki PKB był nieznacznie dodatni, jednak niższy niż rok wcześniej, co wynikało z pewnego obniżenia się dynamiki eksportu w warunkach przyśpieszenia wzrostu importu.

Dekompozycja sektorowa dynamiki wartości dodanej wskazuje, że w 2017 r. wzrost gospodarczy obejmował wszystkie sektory. Głównymi motorami wzrostu były usługi i przemysł. Dodatni wkład do wzrostu wartości dodanej miało również budownictwo, czemu sprzyjał zarówno wzrost budowy obiektów infrastrukturalnych, jak i budynków mieszkalnych oraz komercyjnych (Wykres 17; Tabela 7).

Tabela 7. PKB i jego komponenty w latach 2009–2017

	2017		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017			
	Ceny bieżące (mld PLN)	proc. PKB	Roczna dynamika (w proc., ceny stałe roku poprzedniego)									Q1	Q2	Q3	Q4
PKB	1982,1	100,0	2,8	3,6	5,0	1,6	1,4	3,3	3,8	3,0	4,6	4,4	4,0	5,2	4,9
Popyt krajowy	1900,4	95,9	-0,2	4,2	6,2	-0,6	-0,6	4,7	3,3	2,2	4,7	4,1	5,8	4,0	5,1
Spożycie	1510,9	76,2	3,6	2,8	2,0	0,5	0,8	2,8	2,8	3,4	4,4	3,9	4,4	4,3	4,9
Spożycie indywidualne	1146,6	57,8	3,5	2,6	3,3	0,8	0,3	2,6	3,0	3,9	4,8	4,5	4,9	4,7	5,0
Akumulacja	389,6	19,7	-12,6	9,4	12,8	-3,9	-5,8	12,8	4,9	-2,4	6,2	5,0	11,9	2,8	5,5
Nakłady brutto na środki trwałe	350,3	17,7	-2,7	0,0	8,8	-1,8	-1,1	10,0	6,1	-8,2	3,4	1,4	1,3	3,6	5,4
Eksport	1070,9	54,0	-5,9	13,1	7,9	4,6	6,1	6,7	7,7	8,8	8,2	11,2	4,5	9,2	8,2
Import	989,3	49,9	-12,4	14,3	5,8	-0,3	1,7	10,0	6,6	7,6	8,7	11,1	8,0	7,0	8,9
Wartość dodana	1743,3	88,0	3,1	3,5	5,0	1,7	1,5	3,3	3,7	2,9	4,4	4,1	3,8	5,1	4,6
Przemysł	473,4	23,9	0,3	8,4	7,9	2,8	0,9	4,5	3,8	3,5	6,2	7,3	3,9	5,4	7,7
Budownictwo	128,0	6,5	10,1	4,9	13,5	-4,0	-5,0	9,0	6,4	-8,5	11,5	4,9	10,0	19,5	9,6
Usługi rynkowe i rolnictwo	893,8	45,1	2,7	1,9	3,4	2,6	2,9	2,3	3,7	4,9	3,5	3,1	3,8	4,3	3,0
Usługi nierynkowe	248,1	12,5	5,3	-0,3	1,1	0,1	0,9	1,7	2,0	1,3	0,7	1,5	0,3	0,0	1,0
	Wkład do rocznej dynamiki PKB (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)														
Popyt krajowy	-	-	-0,2	4,2	4,3	-0,5	-0,6	4,7	3,2	2,2	4,5	3,9	5,5	3,9	4,9
Spożycie	-	-	2,9	2,3	1,6	0,4	0,6	2,2	2,2	2,7	3,3	3,2	3,4	3,4	3,4
Spożycie indywidualne	-	-	2,1	1,6	2,0	0,5	0,2	1,5	1,8	2,3	2,7	2,8	2,9	2,8	2,5
Akumulacja	-	-	-3,1	1,9	2,7	-0,9	-1,2	2,5	1,0	-0,5	1,2	0,7	2,1	0,5	1,5
Nakłady brutto na środki trwałe	-	-	-0,6	0,0	1,8	-0,4	-0,2	1,9	1,2	-1,7	0,6	0,2	0,2	0,6	1,4
Eksport netto	-	-	3,1	-0,6	0,7	2,1	2,0	-1,4	0,6	0,8	0,1	0,5	-1,5	1,3	0,0
	Wkład do rocznej dynamiki wartości dodanej (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)														
Przemysł	-	-	0,1	2,1	1,9	0,7	0,2	1,1	1,0	0,9	1,6	2,1	1,0	1,3	2,2
Budownictwo	-	-	0,8	0,4	1,1	-0,3	-0,4	0,7	0,5	-0,7	0,8	0,2	0,7	1,5	0,8
Usługi rynkowe i rolnictwo	-	-	1,4	1,0	1,7	1,3	1,5	1,2	1,9	2,5	1,8	1,6	2,1	2,3	1,5
Usługi nierynkowe	-	-	0,8	0,0	0,2	0,0	0,1	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

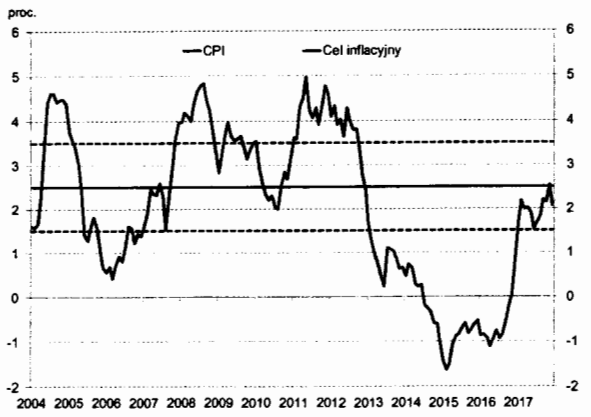
Usługi rynkowe i rolnictwo obejmują sekcje A i G-N klasyfikacji PKD: rolnictwo, handel, transport, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości, działalność profesjonalną, naukową i techniczną oraz administrowanie i działalność wspierającą.

Usługi nierynkowe obejmują sekcje O, P i Q klasyfikacji PKD: administrację publiczną i obronę narodową, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukację, a także ochronę zdrowotną i pomoc społeczną. Wkłady do dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej mogą nie sumować się do łącznej dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej ze względu na zaokrąglenia.

4. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych

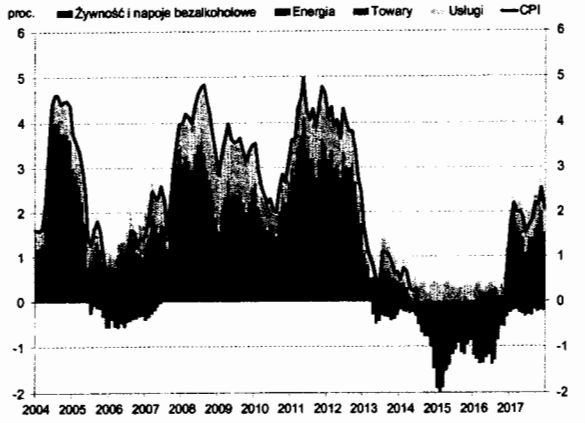
Średnioroczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrosła w 2017 r. do 2,0% (z -0,6% w roku poprzednim), kształtując się tym samym w pobliżu celu inflacyjnego NBP (Wykres 18; Wykres 19).

Wykres 18. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych na tle celu inflacyjnego w latach 2004–2017

Źródło: dane GUS.

Wykres 19. Roczna dynamika cen konsumpcyjnych i wkład głównych kategorii cen do dynamiki CPI w latach 2004–2017

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

W 2017 r. głównym czynnikiem oddziałującym w kierunku wyższej średniorocznej dynamiki cen w Polsce był wzrost dynamiki cen żywności i energii, przy wciąż niskiej – choć wyższej niż w poprzednim roku – inflacji bazowej (Wykres 19; Wykres 20; Wykres 21).

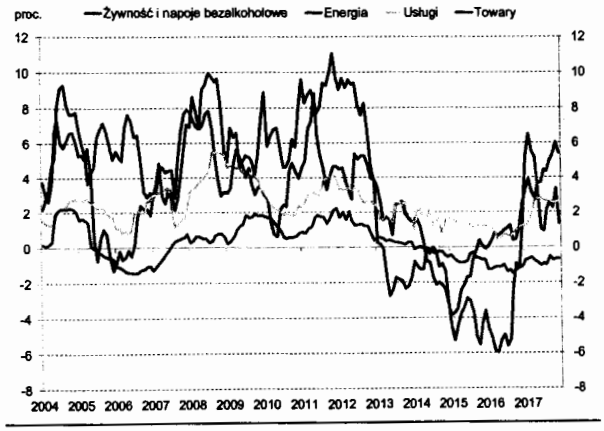
Do zwiększenia się dynamiki cen żywności przyczynił się spadek podaży niektórych produktów rolnych na świecie (mięsa, nabiału i masła) w warunkach utrzymującego się wysokiego globalnego popytu na te produkty. Ponadto wyższa dynamika cen żywności była związana z niekorzystnymi warunkami agrometeorologicznymi najpierw na południu Europy, a następnie w Polsce, które oddziaływały w kierunku niższej podaży warzyw i owoców. Jednocześnie – wraz z rosnącymi dochodami gospodarstw domowych – zwiększał się popyt konsumpcyjny, co dodatkowo sprzyjało wyższej dynamice krajowych cen żywności.

Roczna dynamika cen energii była w 2017 r. wyraźnie wyższa niż w poprzednich latach (Wykres 19; Wykres 20). Było to związane ze wzrostem cen ropy naftowej i innych surowców energetycznych na światowych rynkach. Pod koniec roku dynamika cen energii obniżyła się na skutek oddziaływania statystycznych efektów bazy.

Utrzymywaniu się niskiej inflacji bazowej w 2017 r. sprzyjał dalszy spadek cen towarów związany z umiarkowaną inflacją w otoczeniu polskiej gospodarki oraz aprecjacją złotego. Jednocześnie krajowa presja popytowa – mimo stopniowego wzrostu – była nadal ograniczona. Choć rosnący popyt

konsumpcyjny oddziaływał w kierunku szybszego wzrostu cen usług, to w II połowie 2017 r. ich dynamika ustabilizowała się na umiarkowanym poziomie (Wykres 20; Wykres 21).

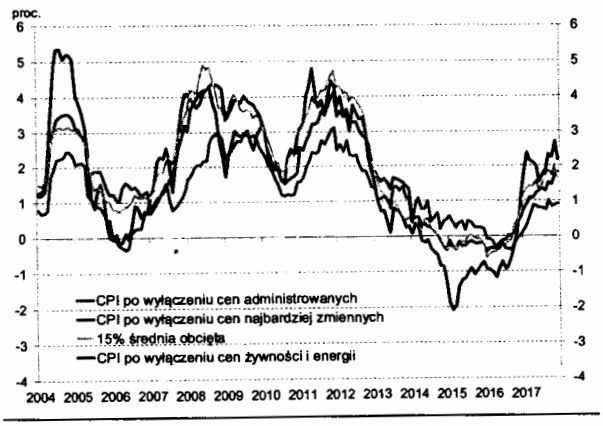
Wykres 20. Roczna dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych, energii, towarów oraz usług w latach 2004–2017

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Kategoria energia obejmuje nośniki energii (energia elektryczna i cieplna, gaz oraz opał), a także paliwa silnikowe (do prywatnych środków transportu); kategoria towary nie obejmuje żywności i napojów bezalkoholowych oraz energii.

Wykres 21. Wskaźniki inflacji bazowej w latach 2004–2017 (r/r)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Tabela 8. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do rocznej dynamiki CPI

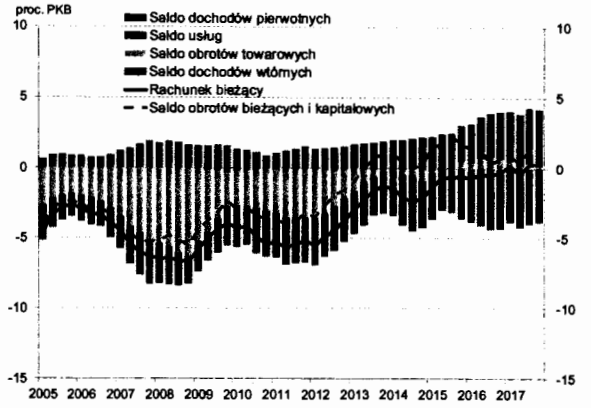
	Wagi 2017	Roczna dynamika (w proc.) 2017												średnio
	proc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	w roku
CPI	100,0	1,7	2,2	2,0	2,0	1,9	1,5	1,7	1,8	2,2	2,1	2,5	2,1	2,0
Inflacja bazowa	59,6	0,2	0,3	0,6	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	1,0	0,8	0,9	0,9	0,7
Towary	31,1	-0,8	-0,7	-0,6	-0,8	-0,9	-1,1	-0,9	-1,0	-0,5	-0,8	-0,7	-0,7	-0,8
Usługi	28,5	1,2	1,4	1,9	2,7	2,7	2,8	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	3,3	3,9	3,1	2,8	3,7	3,7	4,4	4,3	5,0	5,4	6,0	5,4	4,2
Przetworzona	13,2	2,6	2,7	2,9	2,5	3,3	3,5	4,1	4,6	4,8	4,6	5,6	5,2	3,9
Mleko, sery i jaja	3,1	2,5	3,4	3,8	4,0	4,6	4,9	5,4	5,9	6,5	7,1	11,5	11,4	5,9
Oleje i tłuszcze	1,0	9,6	10,4	11,4	8,9	12,3	12,8	16,9	21,5	23,9	23,2	21,9	17,5	16,0
Nieprzetworzona	11,1	4,1	5,3	3,4	3,1	4,1	3,9	4,8	3,9	5,2	6,3	6,6	5,7	4,7
Mięso	6,2	3,2	3,8	4,1	5,1	5,9	5,8	5,7	4,8	4,9	4,6	4,6	4,8	4,8
Warzywa	2,5	4,1	8,7	1,3	-1,0	-2,2	-2,0	1,6	0,8	5,2	7,6	8,0	4,9	2,9
Owoce	1,5	7,4	5,6	3,7	2,4	8,1	6,2	6,6	5,3	7,9	14,4	16,3	13,3	8,0
Energia	16,1	5,2	6,5	5,6	5,1	3,2	1,0	0,9	2,1	2,5	2,2	3,4	1,3	3,2
Nośniki energii	11,3	0,7	0,8	0,6	1,4	1,3	1,3	1,4	1,6	2,1	2,5	2,8	2,6	1,6
Paliwa	4,8	16,5	21,2	18,1	14,4	7,6	0,4	-0,1	3,5	3,6	1,6	4,7	-1,3	7,2
wg 12 grup COICOP														
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	3,3	3,9	3,1	2,8	3,7	3,7	4,4	4,3	5,0	5,4	6,0	5,4	4,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,4	0,9	1,1	1,3	0,8	0,9	0,7	1,0	0,9	1,2	0,9	1,0	0,9	1,0
Odzież i obuwie	5,7	-5,5	-5,5	-5,5	-5,3	-5,1	-5,4	-5,7	-5,7	-4,6	-4,7	-4,6	-4,8	-5,2
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,5	1,2	1,3	1,3	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	2,3	2,6	2,7	2,6	1,9
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,1	0,5	0,6	0,9	0,3	0,4	0,4	0,2	0,1	0,0	-0,1	0,3	0,1	0,3
Zdrowie	5,6	0,6	0,9	1,2	1,2	0,2	0,3	1,1	1,0	2,0	2,0	1,9	1,8	1,2
Transport	8,7	8,7	11,2	9,4	8,7	4,2	0,0	-0,8	1,8	1,6	0,4	2,3	-0,8	3,8
Łączność	5,2	-1,1	-1,2	-1,3	-0,7	1,7	1,6	1,7	1,2	1,7	1,6	1,5	1,5	0,7
Rekreacja i kultura	6,9	-1,2	-0,7	1,1	2,4	2,1	2,5	2,3	1,8	1,9	1,4	1,7	1,7	1,4
Edukacja	1,0	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,3	1,8	1,8	1,9	1,2
Restauracje i hotele	5,2	1,8	1,9	1,9	1,8	1,9	2,1	2,3	2,4	2,2	2,5	2,7	2,8	2,2
Inne towary i usługi	5,5	3,3	3,5	3,2	3,1	2,7	2,1	2,2	1,7	1,9	1,3	0,7	0,7	2,2
	Wagi 2017	Wkład do rocznej dynamiki CPI (w pkt proc.) 2017												średnio
	proc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	w roku
CPI	100,0	1,7	2,2	2,0	2,0	1,9	1,5	1,7	1,8	2,2	2,1	2,5	2,1	2,0
Inflacja bazowa	59,6	0,1	0,2	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4
Towary	31,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Usługi	28,5	0,3	0,4	0,5	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	0,8	1,0	0,8	0,7	0,9	0,9	1,1	1,0	1,2	1,3	1,5	1,3	1,0
Przetworzona	13,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,5
Mleko, sery i jaja	3,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,2
Oleje i tłuszcze	1,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Nieprzetworzona	11,1	0,5	0,6	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,6	0,7	0,7	0,6	0,5
Mięso	6,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Warzywa	2,5	0,1	0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Owoce	1,5	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1
Energia	16,1	0,8	1,0	0,9	0,8	0,5	0,2	0,1	0,3	0,4	0,4	0,6	0,2	0,5
Nośniki energii	11,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2
Paliwa	4,8	0,8	0,9	0,8	0,7	0,4	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	-0,1	0,3
wg 12 grup COICOP														
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	0,8	1,0	0,8	0,7	0,9	0,9	1,1	1,0	1,2	1,3	1,5	1,3	1,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,4	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Odzież i obuwie	5,7	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,5	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,5	0,4
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zdrowie	5,6	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Transport	8,7	0,7	0,9	0,8	0,7	0,4	0,0	-0,1	0,2	0,1	0,0	0,2	-0,1	0,3
Łączność	5,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Rekreacja i kultura	6,9	-0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Edukacja	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Restauracje i hotele	5,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Inne towary i usługi	5,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP. *Podana w tabeli inflacja bazowa oznacza CPI po wyłączeniu cen żywności i energii.*

5. Bilans płatniczy

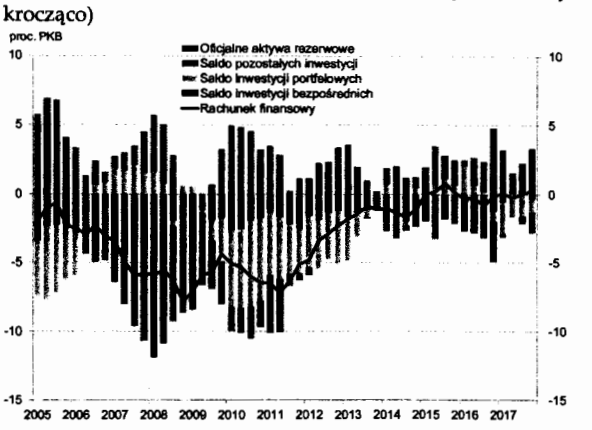
Saldo na rachunku obrotów bieżących w 2017 r. było nieznacznie dodatnie (wyniosło 6,5 mld zł, co w relacji do PKB stanowiło 0,3% wobec -0,3% rok wcześniej). W efekcie większość wskaźników nierównowagi zewnętrznej Polski poprawiła się lub utrzymała na zbliżonym poziomie do ubiegłego roku (Tabela 10).

Wykres 22. Saldo obrotów bieżących i kapitałowych oraz jego dekompozycja w latach 2005–2017 (cztery kwartały krocząco)

Źródło: dane NBP i GUS, obliczenia NBP.

Wykres 23. Saldo rachunku finansowego oraz jego dekompozycja w latach 2005–2017 (cztery kwartały krocząco)

Źródło: dane NBP i GUS, obliczenia NBP.

Dodatnie saldo na rachunku obrotów bieżących w 2017 r. było głównie wynikiem wysokiej nadwyżki w wymianie handlowej (Wykres 22; Tabela 9). Utrzymaniu się dodatniego salda handlowego sprzyjała rosnąca nadwyżka w handlu usługami. Ponadto w warunkach ożywienia koniunktury w otoczeniu polskiej gospodarki zwiększyła się wartość polskiego eksportu towarów. Towarzyszył temu jednak silniejszy wzrost wartości importu towarów, któremu sprzyjały w szczególności wyższe ceny ropy naftowej na światowych rynkach oraz przyśpieszenie popytu krajowego. W konsekwencji saldo obrotów towarowych pozostało dodatnie, ale obniżyło się wobec poprzedniego roku. Jednocześnie saldo dochodów pierwotnych pozostało znacząco ujemne, co wynikało przede wszystkim z utrzymującego się wysokiego poziomu dochodów zagranicznych inwestorów bezpośrednich, uzyskanych w warunkach dobrej sytuacji finansowej przedsiębiorstw działających w Polsce.

W ślad za wzrostem napływu funduszy unijnych w 2017 r. — zwłaszcza z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności — zwiększyła się nadwyżka na rachunku kapitałowym. W konsekwencji łączne saldo rachunku bieżącego i kapitałowego wzrosło do 1,6% PKB z 0,8% w 2016 r.

Tabela 9. Bilans płatniczy (w mln PLN) w latach 2009–2017[1]

Bilans płatniczy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rachunek bieżący	-54 261	-77 770	-81 497	-60 477	-21 039	-35 655	-10 229	-5 380	6 498
Saldo obrotów towarowych	-33 187	-43 677	-54 790	-34 128	-1 345	-13 634	9 326	12 834	3 541
Saldo usług	21 715	13 174	21 073	25 145	32 070	37 922	45 610	61 428	79 117
Saldo dochodów pierwotnych	-38 603	-47 108	-50 914	-50 874	-50 016	-58 369	-61 535	-73 544	-75 712
Saldo dochodów wtórnych	-4 186	-159	3 134	-620	-1 748	-1 575	-3 630	-6 098	-448
Rachunek kapitałowy	22 097	25 705	30 618	35 711	37 857	41 990	42 510	19 536	25 038
Rachunek finansowy	-60 189	-92 928	-80 227	-37 276	-18 676	-19 557	2 296	-2 111	5 523
Inwestycje bezpośrednie: aktywa	19 262	28 075	12 944	4 237	-10 502	21 297	18 194	44 732	16 247
Inwestycje bezpośrednie: pasywa	43 754	53 939	53 575	23 929	2 809	62 025	56 860	66 444	23 178
Inwestycje portfelowe: aktywa	4 270	-488	-2 796	1 395	6 891	17 603	41 711	-24 840	4 776
Inwestycje portfelowe: pasywa	47 935	87 130	47 426	65 455	7 289	9 964	29 846	-9 403	23 652
Pozostałe inwestycje: aktywa	-17 026	11 878	11 060	7 179	5 286	12 751	19 478	9 547	19 182
Pozostałe inwestycje: pasywa	25 254	39 231	18 942	-11 668	11 067	1 097	-10 166	64 316	-47 072
Pochodne instrumenty finansowe	5 850	1 789	525	-8 942	-2 200	-62	-3 663	539	-4 372
Oficjalne aktywa rezerwowe	44 398	46 118	17 983	36 571	3 014	1 940	3 116	89 268	-30 552
Saldo błędów i opuszczeń	-28 025	-40 863	-29 348	-12 510	-35 494	-25 891	-29 985	-16 267	-26 013

Źródło: dane NBP.

Saldo rachunku finansowego pozostało w 2017 r. zbliżone do zera. W kierunku poprawy salda oddziaływało niższe niż w 2016 r. zaangażowanie inwestorów bezpośrednich w Polsce, związane w szczególności ze znaczącą jednostkową transakcją kupna przez podmiot krajowy od inwestora zagranicznego jednego z największych polskich banków (Wykres 23). Jednocześnie, przy dobrych nastrojach na światowych rynkach i korzystnych danych z polskiej gospodarki, utrzymał się znaczący napływ kapitału portfelowego na rynek skarbowych papierów wartościowych. Największa zmiana wobec poprzedniego roku dotyczyła salda transakcji w pozostałych inwestycjach i wartości oficjalnych aktywów rezerwowych, co wynikało głównie z transakcji dokonywanych przez NBP[2] (Wykres 23; Tabela 9).

Tabela 10. Wybrane wskaźniki nierównowagi zewnętrznej w latach 2009–2017

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo obrotów bieżących/PKB (w proc.)	-4,0	-5,4	-5,2	-3,7	-1,3	-2,1	-0,6	-0,3	0,3
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (w proc.)	-2,3	-3,6	-3,2	-1,5	1,0	0,4	1,8	0,8	1,6
Saldo obrotów towarowych i usług/PKB (w proc.)	-0,8	-2,1	-2,2	-0,6	1,9	1,4	3,1	4,0	4,2
Oficjalne aktywa rezerwowe (w miesiącach importu towarów i usług)	5,2	5,5	5,7	5,5	5,2	5,3	5,3	6,4	4,8
Zadłużenie zagraniczne brutto/PKB (w proc.)	58,3	65,5	70,7	70,2	69,8	72,7	71,8	75,9	66,5
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (w proc.)	-57,3	-65,1	-62,4	-65,3	-68,9	-69,1	-62,1	-60,7	-60,7

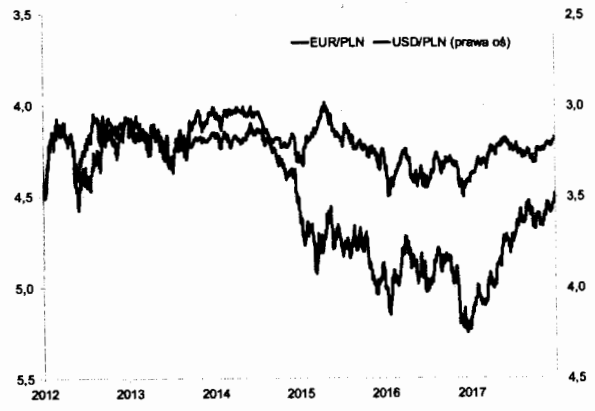
Źródło: dane NBP i GUS, obliczenia NBP.

[1] W przypadku rachunku finansowego prezentowane wielkości powinny być interpretowane następująco: dodatnia (ujemna) wielkość inwestycji rezydentów za granicą (pozycje: inwestycje bezpośrednie: aktywa, inwestycje portfelowe: aktywa, pozostałe inwestycje: aktywa, oficjalne aktywa rezerwowe) oznacza zwiększenie (zmniejszenie) polskich aktywów za granicą. Z kolei dodatnia (ujemna) wartość inwestycji nierezydentów w Polsce (pozycje: inwestycje bezpośrednie: pasywa, inwestycje portfelowe: pasywa, pozostałe inwestycje: pasywa) oznacza zwiększenie (zmniejszenie) polskich zobowiązań wobec zagranicy.

[2] Zmiana salda transakcji w pozostałych inwestycjach była przede wszystkim związana z zamykaniem przez NBP transakcji *repo*. Transakcje NBP służyły zarządzaniu płynnością aktywów rezerwowych i zwiększeniu dochodowości rezerw. Towarzyszył temu spadek oficjalnych aktywów rezerwowych.

Korzystne dane z polskiej gospodarki i dobre nastroje na rynkach finansowych, związane w szczególności z nadal ekspansywną polityką pieniężną głównych banków centralnych, sprzyjały aprecjacji walut rynków wschodzących, w tym złotego. W konsekwencji kurs polskiej waluty w 2017 r. umocnił się względem głównych walut, czego efektem było także umocnienie kursu efektywnego, tj. wobec najważniejszych parterów handlowych Polski (Wykres 24; Wykres 25).

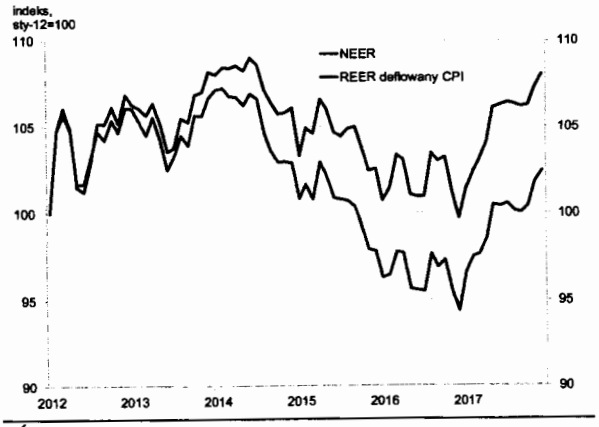
Wykres 24. Nominalny kurs złotego względem głównych walut w latach 2012–2017

Źródło: dane NBP.

Wartości na osiach poziomych zostały przedstawione w kolejności odwrotnej, w związku z czym wzrost oznacza aprecjację złotego.

Wykres 25. Realny i nominalny efektywny kurs walutowy w latach 2012–2017

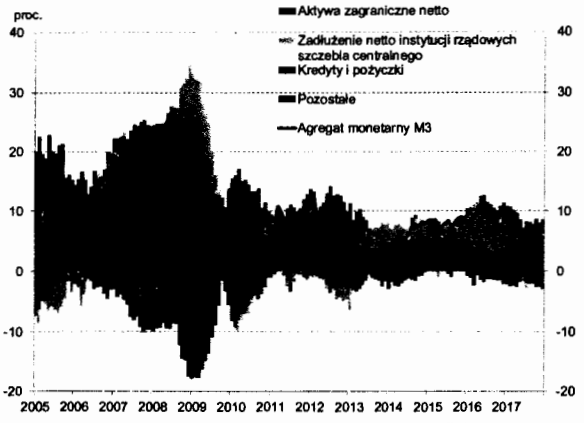
Źródło: dane BIS.

Wzrost oznacza aprecjację złotego.

6. Pieniądz i kredyt

W 2017 r. – podobnie jak w poprzednich latach – podaż pieniądza M3 wzrosła, jednak jej dynamika była niższa niż w 2016 r. (średnioroczna dynamika transakcyjna wyniosła 6,5% r/r w 2017 r. wobec 9,7% r/r w 2016 r.; Wykres 26). Głównym czynnikiem kreacji szerokiego pieniądza w 2017 r. był stabilny i niższy od wzrostu nominalnego PKB wzrost kredytów dla sektora niefinansowego (5,4% r/r w 2017 r. wobec 5,1% r/r w 2016 r.; Wykres 27)[3]. Towarzyszył temu spadek dynamiki zadłużenia netto instytucji rządowych szczebla centralnego (do 1,6% r/r w 2017 r. wobec 37,7% r/r w 2016 r.).

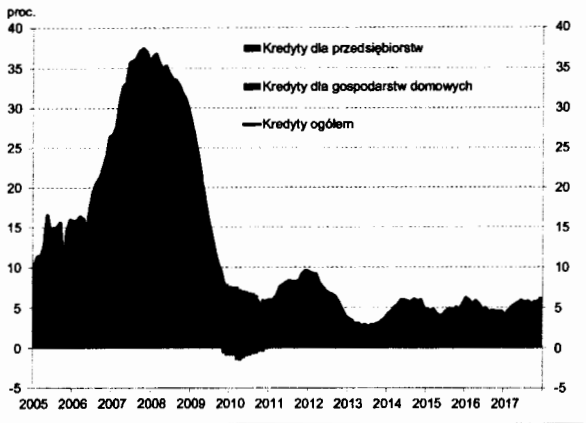
Wykres 26. Roczna dynamika agregatu monetarnego M3 oraz wkład głównych czynników kreacji pieniądza w latach 2005–2017 (dane transakcyjne)

Źródło: dane NBP.

Kategoria Pozostałe obejmuje: (i) należności monetarnych instytucji finansowych z tytułu dłużnych oraz udziałowych papierów wartościowych; (ii) aktywa trwałe (bez aktywów finansowych); oraz (iii) zobowiązania finansowe o terminie pierwotnym powyżej 2 lat, które nie są uwzględniane w agregacie monetarnym M3 i w związku z tym – w celu zapewnienia porównywalności – są ujęte w statystyce czynników kreacji pieniądza ze znakiem minus.

Wykres 27. Roczna dynamika kredytów dla sektora niefinansowego oraz wkład głównych składowych w latach 2005–2017 (dane transakcyjne)

Źródło: dane NBP.

Seria Kredyty ogółem *– poza kredytami dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych – zawiera kredyty dla instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych. Ze względu na znikomy wpływ na dynamikę kredytów ogółem wkład tej kategorii nie został wyszczególniony na wykresie.*

Najważniejszym źródłem akcji kredytowej w 2017 r. były rosnące w stabilnym tempie kredyty dla gospodarstw domowych (4,7% r/r w 2017 r. wobec 4,5% r/r w 2016 r.). Przyrost kredytów w tym sektorze wynikał w niemal równym stopniu ze wzrostu kredytów konsumpcyjnych (8,2% r/r zarówno w 2017 r., jak i 2016 r.) oraz mieszkaniowych (3,3% r/r w 2017 r. wobec 2,8% r/r w 2016 r.; Wykres 28). Wzrostowi kredytów dla sektora gospodarstw domowych sprzyjała korzystna sytuacja na rynku pracy, dobre nastroje konsumentów, a także stabilne oprocentowanie kredytów[4].

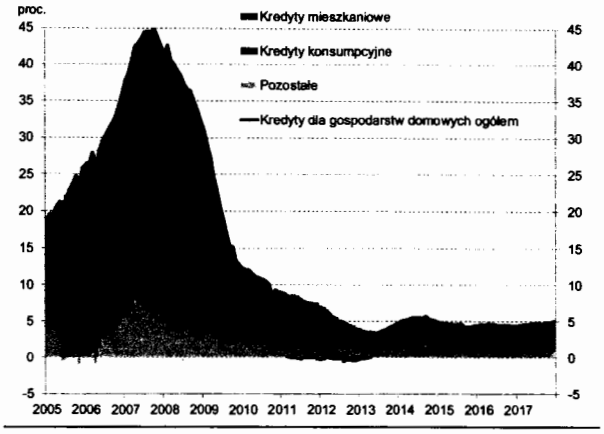
Istotnym źródłem wzrostu akcji kredytowej dla sektora niefinansowego w 2017 r. był również przyrost kredytów dla przedsiębiorstw, którego dynamika była podobna jak w 2016 r. (6,8% r/r

[3] Nominalny PKB wzrósł w 2017 r. o 6,7% r/r.

[4] Średnie oprocentowanie kredytów złotowych według nowych i renegocjowanych umów dla sektora gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych wyniosło 6,2% w 2017 r. wobec 6,3% w 2016 r.

w 2017 r. wobec 6,5% r/r w 2016 r.; Wykres 29). Wzrostowi kredytu dla przedsiębiorstw sprzyjała korzystna sytuacja finansowa firm oraz zbliżone do poprzedniego roku oprocentowanie kredytów dla tych podmiotów[5]. Głównym czynnikiem zwiększania się zadłużenia firm pozostał wzrost kredytów inwestycyjnych (8,0% r/r w 2017 r. wobec 8,2% r/r w 2016 r.) wspierany przez przyśpieszenie wzrostu gospodarczego. Ponadto w 2017 r. zwiększyła się dynamika kredytów bieżących (4,9% r/r w 2017 r. wobec 2,6% r/r w 2016 r.)[6].

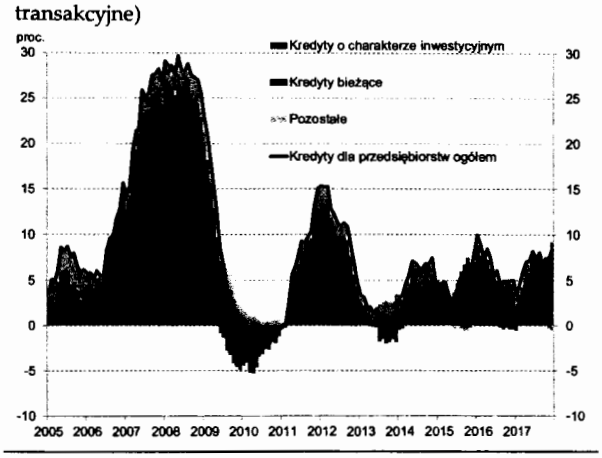
Wykres 28. Roczna dynamika kredytów dla gospodarstw domowych oraz wkład głównych składowych w latach 2005–2017 (dane transakcyjne)

Źródło: dane NBP.

Do kategorii Pozostałe zaliczane są operacyjne i inwestycyjne kredyty dla drobnych przedsiębiorstw.

Wykres 29. Roczna dynamika kredytów dla przedsiębiorstw oraz wkład głównych składowych w latach 2005–2017 (dane transakcyjne)

Źródło: dane NBP.

Do kategorii Pozostałe zaliczane są m.in. kredyty na zakup papierów wartościowych.

Rosnąca akcja kredytowa oddziaływała w kierunku wzrostu depozytów, w tym głównie bieżących. Depozyty bieżące, które stanowiły w 2017 r. 60,9% depozytów ogółem, wzrosły w podobnym tempie jak w poprzednim roku (15,0% r/r zarówno w 2017 r., jak i 2016 r.). Natomiast depozyty z terminem pierwotnym do 2 lat obniżyły się (spadek o 5,7% r/r w 2017 r. wobec wzrostu o 2,8% r/r w 2016 r.). Jednocześnie ilość gotówki w obiegu wzrosła, choć mniej niż w 2016 r. (9,4% r/r w 2017 r. wobec 16,0% r/r w 2016 r.)

[5] Średnie oprocentowanie kredytów złotowych według nowych i renegocjowanych umów dla sektora przedsiębiorstw niefinansowych wyniosło 3,7% w 2017 r. wobec 3,5% w 2016 r.

[6] Wyższa dynamika przyrostu kredytów dla przedsiębiorstw w I połowie 2017 r. mogła po części wynikać z jednorazowej transakcji dokonanej przez jeden podmiot gospodarczy w marcu tego roku. Transakcja ta dotyczyła zamiany zadłużenia zagranicznego na krajowe w kwocie ok. 7 mld PLN, co stanowiło około 32% całkowitego rocznego wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw.

7. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2017 r. w NBP zorganizowano 27 otwartych seminariów naukowych (po tytule wskazano nazwisko i afiliację prelegenta):

- *The Hierarchy of Institutions Reconsidered: Monetary Policy and its Effect on the Rule of Law in Interwar Poland*, Christopher A. Hartwell — Akademia Leona Koźmińskiego; Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych.
- *Monetary policy, the financial cycle and ultra-low interest rates*, Mikael Juselius – Bank Finlandii.
- *State Dependence in Labor Market Fluctuations and the Timing of Structural Reforms*, Francesco Zanetti — Uniwersytet Oksfordzki.
- *The Political Economy of Fiscal Transparency and Independent Fiscal Councils: Theory and Evidence*, Roel Beetsma—Uniwersytet Amsterdamski, CEPR, CESifo, Europejska Rada Budżetowa.
- *Overoptimism and house price bubbles*, Kim Abildgren – Danmarks Nationalbank (Narodowy Bank Danii).
- *Income Inequality in the European Union and its Member States*, Wiemer Salverda—Uniwersytet Amsterdamski.
- *Putting the Cycle Back into Business Cycle Analysis*, Paul Beaudry — Vancouver School of Economics, University of British Columbia.
- *Rethinking Core and Periphery in the European Union*, Nauro F. Campos — Brunel University London.
- *Postawy Polaków wobec obrotu bezgotówkowego (edycja 2016 r.)*, Dominika Maison —Uniwersytet Warszawski.
- *Austerity in the Aftermath of the Great Recession*, Linda L. Tesar — University of Michigan; National Bureau of Economic Research.
- *Nonlinear Phillips-Curve, Inflation Targeting, and Credit Cycles*, Willi Semmler — The New School, Nowy Jork.
- *O optymalnym wyborze technologii specyficznych dla poszczególnych czynników produkcji*, Jakub Growiec – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Narodowy Bank Polski.
- *Monetary Policy and the Redistribution Channel*, Adrien Auclert — Stanford University; National Bureau of Economic Research.
- *Optimal Trend Inflation*, Klaus Adam — Uniwersytet w Mannheim; CEPR.
- *Borrower heterogeneity within a risky mortgage-lending market*, Maria Teresa Punzi —Uniwersytet Ekonomiczny w Wiedniu.
- *Central Banking and Crisis Management from the Perspective of Austrian Business Cycle Theory*, Gunther Schnabl —Uniwersytet w Lipsku.
- *Evolving Beliefs and Animal Spirits in the Euro Area*, Fabio Milani — University of California.
- *Fiscal Recipes for Growth in a High Debt Environment*, Jesper Lindé — Szwedzki Riksbank.

- *Agent-based Macroeconomics: Endogenous credit-driven business cycles in Eurace*, Silvano Cincotti — University of Genoa.
- *Stabilizing an Unstable Economy, in a global system of market-based credit*, Perry Mehrling — Columbia University.
- *Modelowanie sektorów przemysłowego, finansowego i energetycznego i ich interakcji: podejście makro-ewolucyjne*, Karolina Safarzyńska —Uniwersytet Warszawski.
- *Czy można było zapobiec niestabilnym boomom w strefie euro?*, Michał Brzoza-Brzezina —Narodowy Bank Polski; Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.
- *Ekonomiczna dezintegracja UE: nie nieuchronna, lecz prawdopodobna*, Leon Podkaminer —Wiedeński Instytut Międzynarodowych Porównań Gospodarczych.
- *Cost Channel of Monetary Policy: How effective is the ECB's low interest rate policy?*, Andreas Stephan — Linnæus University, Ratio Institute i Jönköping International Business School.
- *Wpływ demografii na politykę pieniężną w małej otwartej gospodarce*, Marcin Bielecki —Narodowy Bank Polski; Uniwersytet Warszawski.
- *Badanie czynników oddziałujących na wielkość obrotu gotówkowego w Polsce*, Arkadiusz Manikowski —Narodowy Bank Polski; Uniwersytet Warszawski.
- *Risk Sharing among Large and Small Countries*, Anna Lipińska — Board of Governors of the Federal Reserve System.

W 2017 r. w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej znalazły się następujące publikacje pracowników NBP:

- Beata Bierut, Kamila Kuziemska-Pawlak, *Competitiveness and Export Performance of CEE Countries*, Eastern European Economics, vol. 55, Issue 6, 522-542.
- Paola Bongini, Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Paweł Smaga, Bartosz Witkowski, *Financial Development and Economic Growth: The Role of Foreign-Owned Banks in CESEE Countries*, Sustainability, 9(3), 335.
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, *Monetary and macroprudential policy with foreign currency loans*, Journal of Macroeconomics, vol. 54, Part B, 352-372.
- Michele Ca'Zorzi, Marcin Kolasa, Michał Rubaszek, *Exchange rate forecasting with DSGE models*, Journal of International Economics, vol. 107, 127-146.
- Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Paweł Smaga, Bartosz Witkowski, *Role of Foreign Capital in Stability of Banking Sectors in CESEE Countries*, Finance a úvěr-Czech Journal of Economics and Finance, vol. 67, Issue 6, 492-511.
- Krzysztof Gajewski, Oskar Krzesicki, *International Banking and Cross-Border Effects of Regulation: Lessons from Poland*, International Journal of Central Banking, vol. 13, Issue 2, 315-340.
- Karolina Goraus, Joanna Tyrowicz, Lucas Van der Velde, *Which Gender Wage Gap Estimates to Trust? A Comparative Analysis*, Review of Income and Wealth, International Association for Research in Income and Wealth, vol. 63(1), 118-146.

- Jan Hagemejer, Krzysztof Makarski, Joanna Tyrowicz, *Analyzing The Efficiency Of Pension Reform: The Role Of The Welfare Effects Of Fiscal Closures*, Macroeconomic Dynamics, vol. 21, Issue 05, 1205-1234.
- Aleksandra Hałka, Jacek Kotłowski, *Global or Domestic? Which Shocks Drive Inflation in European Small Open Economies?*, Emerging Market Finance and Trade, vol. 53, Issue 8, 1812-1835.
- Mariusz Kapuściński, *The Role of Bank Balance Sheets in Monetary Policy Transmission: Evidence from Poland*, Eastern European Economics, vol. 55, Issue 1, 50-69.
- Łukasz Kamil Kurowski, Karol Rogowicz, *Negative interest rates as systemic risk event*, Finance Research Letters, vol. 22, 153-157.
- Anna Kosior, Michał Rubaszek, Kamil Wierus, *The potential effects of labour market duality for countries in a monetary union*, International Labour Review, vol. 155, No. 4, 509-534.
- Robert Leszczyński, Krzysztof Olszewski, *An analysis of the primary and secondary housing market in Poland: evidence from the 17 largest cities*, Baltic Journal of Economics, vol. 17, Issue 2, 136-151.
- Tomasz Łyziak, Maritta Paloviita, *Anchoring of inflation expectations in the euro area: Recent evidence based on survey data*, European Journal of Political Economy, vol. 46, Issue C, 52–73.
- Krzysztof Olszewski, Joanna Waszczuk, Marta Widłak, *Spatial and Hedonic Analysis of House Price Dynamics in Warsaw, Poland*, Journal of Urban Planning and Development, vol. 143, Issue 3.
- Filip Premik, Ewa Stanisławska, *The Impact of Inflation Expectations on Polish Consumers' Spending and Saving*, Eastern European Economics, vol. 55, Issue 1, 3–28.
- Karol Szafranek, *Flattening of the New Keynesian Phillips curve: Evidence for an emerging, small open economy*, Economic Modelling vol. 63, 334-348.
- Joanna Tyrowicz, Lucas Van der Velde, Jan Svejnar, *Effects of Labor Reallocation on Productivity and Inequality—Insights from Studies on Transition*, Journal of Economic Surveys, vol. 31, Issue 3, 712-732.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2017 r. ukazały się:

- Paweł Borys, *Instytucje rynku pracy w unii walutowej. Analiza przypadku strefy euro.*
- Elżbieta Adamowicz, Michał Bernardelli, Monika Dędys, Justyna Łupińska, Konrad Walczyk, *Antycykliczny bufor kapitałowy polskiego sektora bankowego. Propozycja jego optymalnej wielkości i analiza zmian w czasie z wykorzystaniem złożonego wskaźnika wczesnego ostrzegania.*
- Krzysztof Jajuga, Marta Karaś, Katarzyna Kuziak, Witold Szczepaniak, *Ryzyko systemu finansowego. Metody oceny i ich weryfikacja w wybranych krajach.*

W serii wydawniczej *NBP Working Paper* w 2017 r. ukazały się:

- Jakub Borowski, Krystian Jaworski, Jakub Olipra, *Economic, institutional and socio-cultural determinants of consumer credit in the context of monetary integration.*
- Filip Premik, Ewa Stanisławska, *The impact of inflation expectations on Polish consumers' spending and saving.*

- Alessia Paccagnini, *Forecasting with FAVAR: macroeconomic versus financial factors.*
- Piotr Bańbuła Marcin Pietrzak, *Early warning models of banking crises applicable to non-crisis countries.*
- Siem Jan Koopman, André Lucas, Marcin Zamojski, *Dynamic term structure models with score-driven time-varying parameters: estimation and forecasting.*
- Valentina Meliciani, Grzegorz Tchorek, *Global value chains, innovation and firms' performance during the crisis.*
- Michele Ca' Zorzi, Marcin Kolasa, Michał Rubaszek, *Exchange rate forecasting with DSGE models.*
- Tomasz Łyziak, Maritta Paloviita, *Formation of inflation expectations in turbulent times.*
- Karol Szafranek, *Bagged artificial neural networks in forecasting inflation: An extensive comparison with current modelling frameworks.*
- Marcin Bielecki, Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, *Could the boom-bust in the eurozone periphery have been prevented?*
- Marcin Grela, Aleksandra Majchrowska, Tomasz Michałek, Jakub Mućk, Agnieszka Stążka-Gawrysiak, Grzegorz Tchorek, Marcin Wagner, *Is Central and Eastern Europe converging towards the EU-15?*
- Jakub Growiec, *Factor-specific technology choice.*
- Dániel Baksa, István Kónya, *Interest premium and economic growth: the case of CEE.*
- Karol Szafranek, Aleksandra Hałka, *Determinants of low inflation in an emerging, small open economy. A comparison of aggregated and disaggregated approaches.*
- Łukasz Goczek, Dagmara Mycielska, *Exchange Rate Volatility and Exports in the run-up to the EMU accession.*
- Piotr Ciżkowicz, Bartosz Radzikowski, Andrzej Rzońca, Wiktor Wojciechowski, *Fiscal devaluation and economic activity in the EU.*
- Anna Sznajderska, *The role of China in the world economy: evidence from global VAR model.*
- Jakub Mućk, *Elasticity of substitution between labor and capital: robust evidence from developed economies.*
- Renata Karkowska, Małgorzata Pawłowska, *The concentration and bank stability in Central and Eastern European countries.*
- Mariusz Kapuściński, *How far does monetary policy reach? Evidence from factor-augmented vector autoregressions for Poland.*
- Marcin Flotyński, *Basel III long-term liquidity standard in the context of the profitability of banks and volatility of their stock prices – quantitative analysis for the euro area.*

8. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami

Poniżej zamieszczono wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami podjętymi w 2017 r.

- **Data: 4 kwietnia 2017 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 1/2017 z dnia 4 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2016 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński	**Przeciw:**	E. Gatnar
	G. M. Ancyparowicz		J. J. Kropiwnicki
	Ł. J. Hardt		K. Zubelewicz
	E. M. Łon		
	E. J. Osiatyński		
	R. Sura		
	J. Żyżyński		

- **Data: 17 maja 2017 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 2/2017 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2016.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński	**Przeciw:**	
	G. M. Ancyparowicz		
	E. Gatnar		
	Ł. J. Hardt		
	E. M. Łon		
	E. J. Osiatyński		
	R. Sura		
	K. Zubelewicz		
	J. Żyżyński		

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

Data: 17 maja 2017 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 3/2017 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2016.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
E. M. Łon
E. J. Osiatyński
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw:

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

Data: 30 maja 2017 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 4/2017 z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2016 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
E. J. Osiatyński
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw:

E. Gatnar i R. Sura byli nieobecni.

■ Data: 4 lipca 2017 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 1/DRF/2017 z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego za rok obrotowy 2017 i 2018.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
E. J. Osiatyński
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw:

■ Data: 19 września 2017 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 5/2017 z dnia 19 września 2017 r. w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2018.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
E. J. Osiatyński
R. Sura
J. Żyżyński

Przeciw: K. Zubelewicz

Data: 8 listopada 2017 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 6/2017 z dnia 8 listopada 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
E. M. Łon
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw:

J. J. Kropiwnicki i E. J. Osiatyński byli nieobecni.

Data: 5 grudnia 2017 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 7/2017 z dnia 5 grudnia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Glapiński
E. Gatnar
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw: G. M. Ancyparowicz
Ł. J. Hardt
E. J. Osiatyński

- Data: 19 grudnia 2017 r.

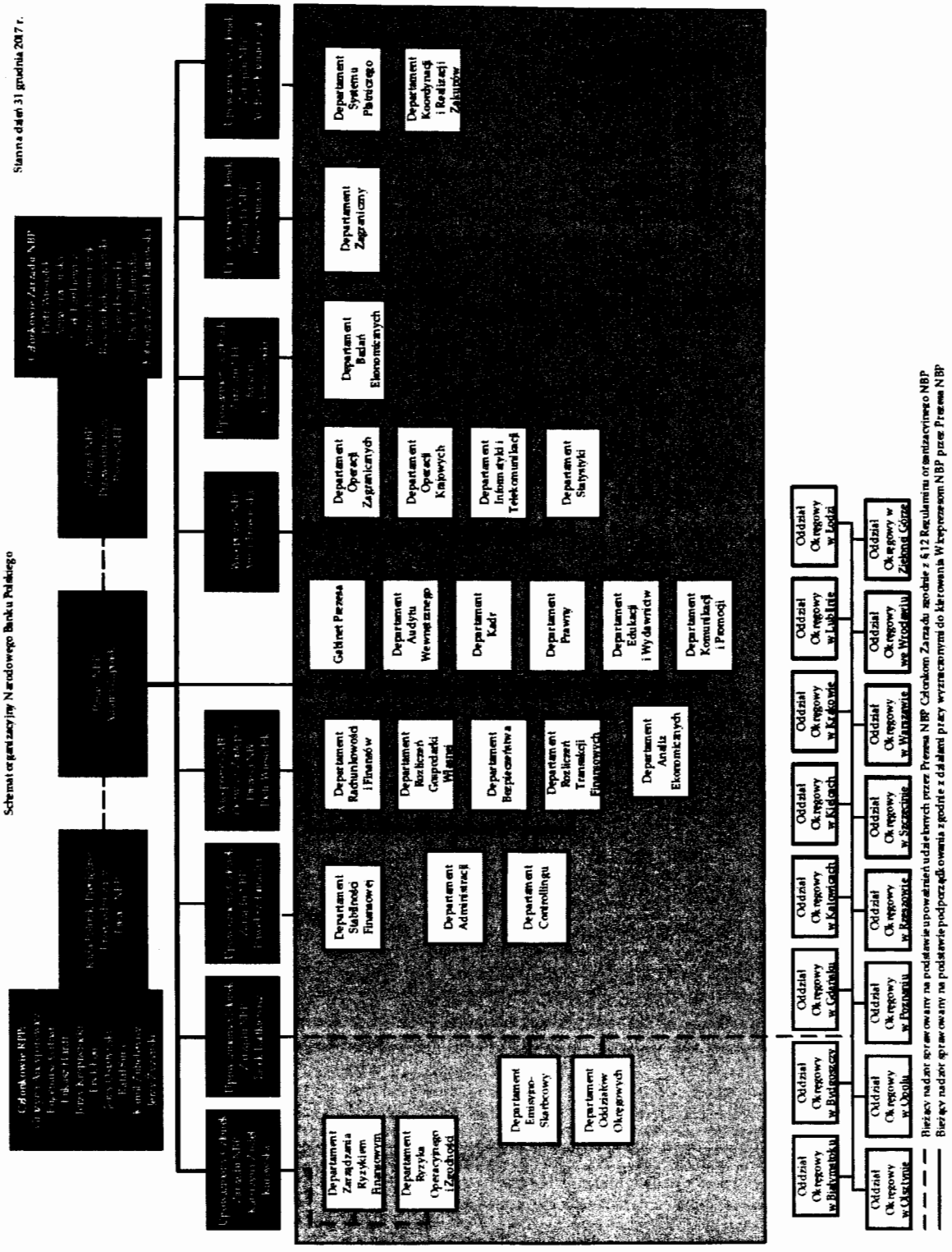
Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 8/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2018.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:
A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
E. J. Osiatyński
R. Sura
J. Żyżyński

Przeciw:
K. Zubelewicz

9. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2017 r.

Spis najważniejszych skrótów

BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BŚ	Bank Światowy
EBA	European Banking Authority (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego)
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ds. Gospodarczych i Finansowych)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ESRB	European Systemic Risk Board (Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Fed	System Rezerwy Federalnej
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSF	Komitet Stabilności Finansowej
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MSZ	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnienia)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
SORBNET2	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Paneuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ZBP	Związek Banków Polskich